www.politikin-zabavnik.co.yu

ПОЛИТИКИН

NAGRADA ZA SRBIJA Superbrands 2006/2007 NAJ... BRENDOVE

BIH	2.40	KM
Македонија	75.00	ДЕН
Slovenija	2.09	EUR
Sverige	28.00	SEK
USA	3.50	USD
Hrvatska	12.00	KN
Црна Гора	1.20	EUR

ISSN 0032-339-x

02910

9 770032 339010

PRINTED IN SERBIA

ЗАБАВНИК

16. 11. 2007. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LXIX • ЦЕНА 99 ДИНАРА • БРОЈ 2910

ОСАМ ТАЈНИ ШЕСТОГ ЧУЛА

W WORLD W WIDE W WAR. МРЕЖА ЈЕ У РАТУ!

ЗА ЧИТАЊЕ И УЖИВАЊЕ

МАЈОР СТИД БОНЕТ

ГУСАР ИЗ ЋЕФА

За све од 7 до 107!

Ripley

Веровали или не!

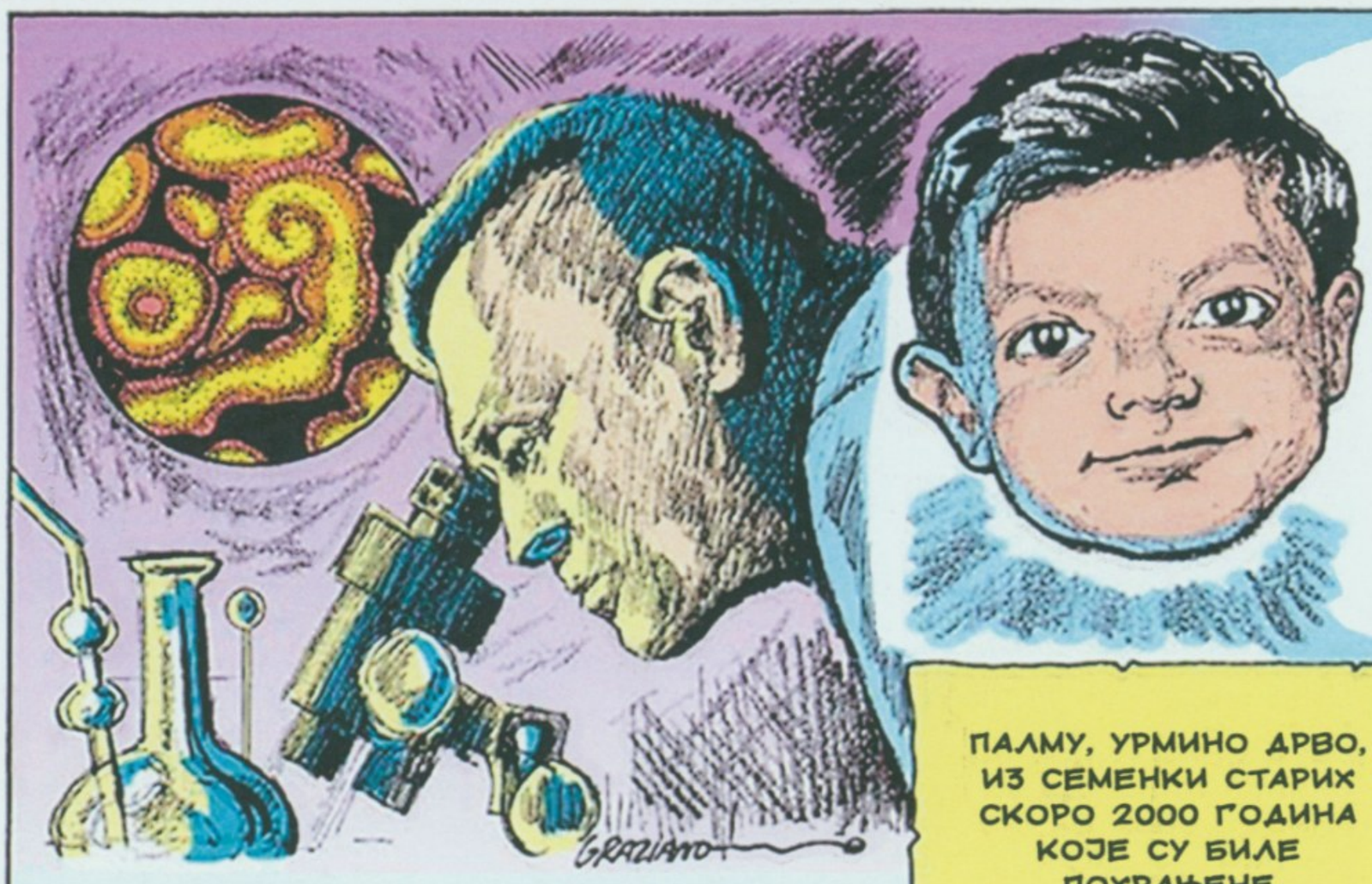

ЈЕСТЕ ли већ чули да...

●●● почетком јесени аустралијску обалу северно од Сиднеја запљуснуо је џиновски пенушави морски талас. Ова до сада невиђена природна појава на жалост је последица загађења мора. Становници су пену на обали назвали – капућино ■

●●● ринг ови у боксу некада су били округли и зато се тако зову. На енглеском „ринг" значи прстен ■

●●● змија отровница мирише као свеже убран краставац ■

●●● реч караоке на јапанском језику значи „празан оркестар" ■

●●● со је један од ретких зачина који имају укус, али не и мирис ■

●●● главна храна народних маса у старом Риму били су лук и наут (леблебија) ■

●●● сибирски четинари чине 20 одсто укупног дрвећа у свету ■

●●● пепео дијаманта је црне боје ■

●●● у Јужној Африци производи се две трећине светског злата ■

●●● само четрдесет пет грама црне чоколаде дневно смањује осећај хроничног умора од кога данас пате многи људи у свету – закључак је професора с Медицинског факултета Hull York у Великој Британији ■

●●● оснивач медицинске науке, старогрчки лекар Хипократ (460–370. пре н. е) саветовао је људима да „перу" зубе трљајући их малим клупком од вуне које је претходно умочено у мед ■

●●● славна француска позоришна глумица Сара Бернар глумила је тринаестогодишњу Јулију кад је имала 80 година ■

●●● у Индији су карте за игру округле ■

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

World rights reserved.
©2007 by King Features Syndicate, Inc.

ПРИЧА О ЈЕДНОМ **НЕОБИЧНОМ** ПОЗОРИШТУ

КАД ЈЕ ГЛУМЦЕ НОСИЛА РОДА

У дечјој дружини окупљеној по Нушићевој замисли, прве улоге остварили су многи наши касније признати драмски уметници

Протеклог октобра навршило се седам деценија од настанка позоришта за младе које се од дотадашњих и потоњих наших театара разликовало по томе што су дечје улоге увек играла деца, а одрасле су глумили одрасли глумци. Покретачка идеја и име за ово позориште дошли су од славног комедиографа Бранислава Нушића који је крајем те, 1937, године већ био тешко болестан, али још крепког духа.

„Повлашћено позориште за децу и омладину Рода", како се оно званично звало, основала су два брачна пара. Били су то: пишчева кћерка Гита Предић-Нушић (1894–1970), њен муж Миливој-Има Предић (1885–1957), драматург, рођака Нушићевих Софија Вукадиновић (1902–1986), глумица, и њен супруг Живојин-Бата Вукадиновић (1902–1949), новинар „Политике".

У књизи „Родино позориште" (издавач Позоришни музеј Србије), професорка у пензији Зора Вукадиновић дала је опширан историјат овог необичног театра у коме су она и њене две сестре играле као деца. Из тог издања пуног разних података, занимљивих сведочења и фотографија, за овај текст одабрали смо најзанимљивије појединости.

Прва представа – отказана

Тако најпре сазнајемо да је позориште убрзо после оснивања и аудиције за будуће мале уметнике почело с пробама драмског програма, као и с наставом балета и певања. Прва представа била је заказана за 19. јануар 1938. године, али је морала да буде отказана. Разлог оправдан – тог дана умро је Бранислав Нушић.

Премијерна представа одржана је већ 23. јануара упркос томе што су Предићи били веома погођени губитком свог Аге, као и сви чланови позоришта.

Фреди Алтарас, конферансије Пуша, с родом пре прве представе, 23. 1. 1938. године.

Гита Предић, Жарко Митровић, Злата Цветковић, Јован Гец (седе у другом реду) после изведбе комада „Живе лутке" М. Сретеновић (66. представа).

Програм прве представе био је састављен од девет тачака. Сутрадан је у „Политици" изашао занимљив приказ „Родиног" сценског дебија:

„Најзад су и београдски малишани добили своје позориште. Пред радозналим дечјим очима оно је јуче дебитовало у препуној дворани Коларчеве задужбине. Пуна два сата деца су се забављала пратећи игру својих другова и другарица и старијих глумаца. Малишани на позорници изненадили су чак и велике својом сигурном и лепом игром.

Кроз одшкринуту завесу прво се појавио огроман кљун једне роде из кога је, на велико изненађење и радост дечју, испао један мали спортиста у фудбалском дресу, с фудбалом у рукама. Њега смо отада виђали пред почетак сваке тачке: то је био конферансије, мали Пуша. И сваки пут кад би се појавио, Пуша би пожњео аплауз на коме би му и велики глумци могли да позавиде..."

Истог дана и „Политици" конкурентски часопис „Време" донео је, на својим странама, додуше нешто краћи, извештај о првој приредби у позоришту „Рода":

„...На овој представи, која је спремљена искључиво за децу и имала ревијални карактер, играла су деца. Око сто-

ПЕТАР СЛОВЕНСКИ:

„ДЕЦА СУ НАМ ВЕРОВАЛА”

Познати позоришни глумац, редитељ и водитељ, Петар Словенски (1924–2002) овако је једном видео позориште „Рода” и себе у њему:

– Наравно да сам потајно прижељкивао да и ја будем учесник стварања те позоришне чаролије. Тако, када сам пред крај јесени 1937. угледао један оглас, био сам сигуран да ће се моје жеље остварити. Колико се сећам, оглас је гласио: „Позивају се талентована деца која би желела да играју у позоришту да се јаве на телефон 21-383.” Окренем тај број и кажем: „Мислим да сам талентован и зато вам се јављам.” Један женски глас, сазнао сам касније да је био тетка Гитин, рекао ми је да зато што тако мислим дођем у Павиљон „Цвијета Зузорић”. Када сам у заказано време тамо стигао, рекао сам да желим да играм у позоришту, али само цареве, кнежеве и принчеве. Поверовали су ми и моја прва рола била је улога цара у комедији „Цар Ћира”. Занимљиво је да ми је прва партнерка у тој представи била Олгица Спиридоновић која ми је, много година касније, била и последња партнерка у Југословенском драмском позоришту.

...Глума у „Роди” била је права – доживљена. Није се дозвољавало претеривање – преглумљивање или ачење. Деца, а то су били наши гледаоци, могу се убедити само истином. Дечаци и девојчице у гледалишту веровали су нама, својим вршњацима на сцени. Значајно решење било је и то што су деца играла улоге деце, а одрасли – улоге одраслих. Мислим да веома „фалш” делује кад већ угојени, постарији глумац у кратким панталонама, показујући мршаве ноге, покушава да дочара лик немирног десетогодишњака ■

„Љубинка Бобић написала је комедију за децу *Риста спортиста* с певањем и балетом, и ту описала доживљај једне мамине мазе који је веровао да је спортиста. Међутим, деца за коју је Риста мислио да су 'обични чубурски џукани' показала су се као прави спортисти, па су после једне своје мангупске грешке искупили стоструко свој обешењаклук и Ристу спасли отмичара... Осећа се да је ово дело писала

Састанак родинаца (како су себе називали 13. фебруара 1968. године: Власта Велисављевић, Олга Спиридоновић, Милорад Мишковић, Гита Предић-Нушић, Петар Словенски, Дубравка Перић и Софија Вукадиновић.

тину малишана појавило се пред рампом и ту, у врло укусним костимима, под снажним сноповима рефлектора у оквиру шарених кулиса, дало врло лепу представу којој је око хиљаду малишана бурно аплаудирало.”

После тога, ређале су се репризе и премијере. Једна од најуспелијих била је она од 6. фебруара 1938. године кад су изведена три Нушићева кратка комада: „Наша деца”, „Мува и Кирија”, као и „Географија”, драматизација једног одломка из пишчеве „Аутобиографије”.

Прва сезона завршена је 17. по реду представом, изведеном 5. јуна 1938. године. Програм те опроштајне приредбе био је састављен од неких раније успешно изведених комада („Пут у земљу дембелију”, „Несрећна кафина”, „Циркус”), песме и балета.

Јунак комада и стрипа

Друга сезона овог дечјег позоришта почела је 6. октобра 1938. и трајала је до 27. јуна 1939. године. За то време изведено је 27 представа. Међу њима посебну пажњу је привукла представа „Риста спортиста” по комаду познате глумице Љубинке Бобић.

Ево како је „Политика” од 14. јануара 1939. најавила ту премијеру у позоришту „Рода”:

ПОВЛАШЋЕНО ПОЗОРИШТЕ ЗА ДЕЦУ И ОМЛАДИНУ

„РОДА“

ПРОГРАМ ПРВЕ ПРЕТСТАВЕ

19 ЈАНУАРА 1938

ПОЧЕТАК У 15 ЧАСОВА

Програм прве представе која, због Нушићеве смрти, није одржана када је најављена (19. 1. 1938) него четири дана касније.

глумица која одлично познаје сцену. Деци која играју у *Ристи спортисти* стављена је у задатак тешка дужност да буду природна, да не декламују, што је вештина коју нису савладали ни многи одрасли глумци... Мали и велики чланови 'Родиног' позоришта уложили су много труда и воље да се и младима и старима допадне ова ведра и весела позоришна игра која ће бити приказана сутра, у недељу, 15. о. м...”

Ова комедија заиста је имала успеха. Одржала се на репертоару више од две године, што потврђује и сачувани плакат 109. представе позоришта „Рода”, приказане у недељу, 9. марта 1941. године.

Популарности „Ристе спортисте” сигурно је допринело и то што је с пролећа 1939. године у „Политикином Забавнику” почео да излази истоимени стрип.

У трећој сезони, која је трајала готово целу годину (од 1. октобра 1939. до 22. септембра 1940), приказано је и највише представа – укупно 41. Међу њима најзапаженија је била „Пепељуга”, премијерно изведена 17. децембра 1939.

РИСТА СПОРТИСТА

Текст: ЉУБИНКА БОБИЋ и МИЋА ДИМИТРИЈЕВИЋ

Цртежи: МОМА МАРКОВИЋ

Садржај ранијих наставака: Мали Риста — спортиста залутао је јурећи за Шулетом (званим „Арамбаша"), Цулетом (званим „Кукавица") и Дулетом (званим „Гладница"), који су украли његову нову лопту. Ухватили су га Цигани. Док полиција трага на све стране, Шуле, Цуле и Дуле решавају да га и они потраже.

Истовремено на „Родиној" сцени и у нашем листу: наставак стрипа „Риста спортиста", објављен у „Забавнику" 4. 4. 1939. године.

године. Ту познату бајку, коју имају усмене књижевности готово свих индогерманских народа, Живојин Вукадиновић је за „Родину" сцену обрадио и дао као комедију у стиховима.

Последња, четврта, сезона имала је 27 представа. Она је почела 6. октобра 1940, а завршила се 23. марта 1941. године. Из овог раздобља посебно треба истаћи једну представу која је ушла у историју нашег позоришта и наше музикологије. Реч је о „Дечјој соби" – првој српској дечјој опери. Њу је компоновао Миленко Живковић на стихове наше велике песникиње Десанке Максимовић.

Премијера „Дечје собе" одржана је 20. фебруара 1941. у Народном позоришту. Највиђеније гошће на овој представи биле су супруга и кћерка тадашњег кнеза намесника Југославије Павла Карађорђевића. Збивања на сцени Народног позоришта кнегиња Олга и мала принцеза Јели-

савета посматрале су из свечане ложе.

Одмах по ослобођењу Београда, иако је рат још трајао, почело је да ради Пионирско позориште. За то су у највећој мери били заслужни оснивачи и власници позоришта „Рода". Они су под покровитељством УСАОС (Уједињеног савеза антифашистичке омладине Србије) успели да покрену ново дечје позориште у које су унели све костиме, декор и реквизите из позоришта „Рода". Ново позориште је, у складу с тадашњом политичком ситуацијом, добило и ново име.

Пионирско позориште даје своју прву представу 8. јануара 1945. године, а затим редовно игра на београдским позорницама. У априлу исте године креће на турнеју по Бугарској. Међутим, по повратку с тог, како је у ондашњој штампи оцењено, успешног

ТУ ЈЕ ПОЧЕО И ЧУВЕНИ БАЛЕТАН

Кроз „Родину" балетску школу, коју је водила тадашња позната балерина и лепотица Даница Живановић, прошли су сви њени чланови. Мањи број са успехом, а већина је добила само основна знања о корацима и ставовима класичног балета. Међу полазницима ове школе било је веома мало дечака. Једино је мали Милорад Мишковић, касније светски познат балетмајстор, био заинтересован за игру. Даница Живановић уочила је његов дар и упутила га својој колегиници Нини Кирсановој да даље учи балет.

Тог свог друга из „Роде" Петар Словенски овако је упамтио:

– Сећам се да су на балетским пробама сви били веома дисциплиновани, осим Милорада Мишковића. Он је био толико несташан да није сметао само одраслима, него и нама, деци. Можда се у том његовом несташлуку крила енергија која је од њега створила врхунског играча, што му је донело и ласкаву дужност дугогодишњег директора светских приредби УНЕСКО-а ■

Рената Улмански, Стојанка Илић и Злата Цветковић (клечи) у „Кинеској лутки", 29. 10. 1939. године.

РЕНАТА УЛМАНСКИ:
„БУШИЛА САМ ЧАРАПУ"

Добро знана позоришна, филмска и телевизијска глумица Рената Улмански (рођена 1929) има занимљиво сећање на своје почетке у „Роди":

– Наша мајка Ерика Улмански прочитала је оглас у „Политици" којим су се позивала деца на аудицију за „Роду". Како је била од оних амбициозних мајки које желе да њихова деца буду у свему најбоља, одвела нас је све три – Ксенију, Милану и мене да учимо балет код Данице Живановић. Тако смо нас три сестре Улмански заједно почеле да вежбамо, али су ускоро увидели да ја немам смисла за балет, па су ме усмерили у глумице. Наиме, ја сам левак и на вежбама никад нисам могла да се оријентишем шта је десно, а шта лево. Како бих себи у томе помогла, редовно сам бушила чарапу на десном колену да бих знала да ми то није лева нога. Мама се чудила како је то могуће да увек поцепам чарапу на истом месту, а ја јој нисам хтела открити своју тајну. Када се сада сетим „Роде", имајући за собом дугогодишње глумачко искуство, могу рећи да је дејствовала са више стручности и ефикасности него нека данашња професионална позоришта ■

гостовања, Пионирско позориште убрзо је укинуто.

У мају 1945. године ово дечје позориште прекида рад. Одлука о његовом затварању образложена је тадашњој директорки Гити Предић-Нушић и њеној сарадници Софији Вукадиновић. Речено им је да није педагошки исправно да се деца баве глумом и балетом, да је то чак крајње штетно за њихов узраст, да су у позоришту изложени опасности да стекну болесне амбиције и да је боље да се посвете само учењу.

Пуних пет година после тога Београд је био без дечјег театра. Тек крајем 1950. Гита Предић-Нушић успела је да добије сагласност о покретању дечјег позоришта „Бошко Буха" које је прве представе почео да даје 1951. године. Од тада па до данас у овом театру глуме искључиво одрасли глумци, по чему се оно битно разликује од два претходна – „Родиног" и Пионирског позоришта ■

Припремио
Јова Радовановић

ДНК ПИШТОЉ

Почетком осамдесетих година, баштован Џон Сенфорд тражио је делотворан начин да уметне нову дезоксирибонуклеинску киселину (ДНК) у ћелије биљака и поспеши њихов раст и развој. Уз помоћ инжењера изменио је обични ваздушни пиштољ купљен у најближој продавници, напунио га честицама обложеним ДНК и испаљивао их директно кроз зидове ћелија. Поступак је био успешан, па су многи истраживачи годинама усавршавали необични пиштољ. Данас је познат као генетски пиштољ „хелиос" и ради на хелијум. У лабораторијама широм света користи се за разне намене, од убацивања наносензора у мишеве и гена против птичјег грипа у пилиће, до уметања ДНК кромпира у пиринач како би постао отпорнији на инсекте. Поступак може довести до успутног оштећења ткива, али не од честица него од удара. Овај пиштољ не сме да се користи на људима – значи, она замисао о претварању у Спајдермена по методи „сам свој мајстор", мораће да сачека неку другу прилику ■

ЈЕВТИН ЛЕК ПРОТИВ ХИВ-а

Научници су развили нови лек за лечење ХИВ (вируса хумане имунодефицијенције) који изазива сиду. До сада је коктел четири антиретровирусна лека био најбоље решење за ХИВ. Међутим, нова пилула садржи све неопходне лекове.

Два фармацеутска произвођача постигла су договор да снизе цену лека на 339 долара годишње, па пилула кошта долар на дан.

Овај лек неће излечити ХИВ, али дуго може предупређивати болест пацијената. У земљама у развоју болесно је 37,1 милион људи. Према подацима Светске здравствене организације, у 2006. години лечењу је подвргнуто свега 1,65 милиона ■

Досадашња комбинација 4 лека

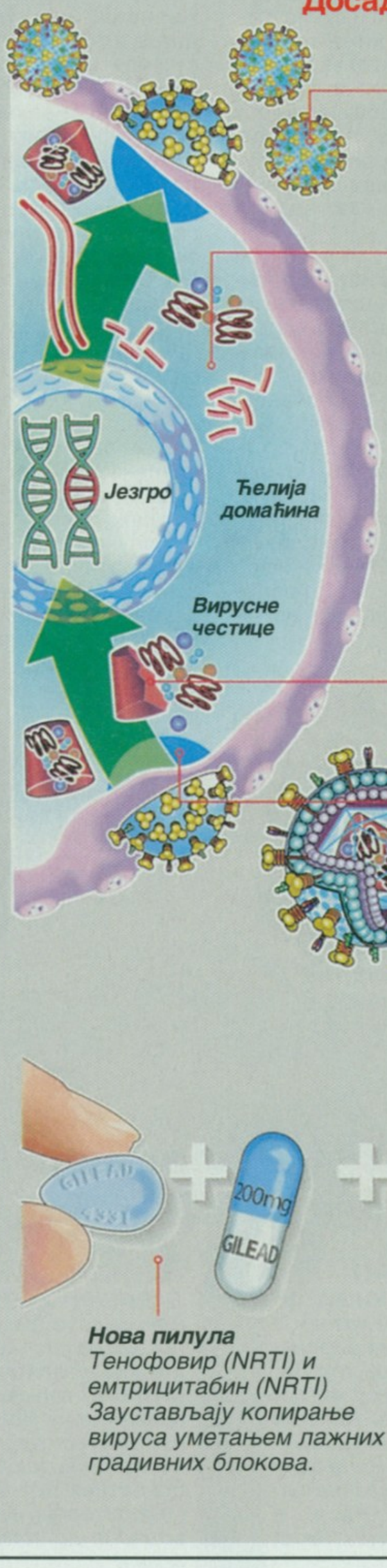

Инхибитори фузије
Спречавају вирус да уђе у ћелију домаћина. Коштају око 21.000 долара годишње.

NNRTI инхибитори
Везују се за беланчевину која је ХИВ-у потребна да прави копије самог себе. Коштају 5400–8000 долара годишње.

NRTI инхибитори
Заустављају копирање вируса уметањем лажних градивних блокова. Коштају 2330 долара годишње.

Инхибитори протеазе
Заустављају ензиме који су ХИВ-у потребни да зарази нове ћелије. Коштају 2600–2900 долара годишње.

Нова пилула
Тенофовир (NRTI) и емтрицитабин (NRTI) Заустављају копирање вируса уметањем лажних градивних блокова.

Ефавиренц (NNRTI)
Везује се за беланчевину која је ХИВ-у потребна да прави копије самог себе.

НОВО ОРУЖЈЕ ПРЕПЛАВЉУЈЕ СВЕТ

МРЕЖА ЈЕ У

У 21. веку неке битке се већ воде у кибернетском свету премештајући ратне операције на нови фронт

Извештаји о нападима стизали су са свих страна, из седам држава САД. Техничко особље Координационе групе за одговор на кибернетске нападе било је до гуше у невољама. Просто, нису имали довољно људи да се изборе с количином података који су пристизали. Државни, федерални и приватни тимови стручњака за одговор на нападе широм земље тражили су упутства шта да раде. Нико пред собом није имао целовиту слику за одбрану.

Шта се дешавало? Коалиција добро плаћених и добро уиграних „хактивиста" започела је електронске нападе на рачунарске мреже широм Сједињених Америчких Држава. Подстакнути идејама о антиглобализацији, лансирали су, талас за таласом, све познате врсте рачунарских вируса. Угрожени су најважнији инфраструктурни циљеви: електране, саобраћај, телекомуникације и сектор информационе технологије. Хакери су ушетали у базу Министарства здравља угрожавајући податке о здрављу свих грађана Америке. Оборени су сајтови моћних медијских кућа и државни сајтови. Злонамерни блогери ширили су дезинформације о томе шта се дешава. Циљ овог напада био је јасан – да се омету државне установе и да се пољуља поверење народа у владу.

Коначно, 10. фебруара 2006. године, пет дана након што је напад почео, неко из Одељења за домаћу безбедност извукао је утикач из струје и све је стало. Додуше, не и Интернет. Стала је „Кибернетска олуја", симулацијска ратна игра која је развијена да се испроба спремност америчке одбране на кибернетске нападе ширих размера. Ништа од напред наведеног није се заиста десило – за сада.

У данашњем умреженом свету, опасност од електронског напада не сме да се схвати неозбиљно. Инфраструктура развијених држава – водовод, електродистрибуција, контрола ваздушног саобраћаја и друго – несагледиво зависи од међусобно повезаних рачунарских система који су рањиви на електронске нападе. Нису у питању само хакери нити такозвани е-криминалци. У 21. веку већ се воде неке битке у кибернетском свету, премештајући ратне операције на нови фронт.

Упозорења на опасност од електронског Перл Харбора чују се већ читаву деценију. Међутим, замисао о кибернетском рату међу државама доспела је у јавност кад је средином ове године Естонија оптужила Русију за напад на државне сајтове. Током три недеље естонски сајтови били су засути бескорисним порукама и другим уобичајеним нападима који се своде на загушење Интернет саобраћаја. Естонија је за напад оптужила Кремљ, мада је вероватније да је то био подухват руских националиста без државне подршке.

У Великој Британији овакви напади дешавају се свакодневно. Међутим, ту је у питању обичан криминал – гангстери из бивших земаља Источног блока уцењују банке и Интернет-казина и обарају им сајтове, или од лаковерних појединаца извлаче бројеве банковних рачуна. Све учесталија је и Интернет-шпијунажа.

У случају америчке војске постоје потпуно аутоматизоване команде, на пример, одређивање ваздушних циљева или покрети копнених трупа. Претпоставка је да би вештим хакерским упадом могли да се преиначе ваздушни циљеви против самих налогодаваца или би покрети копнених трупа могли да се успоре и скрену да би непријатељ добио на времену.

У време напада којима је погођена Естонија, америчко Министарство одбране објавило је годишњи извештај о војној способности Кине (може се наћи на адреси http://tinyurl.com/27mwx3). У њему је наведено да поред копнених трупа које броје 1,4 милиона војника и пројектила којима могу да се оборе сателити у орбити, Кина располаже технологијом и људством за електронски напад на рачунарска постројења других држава. Према наводима извештаја, кинеска војска образовала је „информационе ратне јединице" које развијају рачунарске вирусе за жесток почетни напад на непријатељску рачунарску мрежу која би остала осакаћена и без могућности за одмазду.

Стручњаци ипак истичу да међудржавни кибернетски рат свакако не би био једини начин ратовања, већ само још један нови фронт. Отприлике, као кад је човек успео да полети – рат је следио технологију и почели су небески двобоји ■

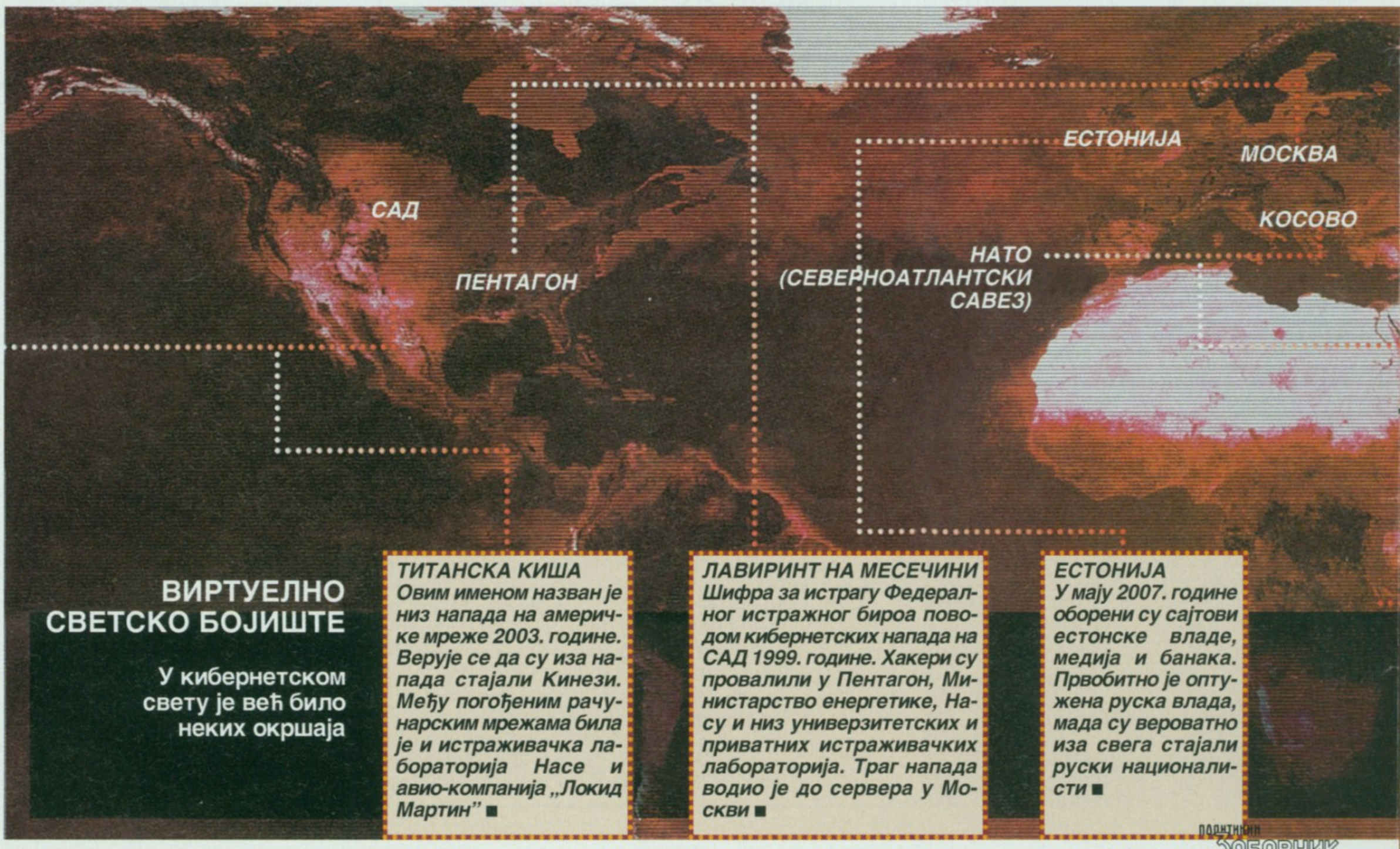

ВИРТУЕЛНО СВЕТСКО БОЈИШТЕ

У кибернетском свету је већ било неких окршаја

ТИТАНСКА КИША
Овим именом назван је низ напада на америчке мреже 2003. године. Верује се да су иза напада стајали Кинези. Међу погођеним рачунарским мрежама била је и истраживачка лабораторија Насе и авио-компанија „Локид Мартин" ■

ЛАВИРИНТ НА МЕСЕЧИНИ
Шифра за истрагу Федералног истражног бироа поводом кибернетских напада на САД 1999. године. Хакери су провалили у Пентагон, Министарство енергетике, Насу и низ универзитетских и приватних истраживачких лабораторија. Траг напада водио је до сервера у Москви ■

ЕСТОНИЈА
У мају 2007. године оборени су сајтови естонске владе, медија и банака. Првобитно је оптужена руска влада, мада су вероватно иза свега стајали руски националисти ■

РАТУ

МАШТА МОЖЕ СВАШТА

КИБЕРНЕТСКИ РАТ 2012. ГОДИНЕ

Како би могао да се развија један будући рат

Јун 2011. године
ЧАРКА У ЗАЛИВУ

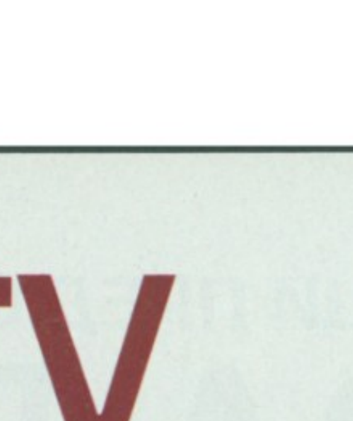

Три британска маринца и тринаест иранских војника погинуло је у пушкарању током претраге товарног брода у Заливу. Четири дана касније, Британци заустављају и претресају други теретни брод. Кад се умеша иранска морнарица, започиње битка која је окончана потапањем иранског патролног брода и губитком 135 људи ■

Јул 2011. године
ДИПЛОМАТИЈА И ДЕМОНСТРАЦИЈЕ

Низ дипломатских преговора повукао је две државе са ивице рата. Међутим, љутити протести настављају се широм Блиског истока, Венецуеле и Кине. У кибернетском свету најтврђи исламски сајтови одишу нерасположењем према Великој Британији. Неки чак позивају и на „кибернетски џихад" против Енглеза ■

Новембар 2011. године
ПРВА РАЗМЕНА ИНТЕРНЕТ-ПАЉБЕ

За последња три месеца напади на британске сајтове су се удесетостручили.
Предузећа која тргују преко Интернета изгубила су за то време приближно 500 милиона фунти услед загушења саобраћаја и преваром добијених лозинки за банковне рачуне. Већина напада долази из Кине и с Блиског истока, али неки се могу пратити и до Русије. Британски и амерички хакери узвраћају нападе ■

Јануар 2012. године
УПОЗОРЕЊЕ

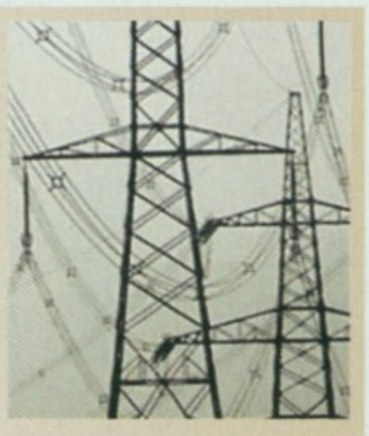

Службе за праћење сигурности Интернета примећују да напади постају вештији. Поред тога, бележи се и повећање броја напада на електродистрибуцију и водовод. Хакери продиру у сајтове главних медијских кућа и државне сајтове САД и Велике Британије 25. јануара. На сваком од сајтова појављује се упозорење да ће следећег месеца бити отета нека од важних тачака инфраструктуре Велике Британије, што ће за последицу имати велики број жртава ■

Фебруар 2012. године
ОПТУЖБЕ

Медији су пуни разних извештаја и мишљења. Неименовани извор у британској влади наговештава да иза напада стоји иранска влада. Техеран оповргава било какво учешће, али британске „Кобре" већ разматрају могуће начине одмазде. Британске и америчке дипломате напуштају Техеран ■

Фебруар 2012. године
ПРВИ УДАР

Упркос повећаном нивоу узбуне код државних тела за одбијање кибернетских напада, хемијско постројење у Тисајду пада у руке хакера. У разорној експлозији гину 32 радника, а смртоносни облак азотне киселине шири се околином. У наредна три дана од отровних испарења умрло је 4572 људи. Међу њима је и 29 војника послатих да помогну унесрећенима и евакуишу становништво. Хиљадама људи потребно је лечење ■

Март 2012. године
ОДМАЗДА

Иранска влада тврди да су експлозије у којима је уништен гасовод надомак Техерана последица електронских напада Велике Британије и САД. Упозорава да ће иранска одмазда бити немилосрдна. У међувремену, Велика Британија се у Уједињеним нацијама залаже за рат против Ирана. Добија подршку САД, Француске и Немачке ■

Јул 2012. године
ПОХОД

Велика Британија и САД предводе поход на Иран – бомбардују војне циљеве. Међутим, иранске хакери ометају аутоматизоване војне команде америчке војске и уносе забуну. Истовремено, савезничке кибернетске снаге нападају електродистрибуцију у Техерану. Продиру у иранске војне канале комуникације и пресецају их. За четири месеца ирански државни врх скинут је с власти ■

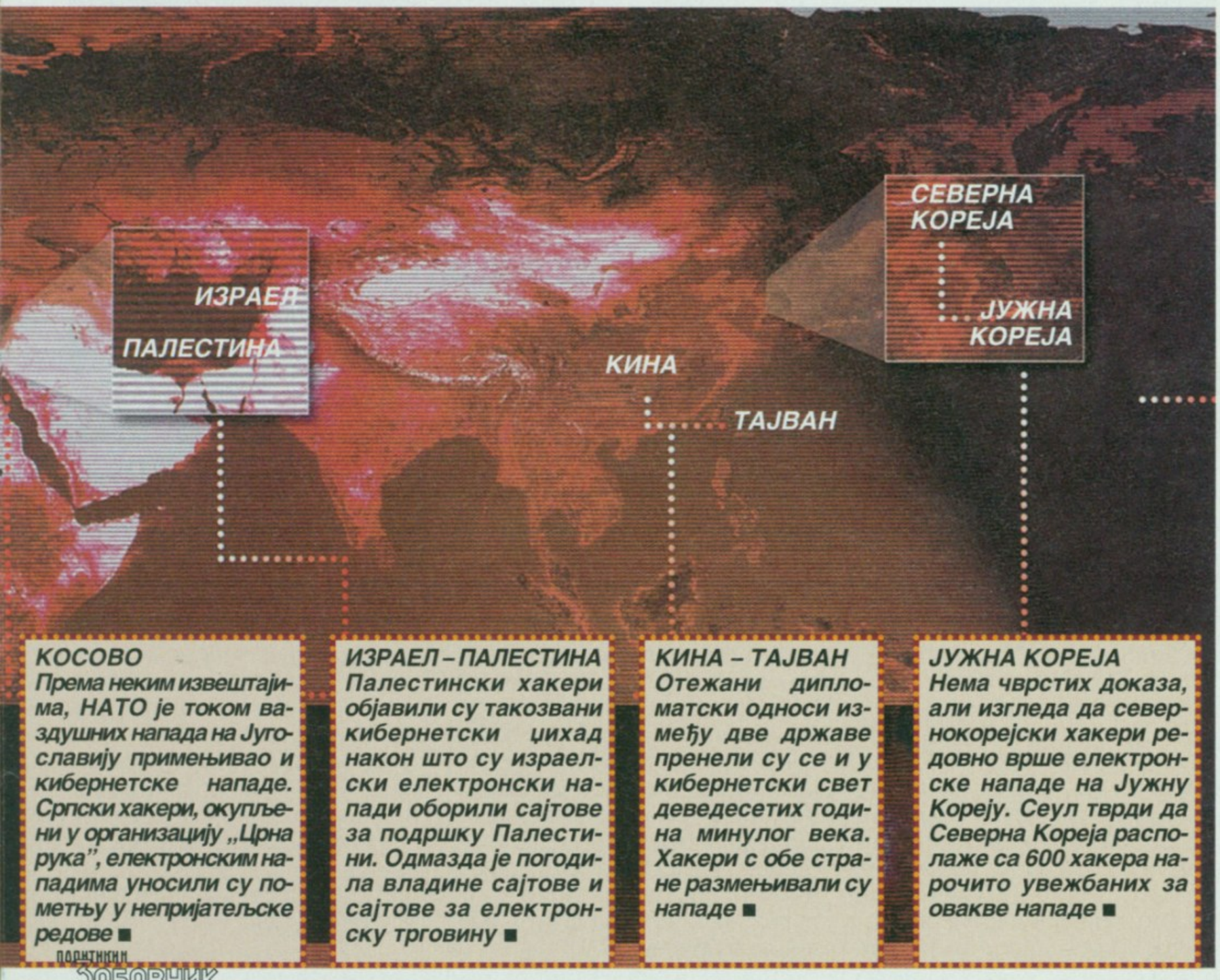

КОСОВО
Према неким извештајима, НАТО је током ваздушних напада на Југославију примењивао и кибернетске нападе. Српски хакери, окупљени у организацију „Црна рука", електронским нападима уносили су пометњу у непријатељске редове ■

ИЗРАЕЛ – ПАЛЕСТИНА
Палестински хакери објавили су такозвани кибернетски џихад након што су израелски електронски напади оборили сајтове за подршку Палестини. Одмазда је погодила владине сајтове и сајтове за електронску трговину ■

КИНА – ТАЈВАН
Отежани дипломатски односи између две државе пренели су се и у кибернетски свет деведесетих година минулог века. Хакери с обе стране размењивали су нападе ■

ЈУЖНА КОРЕЈА
Нема чврстих доказа, али изгледа да севернокорејски хакери редовно врше електронске нападе на Јужну Кореју. Сеул тврди да Северна Кореја располаже са 600 хакера нарочито увежбаних за овакве нападе ■

Јан Тејлор

МУШКАРЦИ ПРЕД ОГЛЕДАЛОМ

АХ, ТА БРАДА!

Свако од нас даје све од себе да би изгледао уредно и лепо. Сваког дана милијарде мушкараца бријају се бријачем, мањи број електричним, а неки се уопште не бријају већ негују одређени облик браде и бркова.

У току дана на мушком лицу израсте 20.000 до 25.000 маља, па тако сваки мушкарац проведе у животу више од три хиљаде сати бријући се. Ове податке навео је Франко Лоренци, данас седамдесетшестогодишњак, који је у Милану имао велику радњу у којој је продавао ножеве, али га је посебно занимало бријање и све што је за њега везано, па је 1996. године отворио Музеј бријача, највећу збирку прибора за бријање на свету – 4000 примерака из разних епоха и свих крајева света.

Већина воли глатко лице

Обичај бријања постоји бар 5000 година, још из времена египатских фараона, јер су мушкарци сматрали да су тако лепши и чистији. Израчунато је да брада месечно израсте један центиметар, а да би током просечног људског живота израсла до девет метара. Стога је неопходно да се брада негује. Бркови, брада, зулуфи, коса, обрве и друге маље расту из посебних ћелија у кожи. Њихов раст подстиче мушки хормон тестостерон, а у телу мушкарца ствара се сваког дана 5 до 7 милиграма. Тестостерон је одговоран и за мушки глас, па је тако код кастрираних мушкараца, који су били евнуси, глас остао танак.

Енглески модел из 1860, с бочним заштитама за сечиво, изгледа попут бријача у берберницама.

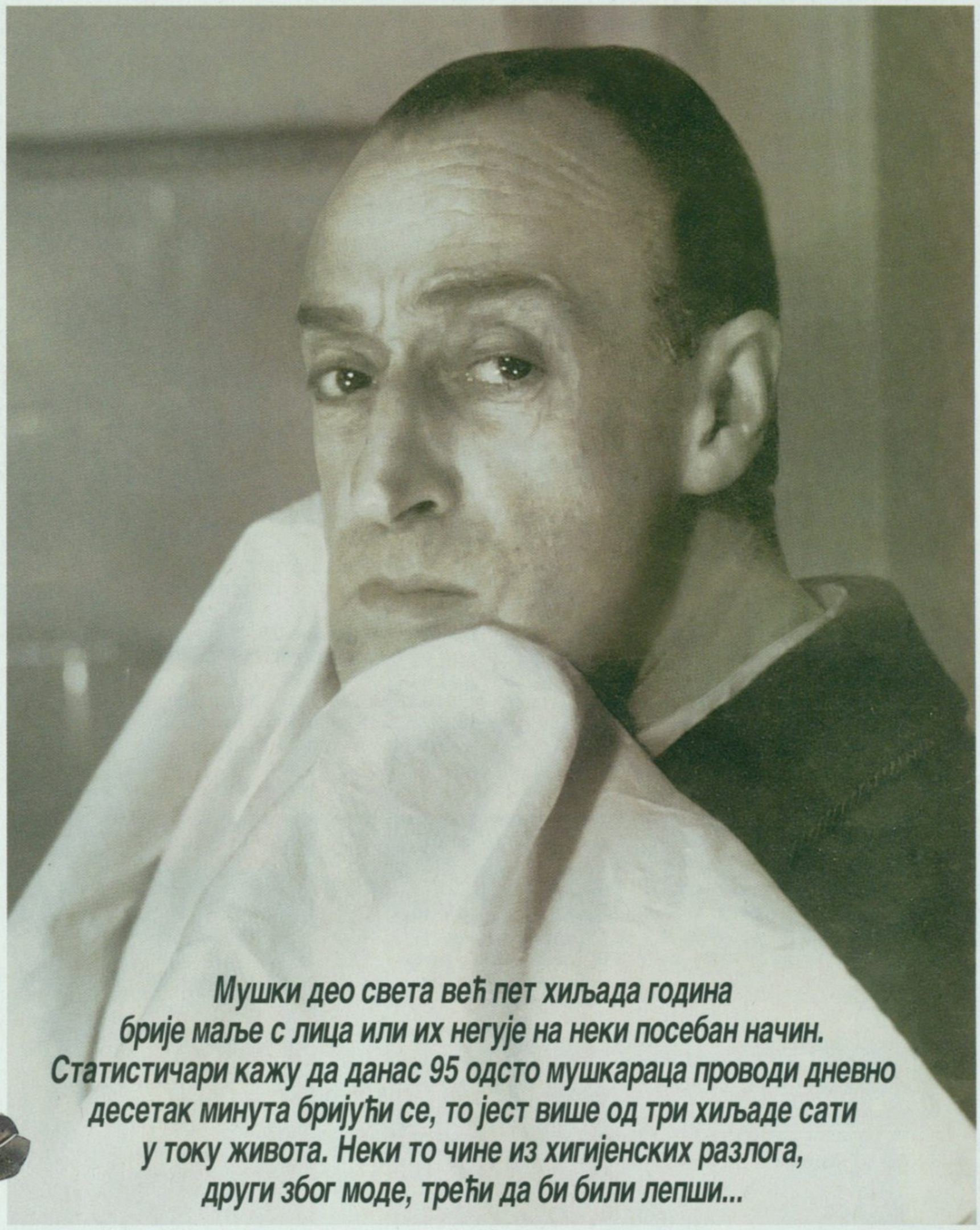

Мушки део света већ пет хиљада година брије маље с лица или их негује на неки посебан начин. Статистичари кажу да данас 95 одсто мушкараца проводи дневно десетак минута бријући се, то јест више од три хиљаде сати у току живота. Неки то чине из хигијенских разлога, други због моде, трећи да би били лепши...

ПРВИ СУ БИЛИ ЕГИПЋАНИ

Умеће бријања веома је старо. Први који су га примењивали били су Египћани пре 5000 година. У њиховим гробницама нађени су бријачи од бакра у облику лопатице. Три хиљаде година касније Етрурци су користили бријаче од бронзе у облику полумесеца. Прича се да је и сам Александар Велики наредио својим војницима да се пре битке бријају да непријатељ не би могао да их дохвати за браду приликом борбе прса у прса. Археолошки налази у виду осликаних посуда, фресака, мозаика, скулптура од мермера и бронзе приказују да су древни народи (Грци, Римљани, Арапи и Кинези) посвећивали посебну пажњу неговању браде и косе. Заправо, оно чиме су се одликовали варвари – барбари (од barba – брада) који су дошли до границе Римског царства, биле су дуге, рашчупане, неуредне браде и бркови.

Током векова облици бријача су се мењали, као и материјали од којих су се правили, упоредо с развојем металургије. Француз Жан-Жак Пере измислио је 1762. године бријач који је могао да се оштри, омогућавајући мушкарцима да се сами бријају. Он је био претеча савременијим моделима који су се увлачили у дрвене дршке или футроле, па је постојала мања могућност да се човек повреди. Читав век касније, 1847. године, Енглез Вили-

стостерон подстиче раст такозваних сексуалних мађа: браде, бркова, мађа у пределу полних органа и испод пазуха.

Свакодневно бријање браде и бркова надражује кожу јер сечиво бријача уклања и један микроскопски танак горњи слој коже. Но, чим се нанесе нека одговарајућа хидратантна кре-

На америчком тржишту 1901. године појавио се „крешент", комплет за бријање са оштрачем за жилет.

ма, престаје непријатан осећај затегнутости, поготово ако је козметичко средство без алкохола. Бријање је један од начина да се уклоне нечистоћа и разне штетне материје из ваздуха. Јер, брада, као и коса, попут сунђера упија смог и прашину.

Сваком према жељи и заслугама

Мађе које чине браду и бркове разликују се од осталих на мушком телу: пречник вла-

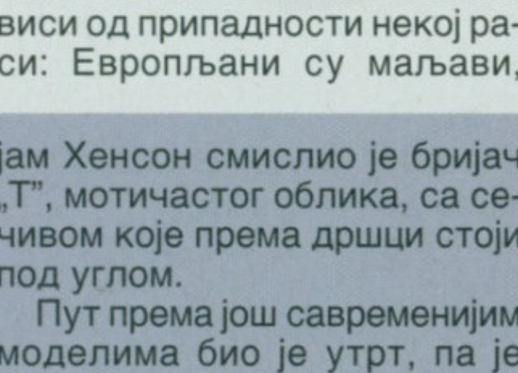

Први бријачи за жене из 1918. године.

си четири пута је већи од оне из косе. И густина им није уједначена: мађа је у доњем делу образа, а већа изнад горње усне. У пресеку могу бити округле, троугласте, четвороугаоне, а по облику равне или коврџаве. Квалитет и количина мађа зависи од припадности некој раси: Европљани су мађави,

Имитација Переовог бријача из 1770. године: сечиво је било заштићено дрветом.

Азијати много мање, Африканци су коврџави...

Власи браде су савитљиве, али могу да се промене у случају да у телу нема довољно

јам Хенсон смислио је бријач „Т", мотичастог облика, са сечивом које према дршци стоји под углом.

Пут према још савременијим моделима био је утрт, па је Кинг Камп Џилет 1903. године извео праву малу револуцију на тржишту са жилетима „употреби и баци".

Двадесетих година појавили су се први бријачи за жене, а у наредној деценији и електрични, које је изумео Американац Шик. Године 1973. Француз Марсел Биш измислио је нове жилете типа „употреби и баци" усађене у пластику, а касније су се појавили и они с два-три упоредна сечива или мајушним уграђеним мотором који се и данас користе ■

Бријачи који су се користили од 10. до 6. века пре наше ере били су од бронзе, у облику полумесеца.

УГЛЕДНЕ БРАДЕ МЕЂУ СРБИМА

Тома Росандић

Стеван Тодоровић

Урош Предић

Никола Пашић

Петар II Петровић Његош

Лав Н. Толстој

ИЗ РАТНОГ ПРИБОРА

Током последња два светска рата војници су и у крајње лошим и опасним условима морали да буду обријани. На слици је комплет који су у опреми носили амерички војници у Првом светском рату. Торбица од тканине садржи бријач, неколико жилета, четкицу за сапуњање, сапун. На слици лево је војник који се брије у једном рову 1940. године. На слици десно је паковање шибица са стипсом за једнократну употребу којима се заустављала крв од мањих посекотина после бријања. Овај бели минерал који има својство да скупља кожу и тако брзо заустави крварење користили су наши дедови и прадедови ■

сумпора или белančевина. Оне су и хигроскопне, што значи да упијају влагу и могу да увећају тежину за 18 одсто. Боју им даје меланин, пигмент присутан и у кожи.

Брада може да буде и симбол, обележје неке припадности. У античко време браду су носили филозофи, свеци и проповедници. Током ренесансе њоме су се дичили велики уметници попут Микеланђела и Леонарда да Винчија, а касније, у 19. веку, музичари, књижевници и јунаци, као Верди, Иго и Гарибалди. Педесетих година прошлог века брада је красила револуционаре попут Фидела Кастра и Че Геваре, а данас је носи свако ко сматра да га улепшава или не жели да се свакодневно брије. Мења се симболика, али брада остаје иста ■

З. М.

Футуристички модел данског дизајнера Флеминга Бо Хансена из 1987. године од специјалног алуминијума.

МА

Илустровала Неда Докић

ОЖАЛОШЋЕНИ ПЕЦАРОШ

На Новом Зеланду, у туристичком месту Роторуа, један четрдесетшестогодишњак недавно је присуствовао сахрани пријатеља. Скрхан од бола, он се напио и за време сахране сео у мртвачка кола и побегао. Остали ожалошћени одмах су обавестили полицију која га је пресрела на путу. На седишту поред уплаканог возача полицајци су нашли гајбу пивских боца. Кад су га упитали куда се упутио мртвачким колима, човек је спремно одговорио:

– На пецање ■

ЈЕДНОГ ЉУБЕ, ДРУГОГ ПИПКАЈУ

Управа лондонског Музеја воштаних фигура „Мадам Тисо" недавно је издала саопштење да су фигуре Џорџа Клунија и Бреда Пита, филмских звезда, морале у радионицу на дораду. Разлог? Њихови обожаваоци су их, кријући се од обезбеђења, толико оштетили да им више није било места у изложбеном простору.

Воштаној фигури Џорџа Клунија неопходно је чишћење лица на коме је остављено толико кармина да га је било тешко препознати. С Бредом Питом био је други проблем: њему мора да се учврсти задњица коју су обожаватељке толико иштипале да је, јадна, изгубила облик, онај воштани, наравно. Људи из Музеја још су додали да су сличне невоље у не баш краткој историји имали само с фигуром Џонија Депа, такође глумца ■

МИШЕВИ ВОЛЕ ПАРИС

Према мишљењу научника са Универзитета у Сан Дијегу (САД), фотографија чувене плавуше Парис Хилтон ублажава и најснажнији бол код огледних мишева. Научно истраживање које то потврђује изнето је на недавно одржаном скупу америчких неуролога. На пример, после болне инјекције мишеви краће време лижу своју рану (што је знак да их боли) уколико им се покаже фотографија познате забављачице. На крају скупа научници су ипак рекли да су се шалили: мишеви заиста краће време видају своје ране кад угледају фотографију Парис Хилтон, али и било ког човека јер људе виде као претњу за сопствени живот, као – грабљивице. Бол престаје јер се плаше и спремају се да што пре побегну ■

ЕКСПЛОЗИЈА ЗА ЦИЦИЈУ

Јапански произвођач играчака изумео је касицу прасицу која експлодира и на све стране расипа свој садржај ако је у последње време њен власник цицијашио и није је нахранио новчићем. Ткара Томи, њен идејни творац, објаснио је то жељом да се људи подстакну на штедњу. Иначе, касица прасица ради на батерије и, ако у одређено време не добије свој оброк, пали се посебна лампица, играчка се мешкољи и почиње да испушта продорне звуке. Ако њен власник ни тада не завуче руку у џеп, поклопац касице прасице отвара се уз експлозију и сав њен садржај лети наоколо. Цена јој је 27 долара и не мора да се плати у кованицама ■

АНТОНИО ГРОЗНИ

Антонио Касано, фудбалер „Сампдорије", недавно је за време утакмице против „Катаније" сам себе заменио другим играчем – љутито је отишао на клупу. Двадесетпетогодишњег нападача из Барија (коме навијачи из милоште тепају Талентино или Таленат из Барија) спортски новинари већ извесно време називају – Антоније Грозни, управо због (најблаже речено) нервозног понашања. Касанове свађе са судијама добро су познате, а више пута је због неспоразума с тренерима тренирао сам. Кад му је на утакмици против „Катаније" у тридесет деветом минуту судија свирао фаул, Касано га је само љутито погледао и упутио се ка клупи. Узалуд га је тренер молио да се врати – Грозни је био неумољив ■

ЗУБАРЕВ ОПАСНИ ПЛЕС

Тридесетједногодишња Бренди Фаниг из Њујорка безглаво је истрчала из ординације свог зубара, одмах пресавила папир и написала тужбу против њега. Не, није јој извадио здрав зуб, како је то уобичајено у лошим вицевима, он јој замало није извадио око. Наиме, бушилицом од два и по центиметра разиграни стоматолог убо је у синусни канал. Како? Па бушилица му је поигравала у руци док се он њихао у ритму музике (за плес).
„Доктор Трасти играо је у ритму музике песме која се чула с радија", навела је у својој тужби чудом спасена жена. Не зна се да ли дотични зубар и даље поцупкује уз музику с радија, зна се само да Бренди Фаниг тражи одштету од 600.000 долара, пре свега зато што др Трасти није одржао обећање да ће јој платити здравствене трошкове проузроковане лечењем последица насталих после блиског сусрета с музикалном бушилицом ■

СМЕЈТЕ СЕ НА ПОСЛУ!

Смех побољшава радни учинак. До тог открића дошао је психолог Крис Роберт, истраживач са Универзитета у Мисурију (САД). Вицеви које људи препричавају током радног времена повећавају стваралаштво и подстичу запослене да с лакоћом савладају и најтеже задатке. Тамо где су запослени расположени, учинак је знатно бољи, закључио је Роберт после вишегодишњих истраживања. А уколико претпостављени није осоран, већ ведар и има смисла за хумор, учинак запослених још је бољи ■

НАЈОПАСНИЈИ НАУЧНИ ПОСЛОВИ

НАДНИЦА ЗА СТРАХ

1. Астронаут
Откако су људи полетели у свемир 1961. године, 24 америчка астронаута погинула су у разним несрећама – десеторо приликом полетања, шесторо на пробним летовима, а седморо приликом враћања у атмосферу. Три совјетска космонаута угушила су се 1971. године кад је услед квара на њиховој летелици исцурио сав кисеоник. Сваки лет у свемир може да се заврши експлозијом, а шта ће тек бити ако се једног дана стварно појаве ванземаљци... ■

2. Стручњак у лабораторији 4. нивоа
У биолабораторијама 4. нивоа ради се са најсмртоноснијим заразама на свету. Једна руска научница умрла је 2004. године јер се случајно убола иглом која је била умочена у биолошки материјал који је садржао вирус еболе. Ова несрећа догодила се свега неколико месеци након што је амерички научник у војној лабораторији 4. нивоа у Форт Детрику, у Мериленду, направио исту грешку... и преживео ■

3. Ловац на урагане
Припадници 53. временско-извиђачког ескадрона америчког ратног ваздухопловства најодважнији су људи у метеорологији. Улећу авионима WC-130 у око олује – прстен ниског притиска у средишту олује – на висину изнад 3000 метара да би обавили неопходна мерења и одредили путању урагана. Неке од њих захвати ковитлац и поштено изврти. Чак ни на тлу нису безбедни – ураган Катрина уништио је базу ескадрона ■

4. Лаборантски техничар при „Лекарима без граница”
Испитивање крви на „болест спавања” – заразу коју преносе муве и која изазива отицање мозга, срчане тегобе и незаустављиву потребу за спавањем – само је по себи довољно опасно. А замислите само како изгледа обављање таквог посла у покретној лабораторији на брисаном простору усред суданске области Дарфур где се тренутно догађа прави ратни покољ ■

5. Инжењер за погон
Изгледа да људи који на тлу испитују ракетне моторе не брину много о опасностима од експлозије. Кад радите с криогенским горивом и гасовима под притиском од два милиона паскала, сувише сте заокупљени бригама о промрзлинама и могућем рањавању да бисте размишљали о томе шта може да се деси ако се неки резервоар запали ■

6. Студент у лабораторији
Чак и најбезазленији научни посао опасан је ако не знате шта радите. Зато су студенти који још уче по разним лабораторијама широм света у непрестаној опасности. Док је један студент из Тексаса 2004. године чистио лабораторију, у рукама му је изненада експлодирала посуда с хемикалијама од којих је задобио ране и опекотине ■

7. Вулканолог
Неугашени вулкани избацују толико пепела да могу да униште град величине... па, попут Помпеје. Зато није чудо да се многи вулканолози који из хеликоптера надгледају паклени отвор никад не врате. Тројица вулканолога настрадала су 1991. године изнад јапанске планине Унзен, а један је погинуо када се 2001. године хеликоптер сурвао са обода котлине на врху угашеног вулкана високог 300 метара. Четири филипинска истраживача настрадала су 2005. године кад се њихов хеликоптер срушио изнад стрмине вулкана ■

8. Биолог
Изучавање животиња може проузроковати више од алергијске реакције. Угризи, огреботине од канџи и разне излучевине животиња, могу бити смртоносни. На пример, најмање 70 одсто одраслих макаки мајмуна у заточеништву заражено је херпесом В. Један двадесетдвогодишњи истраживач преминуо је 1997. године јер је вирус од мајмуна доспео у његово око ■

УКУСА КОЛИКО ЉУДИ ЖЕЛЕ

ОВО МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ

У свету постоје јела која се једнима чине чудним, а за друге су део свакодневне исхране: од мишијег паприкаша у Кини, до пржених ларви балегара у Африци. Та јела настала су из пуке потребе – једе се оно чега има највише

КАЛИФОРНИЈА
Јабуке са ушећереним црвима
Кандиране јабуке с црвима – овај нови слаткиш са инсектима произвела је једна калифорнијска фабрика слаткиша ■

МЕКСИКО
Пица са стеницама
Рецепт је смислила Хулијета Рамос-Елордуј, мексички ентомолог. Сматра да је ово савршен оброк за децу кад се гладна врате из школе ■

БОЛИВИЈА
Месо армадиља
Иако је армадиљо заштићена животиња, има доста људи који сматрају да је веома укусан. Наравно, без оклопа ■

АМАЗОНИЈА
Мравља јаја у салати
Поред црва, гусеница и пржене игуане, салата с јајима црвених мрава јело је становника амазонских шума ■

ПЕРУ
Ларве у палми
Примамљив оброк од ларви, бубашваба, белих и зелених црва, који се само пропрже на врелом уљу ■

ИТАЛИЈА И СРБИЈА
Свињска крв
Крв с млевеним свињским месом, па све то у цреву – тако би могла да се опише крвавица. Ово јело веома је цењено у многим европским земљама, али сигурно има народа који на ово гледају с великим неодобравањем. Уосталом, као и ми на пржене бубашвабе ■

ШПАНИЈА
Тестиси од бика
Ово се у шпанским месарама продаје као посебна посластица, а и код нас гурманима изазива воду у устима ■

ШРИ ЛАНКА
Бубашвабе
Главно јело у цејлонској кухињи су ларве ноћног лептира. Осим тога, као и у читавој Азији, једу се вилини коњици, скакавци и бубашвабе ■

МАРОКО
Печена игуана
Печење од игуане на пијаци се продаје и радозналим туристима ■

СЕЈШЕЛИ
Супа од корњаче

Острвска кухиња обједињује француску, афричку, индијанску и кинеску кулинарску вештину. Међу специјалитетима су месо слепог миша и супа од корњаче ■

АФРИКА
Кувана змија
Одрана и скувана змија само је један од специјалитета афричке кухиње. Омиљена су и јела од мишева, скакаваца, термита, бубашваба, вилиних коњица, црва, гусеница и пржених ларви балегара ■

КИНА
Крокодилске канџе
У кинеским ресторанима распрострањеним свуда по свету служе разна јела. Али, у Кини се једу чак и мајмуни, пси, мачке, мишеви и крокодили ■

ЈАПАН
Пчеле у конзерви
За њих није посластица само сирова риба. На полицама јапанских радњи могу да се нађу конзерве с пчелама и скакавцима ■

КАМБОЏА
Пржене тарантуле
Пржене хрскаве тарантуле права су посластица. Ово је национални специјалитет, баш као и бубашвабе ■

ВИЈЕТНАМ
Лилихип од зрикавца
Лилихип са укусом зрикавца! На вијетнамској трпези могу се наћи још и бубашвабе, мрави и вилини коњици ■

ВИЈЕТНАМ
Пиринач с вилиним коњицима
Осим овога, Вијетнамци воле и бубашвабе и месо пса и мајмуна ■

СИНГАПУР
Шкорпија у чоколади
Омиљени десерт – шкорпија с чоколадом ■

НОВА ГВИНЕЈА
Црвљиви ражњићи
Ражњићи с ларвама бубашвабе најчешће су јело у индонезијским прашумама ■

М. Б.

АУСТРАЛИЈА
Омиљено месо кенгура
У Аустралији оброк најчешће укључује и месо кенгура за које кажу да је меко, пријатног укуса и веома хранљиво. Аустралијанци воле и месо крокодила, нојева и бизона, ал' на роштиљу ■

ВЕЛИКА

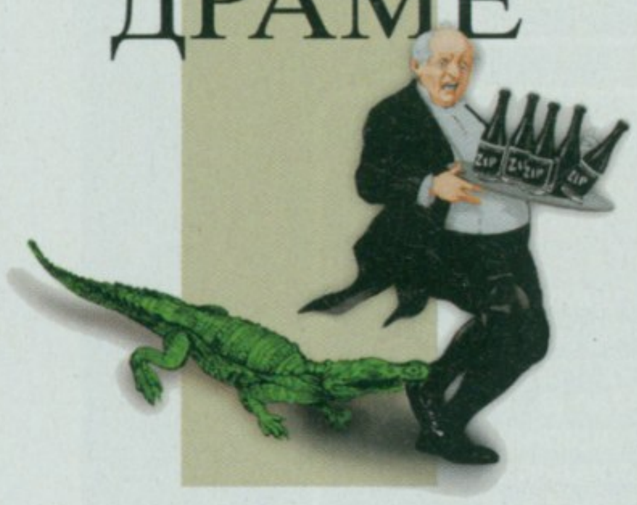

Живот пише ДРАМЕ

На перону железничке станице у Асену, граду на северу Холандије, седморица црномањастих младића из све снаге су се упињали да свој гломазни пртљаг унесу у први од два вагон воза за Амстердам. Само који минут касније, док је воз јурио према југу, исти ти људи изненада су навукли капуљаче и из свог пртљага по-

вадили завидну количину пиштоља и аутоматских пушака.

Потом је један од терориста повукао кочницу за случај опасности и, уз заглушујућу шкрипу точкова, зауставио воз. „Ви сте заробљени!", викнуо је запањеним путницима којих је било 37.

Овако је 2. децембра 1975. године почела опсада холандског воза број 734, а терористи су били борци за независност Јужномолучких острва. Тај пацифички архипелаг 1949. године припојен је Индонезији кад је стекла независност од Холандије. После тога хиљадама Јужномолучана било је дозвољено да дођу у Холандију и у њој се настане. Ипак, многи од ових досељеника, посебно они млађи, и даље су били склони да криве Холанђане за своју избегличку судбину.

Прва жртва наоружаних људи пала је само неколико секунди пошто је отмица почела. Машиновођа Ханс Брам хтео је да види зашто је повучена кочница, али кад је угледао наоружане људе, брзо се сагнуо. Један терориста отворио је врата његове кабине и рафалном паљбом оборио га на под.

Неколицини путника терористи су дали новине и лепљиву траку и наредили да покрију прозоре вагона који је потом утонуо у језив мрак.

Убрзо после 10.30, кад је извршена отмица, госпођа Цвантје Етен погледала је кроз прозор своје куће која је недалеко и видела да воз стоји на отвореној прузи. Изашла је и кренула према возу, али су је лица ужаснутих путника убрзо навела да се врати. Била је већ готово на прагу куће кад пошао из најближе станице већ је стигао на само десетак метара од броја 734. Дочекан је рафалном паљбом и машиновођа је био присиљен да пуном брзином крене уназад.

За холандску владу то није био први случај ове врсте отмице. Два лета раније, у Хагу, јапански терористи држали су пет дана као таоце запослене у амбасади Француске. Убрзо после тога, осуђеници затвора у Шевенингену су се побунили и у затворску капелу затворили капелана и чуваре затвора где су провели 105 сати.

Поучено тим искуствима, холандско Министарство правде израдило је подробан план како да поступа у сличним приликама. Зато су се тог 2. децембра посебно обучене трупе већ у 11.15 упутиле према Беилену,

градићу удаљеном око 11 километара од отетог воза. Пет стручњака за ванредна стања, у сарадњи с Министарством правде и уз помоћ стручњака за експлозив, лекара специјалиста и психолога, тринаест дана решавало је овај случај.

Њихова основна стратегија састојала се од четири одредбе: с терористима не правити погодбе, ништа им не нудити нити питати и не покушати да се развије пријатељство између њих и талаца. Међутим, праву тактику било је тешко одредити јер званичници нису знали шта је крајњи циљ терориста. Они су прво тражили аутобус и авион, а онда покушали да убију полицијског наредника који се приближио возу у намери да с њима ступи у везу.

Да би показали озбиљност својих намера, отмичари су навукли капуљаче преко лица и кренули низ ходник воза. Двојица су се зауставила поред седишта Роберта де Грота, тридесетчетворогодишњег трговца некретнинама, који се препирао с њима кад су га, нешто раније, терали да лепи новине на прозоре.

Извели су га из купеа и рекли да стане испред отворених врата вагона. На његово питање: „Смем ли да се молим?", они су се одмакли неколико корака, а затим пуцали. Неким чудом, ниједно тане га није погодило, вероватно зато што су стрелци били нервозни.

Де Грот се бацио кроз отворена врата, откотрљао у јарак и остао да лежи, претварајући

ОТМИЦА ВОЗА

Терористи пореклом с Јужномолучких острва на отвореној прузи тринаест дана држали су путнике као таоце

се да је мртав. Терористи су према њему испалили још по један метак, а онда се вратили осталим путницима. Десет минута касније, Де Грот је побегао на сигурно.

Следећа жртва није имала ту срећу. И двадесетдвогодишњи војник Лео Булter морао је да стане испред отворених врата вагона. Изрешетан је рафалом из аутоматске пушке.

Челични обруч

Остали таоци, од којих су неки плакали, питали су се кога ће следећег да изведу. Све више су осећали хладноћу, јер је само неколицина имала топлу одећу. Њихов јунак био је Ханс Принс, четрдесетогодишњи радиобиолог коме су терористи дозвољавали да се креће свуда по возу, даје савете и охрабрења. Прозвали су га „др".

За све то време челични обруч полако се стезао око воза. Један кордон полицајаца и маринаца створио је круг на удаљености од око 800 метара, а други је био око њега, на километар и по од воза. Снајперисти су лежали иза дрвећа и у рововима ископаним у замрзнутој земљи.

У командној постаји у Беилену, нестрпљење се све више појачавало. Од почетка отмице протекло је 30 сати, две особе су убијене, а да с терористима није размењена ниједна реч. Најзад, на измаку другог дана, један од терориста, машући руком, дао је сагласност да један војни пољски телефон донесу до воза. Кад је то обављено, званичници су могли лагано

Илустровао Мирко Чолак

да почну преузимање контроле над читавом ситуацијом.

Терористи су ускоро испоставили дугу листу ствари које су недостајале у возу. Међутим, људи из командне постаје свели су је на оно најнужније – храну, ћебад, лекове препоручене од „др" Принса, тоалет папир и воду. Тиме су отмичари били натерани да понове своје захтеве и преузму улогу оних који покорно моле за услугу, а таоци љутити и наведени да се осећају одбаченим.

Психолози у командној постаји из искуства су знали да су чак и највећи непријатељи били у стању да се у заједничкој невољи зближе ако се њихова узајамна љутња могла пренети на неку спољну силу. Кад би се успоставило такво партнерство, таоци су често били поштеђени повређивања.

У возу, путник Валтер Тимер тешио је остале таоце читајући им Библију. Мада је путнике крепила вечна порука из Прве посланице апостола Павла Коринћанима (13:13) – „А сад остаје вера, нада, љубав, ово троје; али је љубав највећа међу њима" – читање Библије није нимало допринело хлађењу гнева код Јужномолучана.

Црвени крст помаже и отмичарима

Званичници нису удовољили ни политичком захтеву отмичара да се њихов случај објави на телевизији, као ни да Холандија изврши притисак на Индонезију да Молучанима да одређени степен аутономије.

Изнервирани, Јужномолучани су одлучили да убију још једног таоца. Црне капуљаче поново су биле навучене преко њихових лица. Паул Саимима (31), који је предводио ову терористичку групу, показао је на „једног с наочарима", тридесетједногодишњег Берта Биерлинга, који се отмичарима замерио још првог дана.

Полиција је кроз двоглед видела како је Биерлингово бездушно тело пало из воза. Затим се њихова пажња усредсредила на вести о новом терористичком нападу. Седморица Јужномолучана упала су у конзулат Индонезије у Амстердаму и ту на нишану држали 45 талаца.

Због те две истовремене опсаде, цела Холандија била је веома напета. У возу се, међутим, напетост изненада смањила. После убиства Биерлинга, Јужномолучани су се опустили и с таоцима разговарали чак пријатељски. Због гриже савести, Саимима је у једном тренутку заплакао на Принсовом рамену.

Другачије расположење ускоро се осетило и у командној постаји. Терористи су дозволили да људи из Црвеног крста дођу и покупе тела мртвих која су лежала поред колосека.

Предвече, 5. децембра, и самим отмичарима била је потребна помоћ Црвеног крста. Пуцајући из забаве, дошло је до незгоде. Зрно испаљено у таваницу распршило је металне делиће од којих је један завршио у Саимимином оку и низ његово лице потекла је крв. Убрзо су га изнели из воза и положили на носила Црвеног крста.

За то време Принс је помагао све већем броју болесних путника. Лекови су им често испоручивани, укључујући и умирујућа средства за постарији пар Баргер. Кад је њима шестог дана било дозвољено да напусте воз, јавила се нада да ће и остале ускоро да пусте.

Опсада се ипак наставила. Једанаестог дана спољна температура спустила се на три степена Целзијусова испод нуле. Иако су им послали ћебад, лекари су се плашили да ће у наредних дан-два још више захладнети, што би могло да буде кобно за старије људе.

У ствари, путници су се осећали зачуђујуће добро на тако ниској температури. Али, хладноћа није пријала њиховим отмичарима, пореклом из тропских крајева. Дванаестог дана увече, посредник је саопштио командној постаји да се терористи колебају. Сутрадан, иако су отмичари послали уобичајен захтев да им се доставе храна и лекови, путници су наслутили да је крај опсаде близу. Окупљени у другом делу воза, терористи су донели одлуку.

Изненада, врата воза су се отворила и шесторица Јужномолучана су изашла. Кад их је полиција опколила, они су почели да извикују своје борбене покличе: *„Мена! Муриа!"* („Слобода! Наша молба!"). Затим су одведени.

Међутим, осећај покорности већ је толико био усађен у главе путника да се нико није померио са свог места све док полицајци и маринци нису отворили врата воза. „Смемо ли да изађемо?", упитао је један од путника. „Наравно, слободни сте", одговорио им је један маринац. Сви путници почели су да се грле и љубе, а неки су од радости и заплакали.

Пет дана по завршетку драме у возу број 734, успешно је окончана и опсада конзулата Индонезије у Амстердаму, у којој је један човек убијен кад је покушао да побегне. Три месеца касније, за време тродневног суђења, сви терористи из воза осуђени су на по 14 година затвора ■

Ј. Радовановић

АУТОМОБИЛИ НА МОДНОЈ ПИСТИ

САД

ТЕКСАС

Већ скоро десет година на улицама текасаског града Хјустона одржава се парада уметничких аутомобила, где се окупи и 200.000 посетилаца. Ту се могу видети најнеобичнији аутомобили на свету, а ово су само неки од 250 модела који су се појавили ове године.

① Да ли је ово змај или кловн? Није важно, јер је парада сва у знаку маште ■

② Власник овог возила као и бициклиста поиграли су се на тему цвећа ■

③ Као слика у огледалу: то је хтео да каже власник и изумитељ ове две „бубе” ■

④ И санитарије за кућу могу одлично да послуже кад је неко вешт мајстор: када је за удобну вожњу, а WC шоља за посете по комшилуку ■

⑤ Замисао власника ове „Фолксвагенове” „бубе” била је да своје возило претвори у омиљеног којота из цртаћа или је то, можда, вук из „Три прасета”? ■

④

⑥ И овај зец који је обгрлио непознато возило као да је изашао из неког цртаћа ■

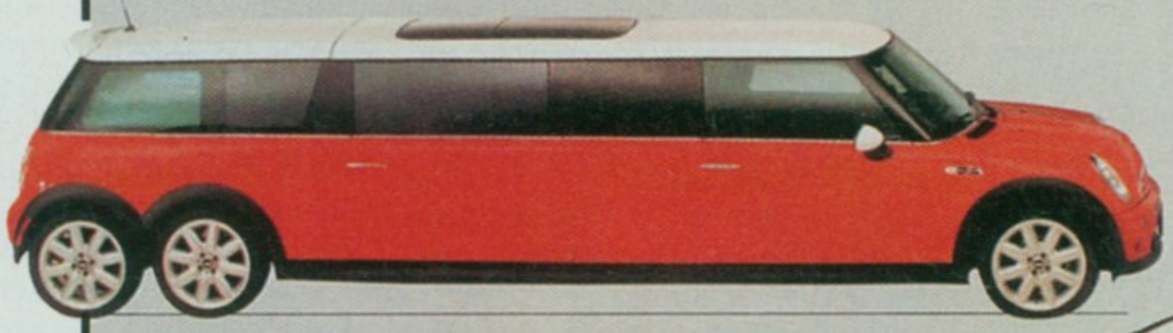

⑦ „Мини купер” с базеном! Додуше, у њега могу да седну само две особе јер је у задњем делу хидромасажна када, а ту је и раван ТВ екран и DVD ■

З. М.

НАСЕЉЕ НА 4

У овој једноставној и домишљатој византијској изреци из наднаслова на посебан начин огледа се разлика која је постојала у начину живота на византијском селу и граду. За разлику од блиставих градова с равним улицама украшеним витким стубовима дуж којих су се, налик на шаховску таблу, низала прекрасна здања испуњена уметничким споменицима, с хиподромима и величанственим храмовима, сеоска насеља изгледала су неупоредиво скромније

Попут близанаца, насеља су наликовала једно на друго. Размере грађевина, унутрашњи изглед и уређеност нису исказивали готово никакву маштовитост већ су се понављали у сваком погледу. Цркве и остала друштвена здања, уколико су и постојали, нису се ни архитектонским изгледом ни размерама разликовали од обичних стамбених кућа. С ретким изузецима та здања нису ни чинила посебно средиште у сеоским насељима. Уз то, сеоски живот био је далеко сиромашнији него градски, и у материјалном и у културном смислу.

Византијска сеоска насеља била су различитих размера и особености. Поред великих села било је малих, како по сразмери тако и по броју житеља. Тако је у Мамицони, селу у околини Цариграда, живело 450–500 људи. С друге стране, назив једног села на северу Балканског полуострва – Моноспитија (Једна кућа) – сам је говорио за себе.

Један од најраспрострањенијих облика села биле су насеобине малих, слободних земљопоседника. Највише их је било у Египту, Малој Азији и на Балканском полуострву. У једном законском акту Јустинијана I Великог (527–535), новели из 535. године, наводи се да многољудне сеоске општине у малоазијској области Писидији својом бројношћу, немирним и независним карактером често с гневом дочекују пореске чиновнике и извршиоце налога које шаље држава. У 25. новели истог цара даје се слична оцена и за суседну Ликаонију: „Та провинција има исто тако јаке мужеве као Исаврија... Тамо су исто тако велика села насељена људима извежбаним у јахању и гађању из лука, спремним да брзо плану и да лако посегну за оружјем."

Између суседних сеоских насеља често су избијале свађе око земље, међа и воде. У египатским папирусима налазе се напомене о тучама с много учесника којима су се завршавале несугласице међу селима. Одјеци сличних прича сачували су се у хагиографској књижевности. Као пример може да послужи епизода из животописа светице Пиамун која је живела у 4. веку и коју хришћанска црква слави 3. марта. Она је потицала из Египта, није се удавала и читав живот провела је у подвижништву у кући своје мајке. У њеном житију може се прочитати: „Догоди се једном у Египту, за време поплаве Нила, да једно село нападе на друго, јер међу селима око поделе поплављеног земљишта избијају свађе које се често завршавају тучом и убиствима. Тако једно село насрну на Пиамунино село, и велика гомила људи пође с копљима и мотикама да помлати њено село." У овом случају све се лепо завршило јер је преподобна девица молитвом осујетила сукоб који је био на видику. Иначе, туче сељака око међа могу да се виде на илустрацијама појединих византијских рукописа.

Кућа на северној страни

Села су била подељена на посебне целине, на сеоска имања једне породице која су имала назив *стас*. Стожер оваквог имања била је једноспратна кућа ограђена плотом или зидом, покривена црепом, трском или сламом. Уз њу су се обично налазили виногради, врт с дрвећем смокве, ораха или маслина. Граница између земљишних парцела означавала се камењем или стубовима, а понекад је ораница била ограђена каналом.

Типови сеоских насеља умногоме су зависили од климатских и других услова. Није исто изгледало село у сувим пределима Сирије и Палестине и село у брдовитим и пошумљеним подручјима Балканског полуострва. У малоазијској Кападокији, области која на појединим местима донекле подсећа на Месечеву кору, станишта су усецана непосредно у стене. У области Јерменије, која се столећима налазила под скиптром византијског цара, куће имућних сељана састојале су се из две просторије: једне за становање људи (тун) и друге за држање стоке (гом). Тун је била просторија у облику квадрата, чије су странице биле дугачке пет до седам метара, са четири пара дрвених стубова у зидовима који су били од неотесаног камена. Кров туна имао је изглед шатора и споља је био покривен трском или сламом и премазан глином. Гом је имао облик издужене правоугаоне просторије са стубовима који су били ослоњени на каменове. Стубови су држали дрвени кров који је, као и код туна, био покривен слојем глине.

Захваљујући обимним археолошким ископавањима у северној Сирији прилично су добро позната тамошња сеоска насеља. Реч је о четвороугаоним кућама које су биле ограђене високим зидовима. Кроз велика врата улазило се у двориште где се са северне стране налазила кућа – у највећем броју случајева издужено двоспратно здање с портиком, односно предворјем на стубовима, окренутим на југ. Зграде су

Порез за коришћење земље сељаци су власнику плаћали летином.

УГЛА

зидане од камена и имале су двоспратни кров који је био прекривен црепом. Уз кућу су биле припојене помоћне просторије неопходне за живот њених становника.

У сељачкој кући просторије за становање одликовале су се скромношћу у размерама и броју одељења, док су помоћне просторије биле веће јер им се придавао нарочит значај за живљење. У вилама, пространијим и раскошнијим обитавалиштима, превладавали су делови за становање. Куће мање имућних сељака споља су покушавале да подражавају виле, али су то ипак биле бледе и неуверљиве копије.

Овакав тип сеоских кућа одликовао се једноставним унутрашњим устројством. Као по правилу, део за становање састојао се од једне или две једнаке собе (које нису биле једна поред друге) на сваком од два спрата. У домовима сељака собе које су имале издужен облик биле су ниске и уске, док су собе у вилама имућних житеља биле веома простране и добро осветљене. У кућама није било огњишта, па су се одаје загревале уз помоћ неке врсте мангала, металног суда у који се стављао жар. Укућани су храну спремали напољу или у посебним просторијама на нижем спрату.

Робови и они који су унајмљивани за одређене врсте сеоских послова, становали су у посебним просторијама или на првом спрату, док је горњи спрат био намењен домаћину и његовој породици. У засебним имањима очувала се нарочита „радничка четврт" коју су чиниле убоге колибе, често сведене на само једну просторију, сграђене од пешчаника и без дворишта.

У Сирији, која је до освајања Арабљана у 7. веку била једна од најбогатијих византијских провинција, налазе се најбоље очувани остаци села у источним деловима царства. Свако од тих села обично се састојало од двадесет до педесет кућа. Оне су неправилно постављене дуж алеја или ограда – ипак се не би могло говорити о улицама – имају голе зидове окренуте споља, и обично су окупљене око средишта села ради одбране од пљачкања или дивљих животиња. У највећем броју случајева куће су биле на два нивоа, са отвореним верандама које гледају на унутрашња дворишта и собама на горњем спрату, којих је било од две до четири.

Сеоска општина

Сачувани остаци каменореза, урађених завидном занатском спретношћу, доводили су у недоумицу старије истраживаче који су сматрали да су то биле куће сеоског племства. Међутим, у овим кућама ипак није било ничег племенитог нити урбаног, будући да су људи живели на спрату, а животиње у приземљу. Уз то, дворишта су коришћена за животиње и разнолику домаћу радиност, а не за пријеме и раскошне светковине. Куће су ретко имале санитарне просторије или посебна одељења за кухињу, а биле су и без текуће воде и купатила. У седам стотина села било је само пет јавних купатила и готово ниједна јавна зграда. Ваља нагласити да су благодети градова биле непознате селима, чији су становници морали далеко да путују како би у њима уживали.

У овом делу Сирије сељаци су живели углавном од гајења маслина која је била главни производ. Највећи део плодова прерађивали су у уље, а то се радило у пресама које су биле смештене на крају села. Производњу маслиновог уља допуњавали су воћарство и сточарство. Ови производи продавали су се у суседним градовима. Маслиново уље, пшеница и вуна доносили су приходе који су омогућавали изградњу камених кућа и доградњу соба.

Овде је реч о једном међузависном систему који су на одређеном подручју чинили градови, села и манастири, механизму који су додатно подржавали како држава са својим установама, тако и црква. Заједнички интереси и узајамна повезаност доприносили су његовој стабилности. Премда христијанизоване, ове области задржале су основни распоред грчко-римског света, с напредним градовима уклопљеним у велике сеоске крајеве од којих су зависили, као што су и села зависила од њих. Упркос чињеници да су јавни радови јасно постављали разлику између града и села, трговина и економија тесно су их повезивали.

Призори из сеоског живота (Менолоγион – Месецослов, рукопис из 11. века).

У средњовизантијском раздобљу, почев од 7. столећа, повећава се број села што се доводи у везу с најездом Арабљана на Истоку и надирања Словена на Балканском полуострву. У царству долази не само до етничких промена него и до значајног пораста броја сеоског становништва. Села у којима је живео већи број поданика царства обично су била невелика и бројала су између десет и двадесет кућа. Домове су градили од камена или трске, док су земљом набијене подове мазали глином, а кровове прекривали црепом, трском или смолом. У западном делу Мале Азије зидове кућа правили су од врбовог прућа и премазивали глином. Пребивалишта сиромаха на острву Крфу била су налик на стражарске колибе. Кроз пукотине на

крову падала је киша и продирала хладноћа. Уз сеоску кућу обично се налазио врт који је био ограђен кољем, а у њему се узгајало разно поврће, као и различите врсте грожђа.

Занимљиво да је у Византијском царству постојала сеоска општина. Њени житељи заједно су користили шуме и пашњаке, па су заједно косили траву, секли грмље, сакупљали кестење и брали јагоде, а заједно су изнајмљивали и пастира и пољара. Чак су и порез, који је држава ради делотворнијег убирања разрезивала на сеоске општине, плаћали заједно. Исто тако, заједнички су одлучивали о разним врстама спорова, припремали прославе и црквене светковине или приређивали сахране. Обично је општином руководио савет стараца.

Међутим, треба нагласити да начин живота у сеоским општинама није био тако идиличан како би то могло да изгледа на први поглед. На основу „Земљорадничког законика", занимљивог правног споменика који говори о приликама на византијском селу, може се закључити да су сељаци једни другима крали лопате, мотике, плугове, жито. Осим тога, прибегавали су и неким нечасним радњама као што је обележавање туђе стоке клепетушама како би је присвојили, крали су волове и магарце, убијали псе чуваре, палили туђе шупе с дрвима и чак уништавали туђе живе ограде како би сазидали своју кућу.

Будући да су села готово непрестано трпела последице суше, поплаве, града, најезде скакаваца, црва, бува, док су људи боловали од разних болести, од којих су се највише плашили куге, заштита од болести и осталих невоља била је стална потреба села. Било је честих случајева лудила, чијим се узроком сматрала опседнутост демонима. Према веровањима припростог света, демони су обитавали свуда, а нарочито у напуштеним паганским рушевинама.

Почев од краја 9. века сеоска општина почиње да слаби и долази до пропадања ситних сељачких имања која су била својствена за претходно раздобље.

На основу једног документа из 11. века може се видети како је изгледало имање које је цар Михаило VII Дука (1071–1078) поклонио брату од стрица Андронику Дуки. Оно се састојало од неколико парцела земље које су имале око 7300 модија (више од 700 хектара) оранице. Сам господар живео је на пољском имању које се звало Варис, у великој господарској кући са свих страна окруженој терасама. Подови куће и тераса били су поплочани мермером. Поред куће налазило се велико купатило, такође мистимично поплочано мермером. Поред мајура налазиле су се помоћне зграде. Пре свега, ту је био амбар који се састојао од подрума, где су се чували кварљиви производи, и просторије која је била изнад, где се смештало жито. Посебне просторије биле су одређене за житарице, сламу и мекиње. При пољским имањима налазили су се и коњушнице и обори за стоку.

И чобани, и рибари, и ратари... (Месецослов из 11. столећа).

Уз господарски дом обично се налазио врт где су расле јабуке, крушке, вишње, шљиве, бресквe, дуње, урме, лимун, нар, смокве, мирисни орашчићи и бадемово дрвеће, кестени, ораси. Читав простор између дрвећа био је засађен цвећем – ружама, љиљанима, љубичицама, шафраном. Нарочито су биле омиљене руже јер се веровало да у њиховој природи „има нечег божанственог". Цвеће се није гајило само из естетских разлога: оно се користило као средство против болести. Сматрало се да се помоћу бршљана лечи болесна слезина, нарцис „добро расхлађује", а руже „помажу болесним очима". Поред тога, од ружа се справљала мирисна смеса. Посебно место на имањима заузимали су виногради, где су се гајиле многе сорте грожђа које су се разликовале по боји, величини и облику гроздова и према времену сазревања.

Вероватно најважнији, али у сваком случају најподеснији извори за разна демографска истраживања византијских села су такозвани практици, катастарске књиге које су најбоље очуване за подручје Македоније 14. столећа. Тако су, на пример, веома познати практици изашли из пера пореских чиновника солунске теме Димитрија Апелменеа, Константина Пергамина и Георгија Фарисеја, тројице можда најчувенијих византијских фискалних функционера из првих деценија 14. столећа. У практицима налазимо обиље података који нам могу дати неслућене резултате. Тако је чак утврђено да је бруто стопа прираштаја становништва у појединим подручјима Македоније у 14. веку била прилично велика, чак 44 на 1000, али је у исто време због високог морталитета новорођене деце нето стопа прираштаја била сведена на свега 22 на 1000 људи.

Село Радоливо, смештено на подручју Македоније, северозападно од Пангејске горе, по свој прилици је најпознатије византијско село на Балканском полуострву. На основу података из повеља његова историја може да се прати и у доба турске превласти. Развило се на месту касноримског села чије се име није сачувало, а населили су га Словени и дали му словенско име Радоливо. У његовој околини биле су оранице и виногради који заузимају простор од 126 хектара. Окруживали су га пашњаци и шуме. Становништво Радолива је расло: 1103. године забележено је 122, а 1316. године 226 домаћинстава. У 15. веку уследило је велико опадање броја становника овог села, па је 1464/1465. године имало само 146 домаћинстава ■

Радивој Радић

Зеленије јефтиније

Драга децо,

Електропривреда Србије је 7. новембра у ОШ „20. октобар“ у Београду наградила ваше другаре који су учествовали у едукативно-наградној игри „Зеленије – Јефтиније“. То су ученици **III/4** и **III/5** основне школе **„Вук Стефановић Караџић“ из Пирота.**

Пет првопласираних ученика су:

Александар Митић – V 1 – ОШ „Вук Стефановић Караџић“ из Пирота
Дамјан Петрекановић – V 3 – ОШ „Иван Горан Ковачић“ из Суботице
Ирина Kontogiorgy – IV 2 – ОШ „Вук Стефановић Караџић“ из Крагујевца
Алекса Тричковић – IV 3 – ОШ „Вук Стефановић Караџић“ из Пирота
Леонтина Лалић – V 2 – ОШ „Север Ђукић“ из Бечеја.

Школе које су учествовале у овој едукативно-наградној игри су:

ОШ „20. октобар“ из Београда, ОШ „Вук Стефановић Караџић“ из Пирота, ОШ „Аца Алексић“ из Александровца и ОШ „Јован Јовановић Змај“ из Сремске Каменице.

Пројекат „Зеленије – Јефтиније“ осмислила је Агенција BLUMEN GROUP из Београда, а спонзор пројекта била је Електропривреда Србије.

ЕПС

ШТЕДИМ ЕНЕРГИЈУ
ЧУВАМ СРБИЈУ 2007

Дружите се са ЕПС-ом и на дечјој страни сајта *www.eps.co.yu*

127411

© Blumen Group
www.CharlieGC.net • Илустрација: Душан Павлић

Забавникове ЛОГ

СТЕФАН И ЧАРАПЕ

1 У истој фиоци Стефан има 10 сивих, 6 тегет и 2 црне чарапе и све су измешане. Колико чарапа Стефан мора да узме из фиоке, а да их при том не гледа, да бар две буду исте боје? А колико ако су му потребна два пара чарапа различитих боја? ■

ЛОВЦИ

2 Распоредите 5 белопољних и 5 црнопољних ловаца на шаховској табли тако да свако поље буде „тучено” бар једним ловцем ■

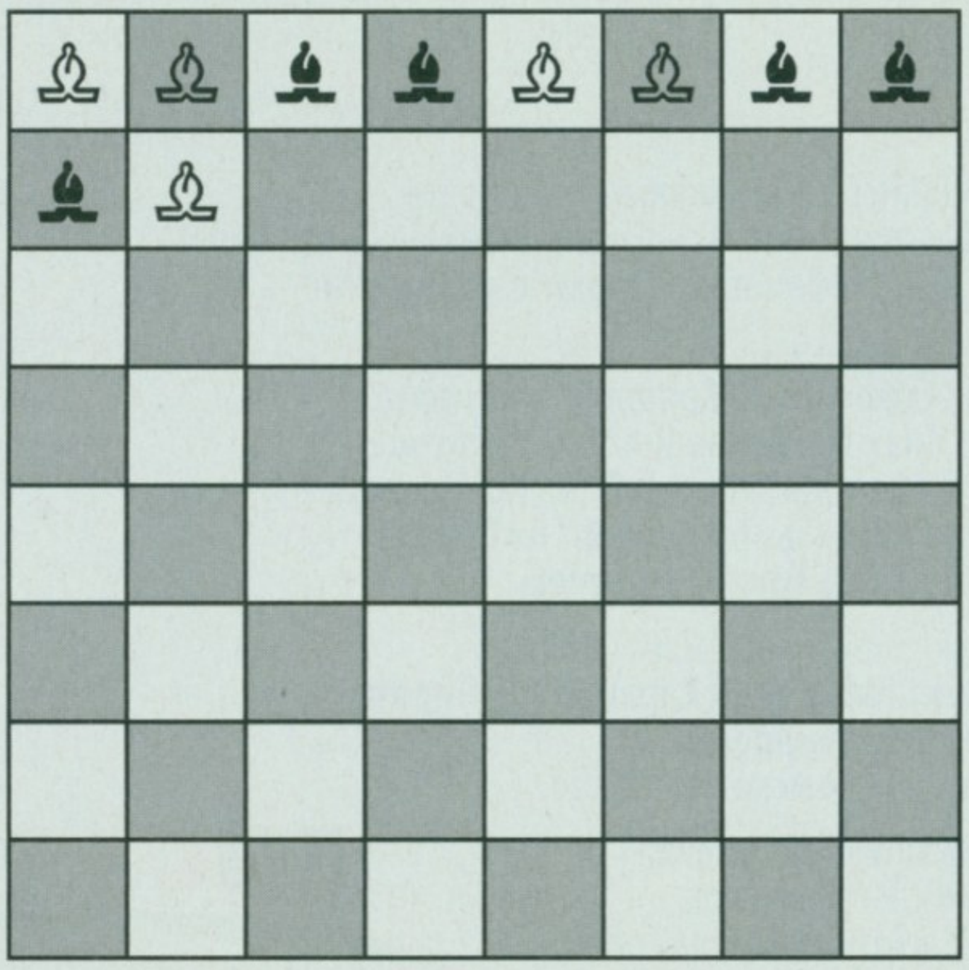

ТРИ ПОРЕТКА

3 Од целих узастопних бројева од 1 до 12 уписали смо 6 (по два у сваки квадрат). Упишите и осталих 6 тако да збир бројева у првом квадрату буде 20, у другом 24, а у трећем 34 ■

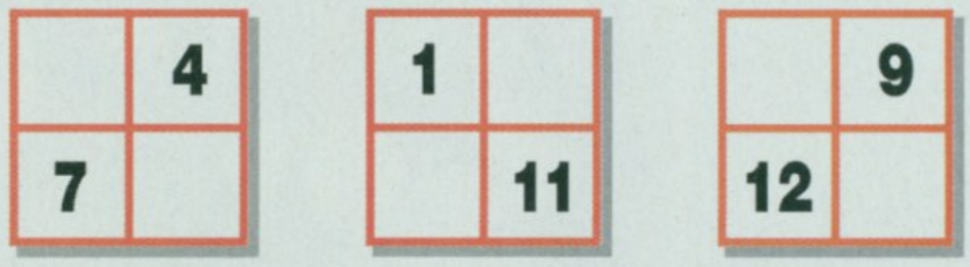

ЗАМЕНА МЕСТА

4 На слету учествује 1979 ученика који носе редом бројеве 1, 2, 3, ..., 1979. По изричитој наредби сваки од њих може да с било којим учеником промени место, или да се не помера. Може ли се после две наредбе добити размештај: 1979, 1, 2, 3,..., 1978? ■

ОДГОВАРАЈУЋИ БРОЈ

5 Размислите и замените слово В одговарајућим бројем ■

36	324
27	243
24	216
19	17В

ВОЗ

6 Између два града воз је прешао 3/8 пута. Када пређе још 9 километара, биће на средини пута. Колико су удаљена та два града? ■

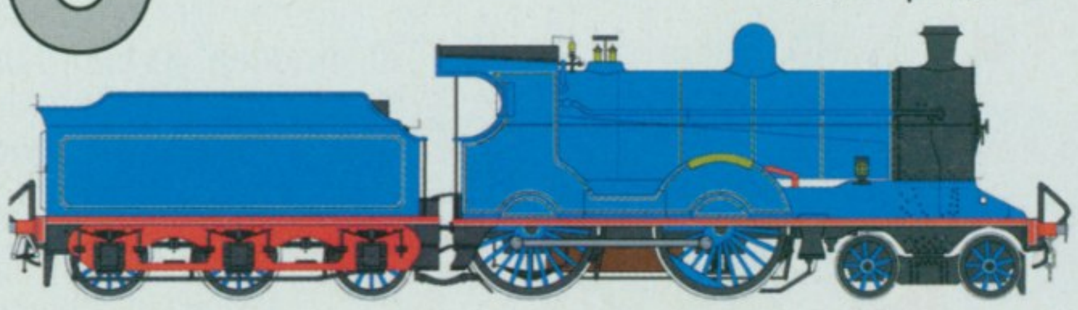

ИЧКЕ загонетке

РАЗЛИЧИТИ ПУТЕВИ

7

Из места A до места B воде четири пута. Два од ових путева пролазе преко моста. Из места B до места C воде четири пута, од којих један пролази преко моста. Од места C до места D воде три пута и један од њих пролази преко моста. На колико начина се може стићи из места A у место D преко места B и C, ако при томе:
а) не прелазимо преко моста
б) прелазимо преко једног моста
в) прелазимо преко три моста? ■

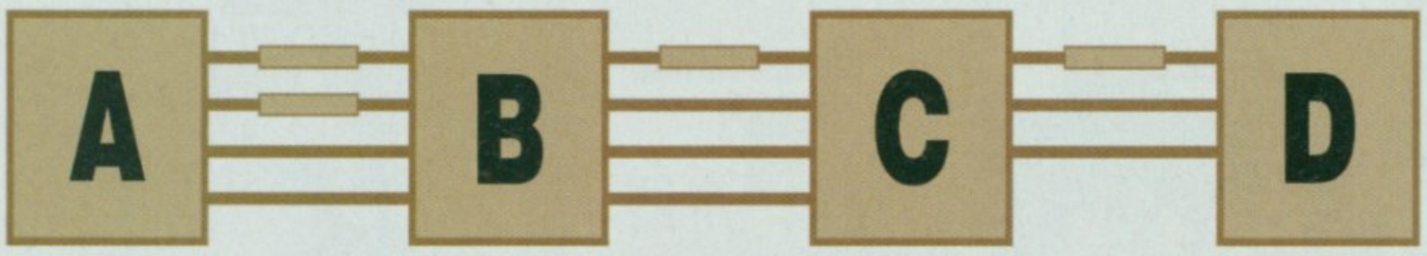

ПОЛОВИНА ОД ПОЛОВИНЕ

10

Да ли половина од половине може бити 6? ■

$\frac{1}{2}\left(\frac{1}{2}\right)$

ВРАНА И ОРАО

8

Врана и орао меркају 100 црва. Врана каже: „Пошто сам мања од тебе, ти ћеш добити 6 пута више црва него ја. Ако ми кажеш колико ћеш црва да добијеш, саградићу ти дивно гнездо. Ако ниси толико мудар, ја ћу узети све црве.” Орао је одговорио: „Знам одговор.” Колико је црва добио орао? ■

ПРАВЕДНА ПОДЕЛА

11

Петорици људи треба поделити 5 јабука, али тако да једна јабука остане у корпи. Како се то може учинити? ■

БРОЈНА ПОРОДИЦА

9

Сваки од седморице браће има сестру. Колико у тој породици има деце? ■

ТРИ ДРУГА

12

Три друга пошла су пешке из Београда у Обреновац. Свакоме је било потребно 4 сата. Колико је времена потребно да тај пут пређу сви заједно? ■

Уређује
Радивоје
Грбовић

Решења на страни 65

Креативни центар

Едиција *Пустоловине*

Поред народних приповедака и бајки, едиција доноси и популарне романе домаћих аутора. Изворни текстови обогаћени су раскошним илустрацијама и обиљем цртежа и објашњења у вези са садржајем романа.
Ове књиге на прави начин уводе школарце у читалачку авантуру.

Награда 52. међународног београдског сајма књига
2007. за најбољу едицију у 2007. години.

НОВО!

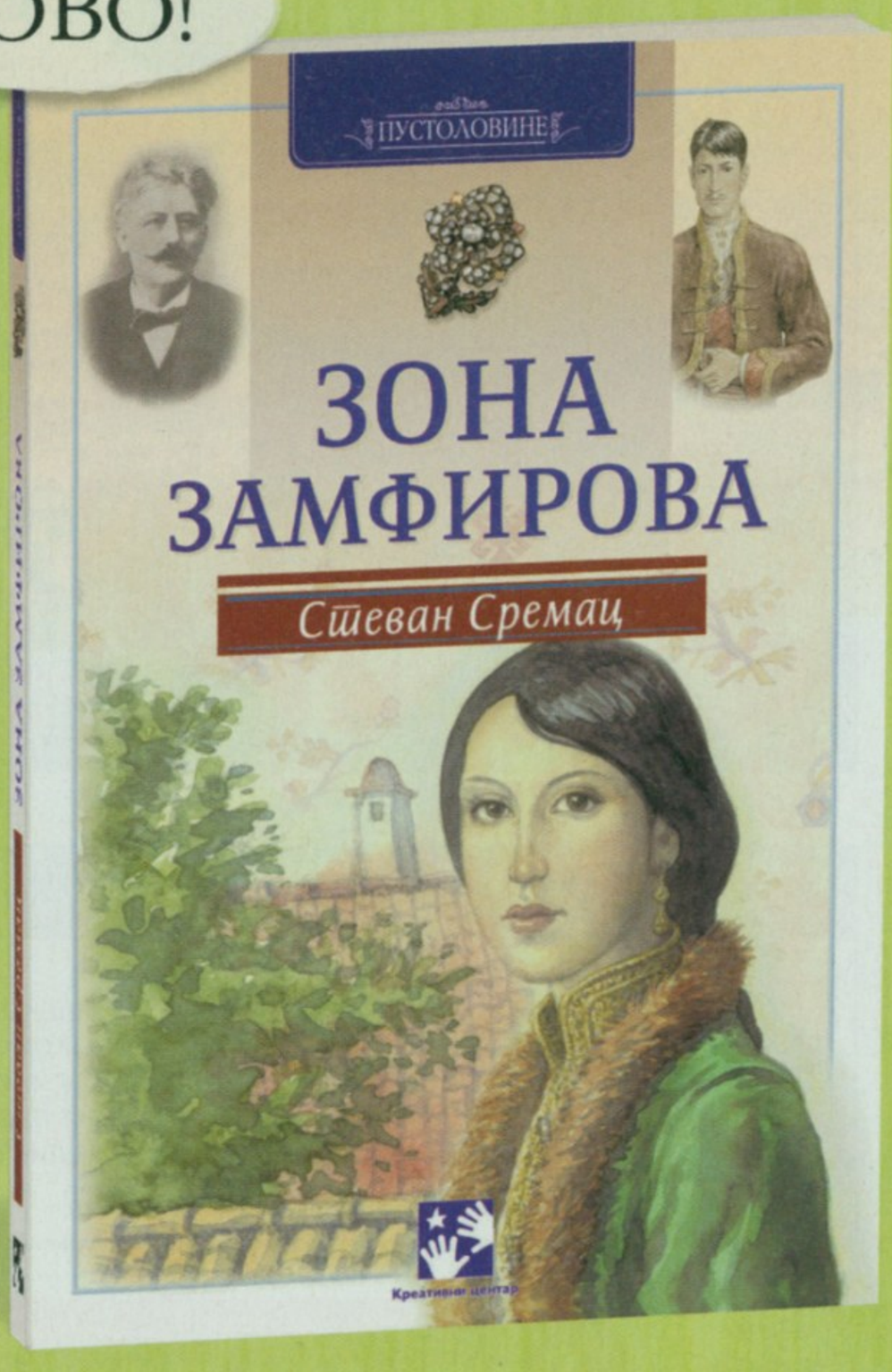

ЗОНА ЗАМФИРОВА
Написао Стеван Сремац
Илустровао Владимир Бурсаћ

Зона Замфирова Стевана Сремца, најлепши љубавни роман у српској књижевности, у издању *Креативног центра,* обогаћена је раскошним илустрацијама Владимира Бурсаћа, фотографијама и документима из времена о којем се говори.
На маргинама страница сликом и речима објашњени су многи важни појмови из дела. У *Пустоловном додатку* открива се тајна пишчеве радионице – како је текла стваралачка драма од записане анегдоте до последње верзије романа. На крају књиге дате су сажете оцене књижевних критичара и историчара књижевности о вредности овог дела. Због свега тога читање ове књиге биће право уживање.

Градиштанска 8, 11000 Београд, тел/факс: 011/ 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659
e-mail: info@kreativnicentar.co.yu www.kreativnicentar.co.yu

Креативни центар

114688

W·E·S·T

Написали
Дорисон и Нури

Нацртао
Роси

Клуб „Столеће”

(II део)

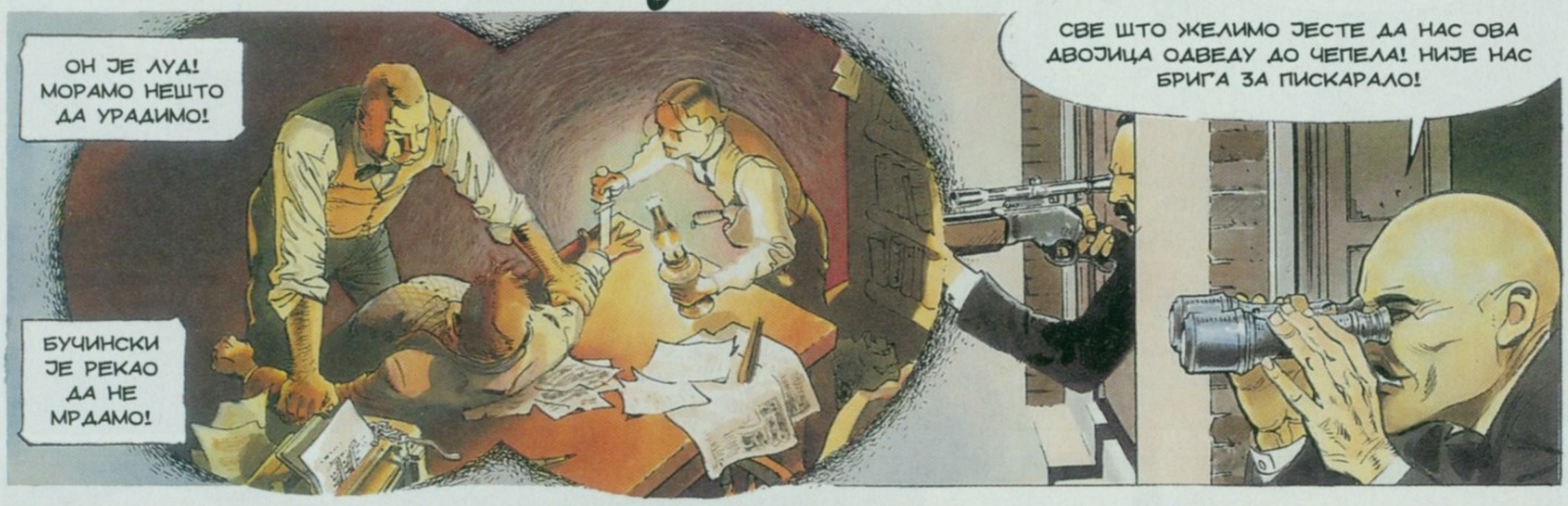

ТАМОШЊЕ НОВИНЕ СУ ОБЈАВИЛЕ ДА ЈЕ ТО БИЛА НЕСРЕЋА, АЛИ ЈА НИСАМ ПРОЂУТАО ТУ ПРИЧУ! МАШИНОВОЂА НИЈЕ РАДИО ЗА ЖЕЛЕЗНИЦУ! БИО ЈЕ ТО НЕКИ ТИП „ОДОЗГО"!

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ БИО ОПСЕДНУТ „ЛОКОМОТИВОМ СВОЈИХ СНОВА"... И ДОБИО ЈУ ЈЕ!

И ОНДА?

РАСПИТАО САМ СЕ О СТАДВОТЕРУ... И САЗНАО САМ ЗАШТО ЈЕ ИШАО У ФРАНЦУСКУ! ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СЕ СРЕТНЕ С НЕКИМ МАЂОМ, ТИПОМ КОЂА МУ ЈЕ ПРЕПОРУЧИО ЛЕНОКС! СТАДВОТЕР ЈЕ БИО ОД ОНИХ КОЈИ СЕ БАКЋУ СА ЦРНОМ МАЂИЈОМ, ОКУЛТИЗМОМ, ТАКВИМ ЂЛУПОСТИМА...

...ЛЕНОКС МУ ЈЕ РЕКАО ДА ТАЈ МАЂ ИМА ЈЕДИНСТВЕНУ МОЋ... И ДА ЈЕ СПРЕМАН ДА МУ ЈЕ СТАВИ НА РАСПОЛОЂАЊЕ!

КАКВУ МОЋ?

НЕ ЗНАМ! СТАДВОТЕР ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ЗА ЊЕЂА УКРАДЕ НЕКИ ОБРЕДНИ ПРЕДМЕТ... НЕКАКАВ ДРЕВНИ НОЖ, ПРАВИ ЂРАЛ ЗА ТОЂ ЕНЂЛЕЗА! НЕМОЈТЕ МЕ ПИТАТИ ЧЕМУ ТО СЛУЖИ, НЕМАМ ПОЈМА!

НЕ КАПИРАТЕ?

СТАДВОТЕР ЈЕ УПАО У ЗАМКУ! ЛЕНОКС ЂА НИЈЕ ПОСЛАО У ФРАНЦУСКУ ДА МУ ПОМОЂНЕ, ВЕЋ ДА ЂА СРЕДИ СА СВОЈИМ САУЧЕСНИКОМ МАЂОМ, И ДА ПОСТАНЕ НОВИ ПРЕДСЕДНИК КЛУБА „СТОЛЕЋЕ"!

А САД ЈЕ ЛЕНОКС ОЗБИЉАН КАНДИДАТ ЗА БЕЛУ КУЋУ! СВЕ ЂЛАВОЊЕ ИЗ ОВЕ ЗЕМЉЕ ЈЕДУ МУ ИЗ РУКЕ!

И ТО ТИ ЈЕ ИСПРИЧАО ЛЕНОКСОВ СИН?

ДА... УЖАСНО ЈЕ БЕСАН НА ОЦА! СРЕО СЕ СА МАЂОМ, РЕКАО МИ ЈЕ... ТО ЈЕ... ТО ЈЕ СВЕ ШТО ЗНАМ!

МОЛИМ ВАС, НЕМОЈТЕ МЕ ВИШЕ МУЧИТИ...

КО ЈЕ ТАЈ ТВОЈ МАЂ?

НЕ ЗНАМ! МИЛОСТ! КУНЕМ СЕ ДА НЕ ЗНАМ!

ПОВРАТАК НА РЕШЕЊЕ БРОЈ ДВА!

ХЕЈ, МОРТОН ЈЕ РЕКАО ДА НЕ СМЕМО...
БРИГА ME ЗА МОРТОНА!
ПЕВАЈ ИЛИ ЋУ ТИ НАПРАВИТИ ТРЕЋЕ ОКО!
ИСУСЕ БОЖЕ...
ДА ПУЦАМ? УБИЋЕ Г'А...
НЕ, ЧЕКАЈ!
ПРОКЛЕТСТВО! УВЕК МОРАШ СВЕ ДА ПОКВАРИШ!
НИКАД НИСИ ВИДЕО МОРТОНА ИЗНЕРВИРАНОГ... НЕ ЖЕЛИМ ДА Г'А ИМАМ НА ВРАТУ ЗБОГ ТВОЈИХ СВИЊАРИЈА!
МАЛИ САДИСТА МОЖЕ ДА ЗАХВАЛИ СВОМ ОРТАКУ!
НЕ ТРЕБА БИТИ ПЕСИМИСТА! НАРАВНО ДА ЋЕ ПРИЧАТИ, ДАЈ МУ ВРЕМЕНА, НИЈЕ ТО ТАКО СТРАШНО...
ЛУ! ЈЕ Л' ТАКО ДА ЋЕШ НАМ РЕЋИ ТО ИМЕ, НАМА, ПРАВИМ ДРУГ'АРИМА?
К... КРО...
КРОУЛИ!
АЛИСТЕР КРОУЛИ!

...ПРАВО ИМЕ МУ ЈЕ ЕДВАРД АЛЕКСАНДАР КРОУЛИ!

ШЕСТ ҐОДИНА ҐА ТРАЖЕ СКОТЛАНД ЈАРД И ФРАНЦУСКА ДРЖАВНА БЕЗБЕДНОСТ!

ЈЕДИНИ НАСЛЕДНИК ЈЕДНЕ ОД НАБОҐАТИЈИХ ПОРОДИЦА У ЕНҐЛЕСКОЈ... И НАЈКОНЗЕРВАТИВНИЈИХ!

УЧИТЕЉИ СУ ҐА ОД ДЕТИЊСТВА СУМЊИЧИЛИ ЗА „НЕУОБИЧАЈЕНУ НАКЛОНОСТ ЗЛУ”...

НАРАВНО ДА СУ ПОКУШАЛИ ДА ҐА ИЗЛЕЧЕ, УЛИВАЈУЋИ У ЊЕҐА ВЕЛИКЕ КОЛИЧИНЕ ХРИШЋАНСКОҐ МОРАЛА... АЛИ, СУМЊАЈУЋИ У УСПЕХ...

НА ТРИНАЕСТИ РОЂЕНДАН АЛИСТЕР КРОУЛИ ПОСТАО ЈЕ СИРОЧЕ НАКОН ЈЕДНЕ УЖАСНЕ НЕСРЕЋЕ...

...НА ЊЕҐОВУ ВЕЛИКУ РАДОСТ!

БИО ЈЕ СЛОБОДАН ДА ТРОШИ СВОЈЕ БОҐАТСТВО НА ВЕЛИКУ СТРАСТ: ОКУЛТИЗАМ! ЊЕҐОВИХ ТРАҐОВА ИМА У СВИМ ОКУЛТИСТИЧКИМ КРУҐОВИМА У ЕВРОПИ... ОД НЕМАЧКЕ ДО РУСИЈЕ... А У ПОТРАЗИ ЗА ОНИМ КОҐА НАЗИВА „ПРАВИМ ҐОСПОДАРОМ”!

СВИ КОЈИ ҐА СРЕТНУ, ЗАПАЗЕ ЊЕҐОВУ ХИПНОТИЧКУ ЗАВОДЉИВОСТ И НЕВЕРОВАТНО ПАМЋЕЊЕ... ПО ЊИМА, КРОУЛИ НИЈЕ ПРОУЧАВАО ЛЕҐЕНДЕ, ВЕЋ ЈЕ У ЊИМА **ЖИВЕО!**

ТО ЈЕ, ЗНАЧИ, ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ...

...ЗАЧАРАО ВАШЕҐ БРАТА И НЕПОЗНАТ БРОЈ ЧЛАНОВА КЛУБА „СТОЛЕЋЕ”!

ЗАЧАРАО? ЈЕСАМ ЛИ ДОБРО ЧУО?

ЈЕСТЕ ЛИ ЗАВРШЛИ СА УПАДАЊЕМ У РЕЧ? ДОБРО! У ЈЕСЕН '93, ТОКОМ БОРАВКА У ШВАЈЦАРСКОЈ, КРОУЛИ ЈЕ ПОСТАО ЉУБАВНИК АСТРОЛОГА ЏУЛИЈЕН БЕЈКЕР...

... И УКРАО ЈОЈ ЈЕ ПЛОД ЖИВОТНИХ ИСТРАЖИВАЊА... ЈЕДИНСТВЕНИ РУКОПИС, СВЕТО ДЕЛО АИФАСА МАГА!

АЛИСТЕР КРОУЛИ ЈЕ ТУ НАШАО СТАЗУ КОЈОМ ЋЕ ДОЋИ ДО АИФАСОФОГ СВЕТИЛИШТА!

КО ЈЕ ТАЈ АИФАС?

САД СМО ТИ РЕКЛИ, ТО ЈЕ МАГ!

ЈОШ ЈЕДАН МАГ? НАДАМ СЕ ДА ЈЕ ОВАЈ БАР ВАДИО ЗЕЧЕВЕ ИЗ ШЕШИРА...

НАРАВНО ДА НИЈЕ! ДОЛАЗИМО ДО ПОРЕКЛА ЗНАКА! ТО ЈЕ КЉУЧ СВЕГА ОСТАЛОГ! ПОВЕЗАН ЈЕ СА МНОГИМ ЛЕГЕНДАМА! НАЈСЛАВНИЈА ЈЕ ОНА О ФАУСТУ! А НАЈНЕПОЗНАТИЈА... ОНА О АИФАСУ!

ТИМ ЗНАКОМ ЈЕ МАГ ОБЕЛЕЖАВАО ОНЕ КОЈИМА ЈЕ ПОМАГАО!

ШТО ЗНАЧИ ДА КРОУЛИ ИМА ЊЕГОВУ МОЋ...

...И ДА БИХ ВОЛЕО ДА СЕ ВАРАМ!

СЕДМОГ ДАНА ГОДИНЕ СОКОЛА, ХАМУРАБИ, НАМЕСНИК ВАВИЛОНСКОГ КРАЉЕВСТВА, ДОШАО ЈЕ КОД МАГА ПО ИМЕНУ АИФАС, У ПРАТЊИ ДВАЈУ ЧУДНИХ РАТНИКА ЗВАНИХ СИКАРИ! АИФАС ЈЕ ПРЕДЛОЖИО: „ХОЋУ ДА СТУПИМ У ТВОЈУ СЛУЖБУ, ДА ТИ СТАЛНО ИСПУЊАВАМ И НАЈМАЊЕ ЖЕЉЕ И ДА ОД ТЕБЕ НАПРАВИМ НОВОГ КРАЉА! И ЗА СВЕ ТЕ УСЛУГЕ КОЈЕ ЋУ ТИ УЧИНИТИ, ОД ТЕБЕ ЋУ ЗАТРАЖИТИ САМО ЈЕДНУ!"

ХАМУРАБИ СЕ НАРУГАО МАГУ: „ХОЋУ ДА УКЛОНИМ КРАЉА, А ХИЉАДУ ВОЈСКИ ГА ШТИТИ! КАКО ЋЕШ ИЗВЕСТИ ТАКВО ЧУДО? АИФАС СЕ НАСМЕШИО ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ ОДГОВОРИТИ: „ТРЕБА САМО ДА МЕ ОДВЕДЕШ ДО ЊЕГОВИХ НАЈУТИЦАЈНИЈИХ ПОДАНИКА, А ЈА ЋУ ИМ ПРЕДЛОЖИТИ ИСТО ШТО И ТЕБИ!"

„И ДОК СВАКИ ОД ЊИХ БУДЕ ВЕРОВАО ДА СЕ ОСЛОБАЂА СВОЈИХ ЖЕЉА, ВЕЗИВАЋЕ СЕ ОТВАРАЈУЋИ НАМ СВОЈЕ СРЦЕ!"
„И ЗА СВАКУ УСЛУГУ КОЈУ УЧИНИМ, ДУГОВАЋЕ МИ ЗАУЗВРАТ ПО ЈЕДНУ УСЛУГУ! А СВАКА ОД ЊИХ БИЋЕ КАМЕН ВИШЕ У ГРАЂЕВИНИ ТВОЈЕ СЛАВЕ!"

АИФАС ЈЕ ПОКАЗАО ЗНАК УРЕЗАН У КАРТУ ОД КАМЕНА: „ВИДИШ ЛИ ОВАЈ ЗНАК? СВИ ЋЕ МОРАТИ ДА ГА НОСЕ, САМО ЋЕШ ТИ МОЋИ САМ ДА ОДЛУЧИШ!"

ТАКО ЈЕ УБЕДИО ХАМУРАБИЈА И ОН ЈЕ ПОЗВАО МАГА ДА ЖИВИ У НАЈРАСКОШНИЈЕМ ОД ЊЕГОВИХ ДВОРАЦА, ГДЕ СУ СВИ ПОДАНИЦИ МОГЛИ ДА ТРАЖЕ ЊЕГОВЕ УСЛУГЕ...

СВАКА ПОГОДБА ЗАКЉУЧЕНА ЈЕ ДАВАЊЕМ КАРТЕ ОД КАМЕНА, И СВАКА ЈЕ ДУША ТАКО ПРЕДАТА МАГУ!

ХАМУРАБИ НИЈЕ ИМАО НА ШТА ДА СЕ ПОЖАЛИ! КАО ШТО ЈЕ АИФАС ПРЕДВИДЕО, КРАЉ УБРЗО НИЈЕ ИМАО У КОГА ДА СЕ ПОУЗДА И СВРГНУТ ЈЕ!

ХАМУРАБИ ЈЕ ПОСТАО КРАЉ!

А ОНДА ЈЕ ДОШАО ДАН КАД ЈЕ КРАЉ ОСЕТИО ДА ИМА ОБАВЕЗА ПРЕМА АИФАСУ И ПОНУДИО МУ ЈЕ СВОЈЕ УСЛУГЕ!

ВЕРАН СВОЈОЈ РЕЧИ, АИФАС ЈЕ ЗАТРАЖИО САМО ЈЕДНУ!

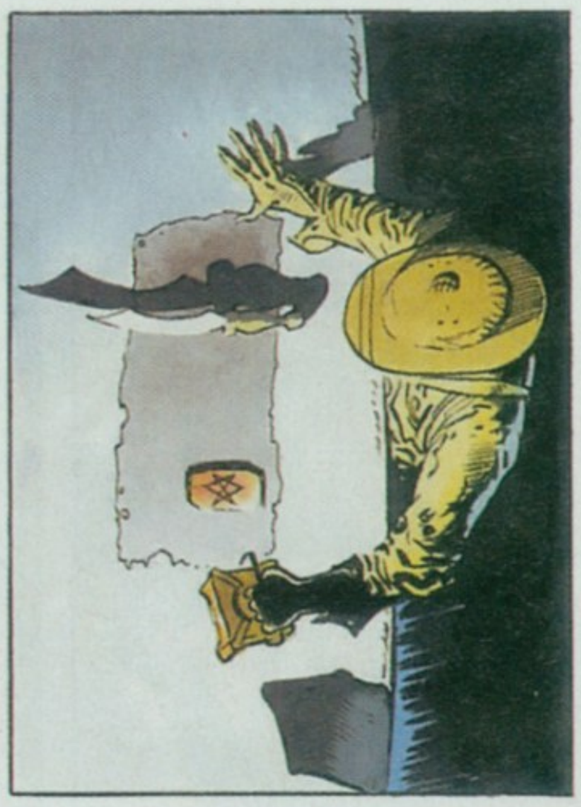

СМРТ СВИХ ХАМУРАБИЈЕВИХ МУШКИХ ПОТОМАКА!

КРАЉ СЕ РАЗЉУТИО И УПИТАО ЗА РАЗЛОГ ТАКВЕ ОКРУТНОСТИ!

АИФАС СЕ НАСМЕШИО И ОБРАТИО МУ СЕ ПОСЛЕДЊИ ПУТ: „МОРАМ ДА ОДРЖИМ ТО ОБЕЋАЊЕ, ЈЕР ИМА МНОГО ОНИХ КОЈИ СУ МИ ТО ТРАЖИЛИ!"

ХАМУРАБИ ЈЕ НАРЕДИО ДА СЕ АИФАС ОДЕРЕ НА ЈАВНОМ МЕСТУ, АЛИ БИЛО ЈЕ ПРЕКАСНО!

СИКАРИ СУ ВЕЋ ОБАВИЛИ СВОЈ ПОСАО...

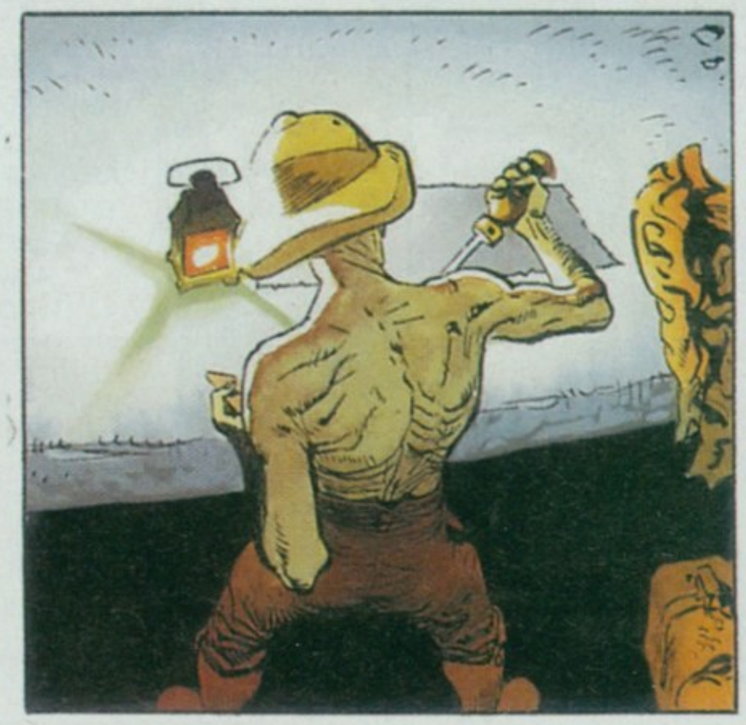

...СВИ КРАЉЕВИ СИНОВИ ПАЛИ СУ ПОД ЊИХОВЕ НОЖЕВЕ!

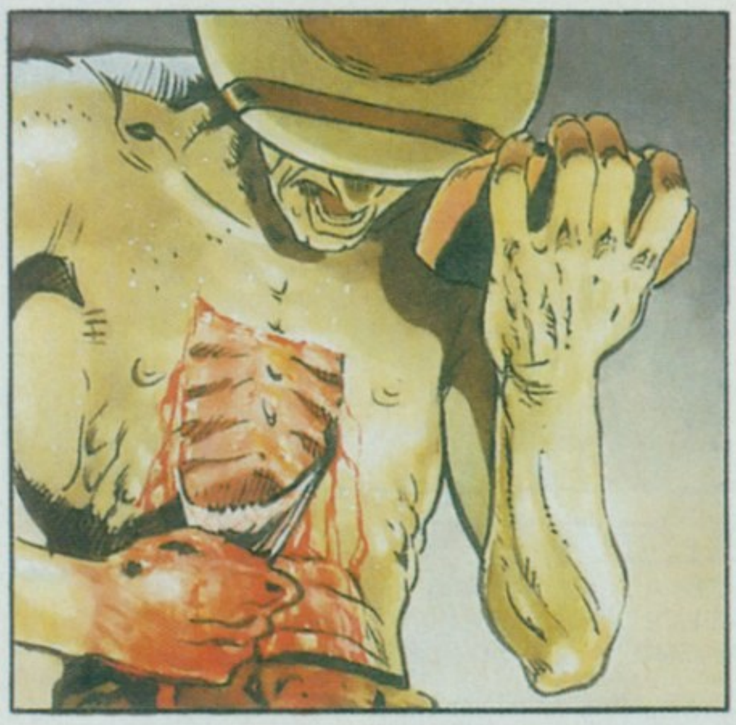

МАГ ЈЕ ПОБЕГАО ОСТАВИВШИ КРАЉА САМОГ СА СВОЈИМ НЕПРИЈАТЕЉИМА!

ЈЕР, СВИ СУ ТРАЖИЛИ ИСТУ УСЛУГУ: НЕСТАНАК ЊЕГОВОГ ЦАРСТВА!

ПАД ВАВИЛОНА!

И НАЈМАЊА ЖЕЉА ИМ СЕ ИСПУНИЛА... ХАМУРАБИЈЕВО КРАЉЕВСТВО СЕ СРУШИЛО КАО ЗАМАК ОД ПЕСКА!

НАКОН ЊЕГА НАСТАО ЈЕ ХАОС, СВЕ ДОК И ПОСЛЕДЊИ ТРАГ ЊЕГОВОГ КРАЉЕВСТВА НИЈЕ НЕСТАО СА ЛИЦА ЗЕМЉЕ!

МОЖЕ СЕ ПОЦЕПАТИ НЕКИ УГОВОР, ЗАБОРАВИТИ ОБЕЋАЊЕ, ПОРЕЋИ НЕКА ОБАВЕЗА... АЛИ НИКО НЕ МОЖЕ ДА ПОГАЗИ ЗАКЛЕТВУ ДАТУ ПОД БЕЛЕГОМ АИФАСА! НИКАД!

А ШТА АКО МАҐ ИЗДА? АКО НЕ ОДРЖИ ОБЕЋАЊА?

УВЕК БИ СЕ ПОБРИНУО ДА СЕ ТО НЕ ДОҐОДИ!

А КРОУЛИ ЈЕ „НАСЛЕДИО" ТОҐ МАҐА? ТО ЈЕ ВАШЕ ОБЈАШЊЕЊЕ?

НЕ БРИНИТЕ, ҐОСПОЂИЦЕ, ДВОЈИЦА СТАРАЦА СУ МАЛО УЗДРМАНИ, АЛИ ЈА ДРЖИМ СИТУАЦИЈУ ПОД КОНТРОЛОМ!

МИ РАДИМО ЗА ВЛАДУ, ЗНАТЕ...

У ОКТОБРУ 1895. РАДИО САМ ЗА ВИСОКОҐ ФУНКЦИОНЕРА ПО ИМЕНУ КЛЕЈТОН! ЗНАМ ДА МУ ЈЕ ВИКТОР СТАДВОТЕР БИО ДОУШНИК!

НАКОН „НЕСРЕЋЕ" НА МОНПАРНАСУ, КЛЕЈТОН ЈЕ ПРАТИО ТРАҐОВЕ КОЈИ СУ ҐА ДОВЕЛИ ДО АЛИСТЕРА КРОУЛИЈА!

ТО ВЕЋ ЗНАМО... АЛИ, ШТА СТЕ ОНО РЕКЛИ О ОНИМ... ТИПОВИМА?

СИКАРИМА? ЗА ПЕДЕСЕТ ДОЛАРА МОҐАО БИХ ДА ҐОВОРИМ О ЊИМА... ТА ЦЕНА ЈЕ МИЦВАХ*...

* ЈИДИШ: ДОБРО ДЕЛО

ТО СУ БИЛИ ПОМАЛО НЕОБИЧНИ РАТНИЦИ КОЈЕ ЈЕ ОДАБРАО МАҐ! ОБУКА ИМ ЈЕ БИЛА... ПРИЛАҐОЂЕНА!

ПЕВАЈ, СТАРИ ЛОПОВЕ! НЕЋЕШ ДОБИТИ ВИШЕ!!!

ПРИЧА СЕ ДА СУ СИКАРИ БАЛСАМОВАНИ ЖИВИ... УРАЊАЛИ СУ ИХ У МИРИСНЕ МАСТИ КОЈЕ СУ ИМ СПАЉИВАЛЕ ТКИВА И НЕРВЕ ДА БИ ПОСТАЛИ НЕОСЕТЉИВИ НА БОЛ! УКРАТКО, САВРШЕНЕ УБИЦЕ!

ХВАЛА, ТО МИ ЈЕ МНОҐО ПОМОҐЛО...

НИШТА СТРАШНО! ДРЖАЋЕМО СЕ КЛАСИКЕ!

КАЛИБАР 7,62 СА ЖЛЕБОВИМА! ОД ТОҐА ҐЛАВА ЕКСПЛОДИРА!

... А КАО ПОСЛАСТИЦА, МАЛО САЧМЕ ЗА УБИЈАЊЕ ПАЦОВА! СРЕДИЋЕМО ИХ, КАД ВАМ КАЖЕМ!

МОРАМО ДА РАЗГОВАРАМО, ГОСПОЂИЦЕ ЛЕНОКС...

ЗНАТЕ ГДЕ ЈЕ ВАШ БРАТ ОТИШАО, ЗАР НЕ? ИНАЧЕ ГА НЕ БИСТЕ ПУСТИЛИ! НИЈЕ ВАШ СТИЛ...

И? МИСЛИТЕ ДА ЋЕ ВАС ВАШЕ СИЛЕЏИЈЕ НАТЕРАТИ ДА ПРИЗНАМ?

АКО ЈЕ ПОТРЕБНО, ДА, АЛИ ВИ СТЕ ДОВОЉНО ПАМЕТНИ ДА ВАС НЕ НАТЕРАТЕ НА ТАКО НЕШТО...

КОЛИКО ЗНАМ, ВАШ ОТАЦ НИЈЕ СКРИВАО СВОЈЕ НАМЕРЕ! АМБИЦИОЗНИ НАМЕСНИК, ЦИНИЧНИ МАГ... ШТА НЕДОСТАЈЕ НА СЛИЦИ? МУШКИ ПОТОМЦИ...

ТИМИ... ОХ! БЛАГИ БОЖЕ... ТИМИ!

ТРЕБАЛО ЈЕ ДА МИ ВЕРУЈЕТЕ У БОЛНИЦИ! САД МОЖЕТЕ ДА СЕ ИСКУПИТЕ! ГДЕ ЈЕ ВАШ БРАТ?

ПОМИЊАО ЈЕ НЕКИ ИНДУСТРИЈСКИ КВАРТ У ХОБОКЕНУ!

ДОБРО! ОДМАХ ЋЕМО ПРОВЕРИТИ... ВРЕМЕ ЈЕ ДА ПОЗОВЕТЕ СВОГ ОЦА, ГОСПОЂИЦЕ, МОРА ДА ЈЕ НА СМРТ ЗАБРИНУТ!

ШТА СИ УРАДИЛА, ЈАДНА ГЛУПАЧО? ТРАЖИМ ВАС ПО ЦЕЛОМ ГРАДУ!

ОНИ... НАТЕРАЛИ СУ МЕ ДА ВАМ УКРАДЕМ СПИСАК! РЕКЛИ СУ ДА ЈЕ ТИМИ У ОПАСНОСТИ!

ТВОЈ БРАТ ЈЕ С ВАМА?

НЕ! ОТИШАО ЈЕ...

...У КЛУБ „СТОЛЕКЕ"!

ОХ! НЕ, ГОСПОДЕ! НЕ... ТИМИ!!!

ИМАМО ВАШ СПИСАК! ИМАМО ВАШУ КЋЕРКУ! ЗАХВАЉУЈУЋИ ВАМА ЗНАМО КО СУ ЗАВЕРЕНИЦИ...

...ВЕРУЈЕТЕ ЛИ ЈОШ ДА ЋЕ ВАМ АЛИСТЕР КРОУЛИ ПОМОЋИ У КАРИЈЕРИ, СЕНАТОРЕ?

ПРЕКАСНО ЈЕ ЗА ВАШЕГ СИНА! АЛИ, ВИ СТЕ СЛОБОДНИ...

ШТА... ШТА ХОЋЕТЕ?

ГДЕ ЈЕ КЛУБ „СТОЛЕКЕ"?

ХОБОКЕН, 17, ФРЕНКЛИН СКВЕР!

КЛИК!

ЦИЉ ОПРАВДАВА СРЕДСТВО, ЈЕ ЛИ?

СРЕЋОМ ЗА ВАС!

ВИ... ОТКАД РАДИТЕ ЗА ЊЕГА?

НЕ МОЖЕМО ДА ВАМ КАЖЕМО...

БАРТЕ! БАЦИ ПОГЛЕД НАПОЉЕ, ХОЋЕШ ЛИ?

БАРТ И ИНДИЈАНАЦ РАДИЛИ СУ СА ЧЕПЕЛОМ! ЈА ЗНАМ ПРИЧЕ САМО ИЗ ДРУГЕ РУКЕ, АЛИ ОНИ ВАМ НЕЋЕ НИШТА РЕЋИ...

А ВИ НЕЋЕТЕ ПРОПУСТИТИ ПРИЛИКУ ДА СЕ ХВАЛИТЕ...

ЗНАТЕ ЛИ ШТА КАЖУ ЗА МОРТОНА ЧЕПЕЛА? ДА СУ ЈЕДИНИ ДУХОВИ КОЈЕ НИЈЕ ПОБЕДИО ДУХОВИ ЊЕГОВИХ ЖРТАВА...

ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ РАДИО ЗА БЕЛУ КУЋУ, ПРОВЕО ЈЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА У ЈУЖНОЈ КАРОЛИНИ СА ЖЕНОМ И ДЕЦОМ... АЛИ, ГОСПОЂА ЧЕПЕЛ ПОТПУНО ЈЕ СКРЕНУЛА...

... А ЧЕПЕЛ НИЈЕ ОКЛЕВАО! СМАКНУО ЈУ ЈЕ... ПРЕД СВОЈОМ КЋЕРКОМ!

22

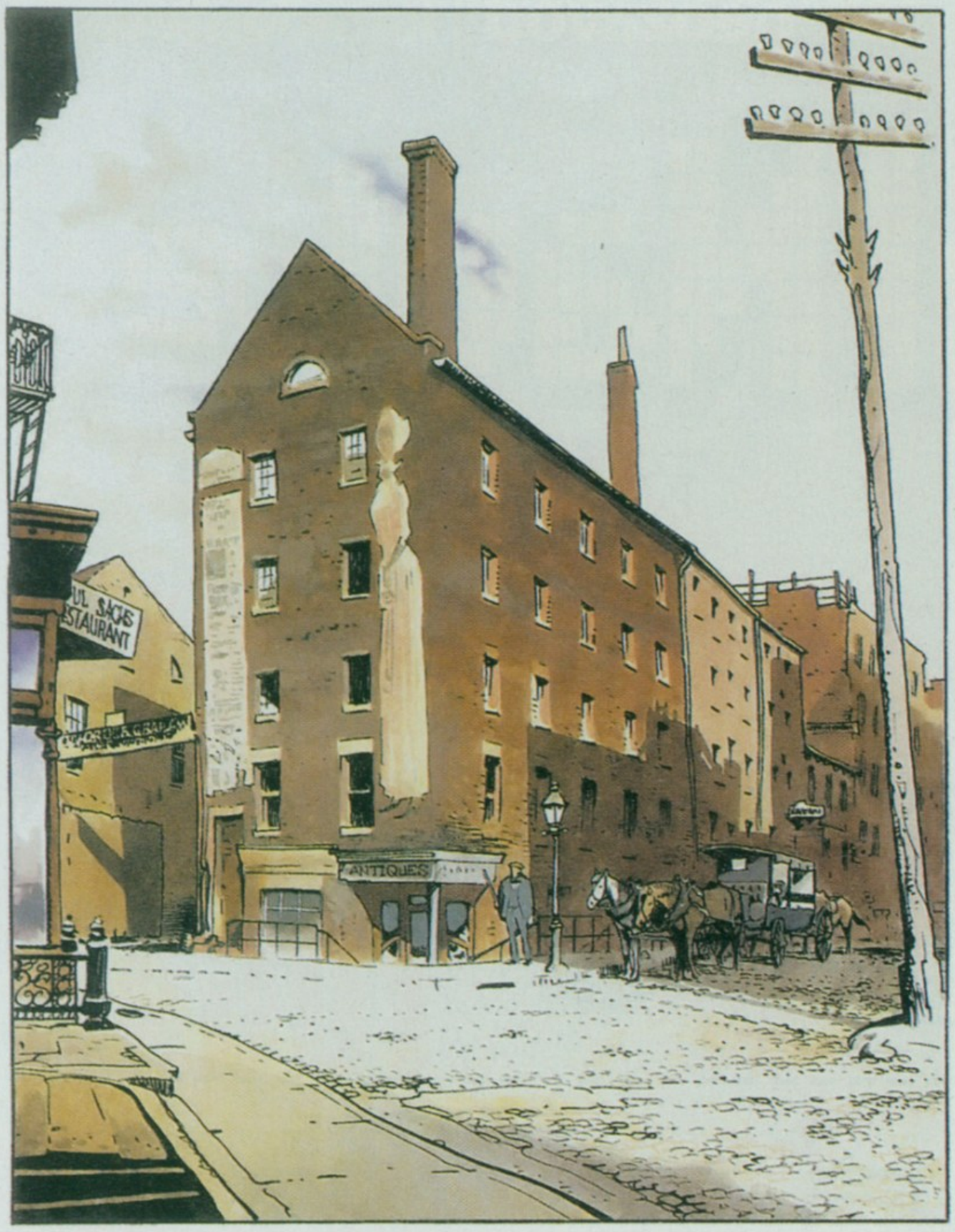
ANTIQUES

НА МОЈ ЗНАК!

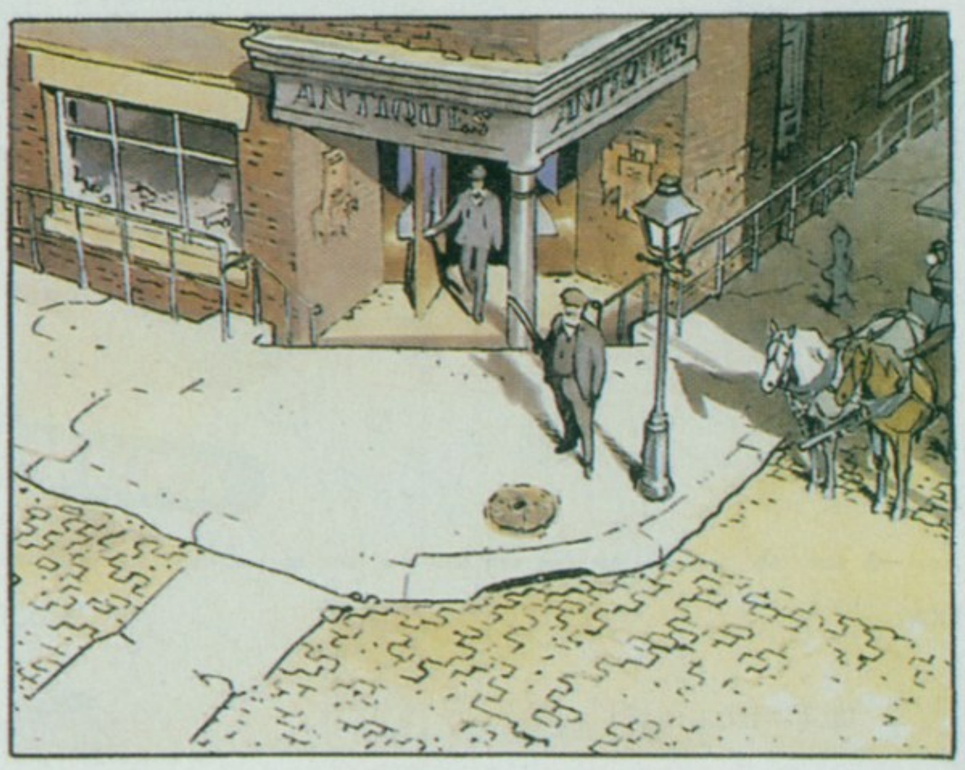
ANTIQUES

ХЕЈ! БИШОПЕ...
...СЕЋАШ СЕ ЕЛ ПАСА?
ДА!

ОВОГ ПУТА ТЕ НЕЋУ...
!?

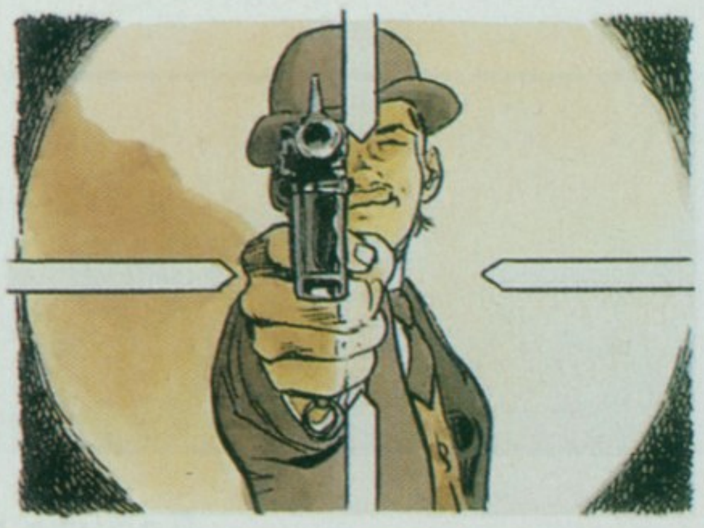

БУМ!

ТУП!

ОТВОРИ ВАТРУ!

УСКАЧИТЕ У КОЛА!
БУМ!
ФИИИ!
БУМ!
ФИИИЈУУУУ!
БУМ!
ФИИИ!
23

ФЕСТИВАЛ НАУКЕ

Дођите да заједно откријемо чудесан свет науке!

Први Фестивал науке у Београду, биће одржан 1. и 2. децембра од 12 до 20 часова у згради Геозавода (Геолошки институт Србије) и Карађорђевој улици бр.48, под покровитељством Секретаријата за образовање Скупштине Града Београда, а уз подршку Министарства науке, Амбасаде САД и Британског савета.

Из „лабораторије "Уметнчко продукцијске групе „Ноћ музеја", која је успешно реализовала више истоимених експеримената, стиже нов и надасве занимљив изум - **Фестивал науке!** Ова манифестација ће вам само за два дана на најзанимљивији начин икада представити науку уздуж и попреко. Дођите да заједно откријемо чудесан свет науке, кроз забаву, уживање у интерактивним играма и необичним презентацијама. Часови Физике, хемије, биологије и математике више никада неће бити исти...

Ако сте одувек сањали о томе да мало испробате чудесне моћи ваше микроталасне, а мама вам ово никада није дозволила, **Фестивал науке** је право место да покупите разне идеје од наших научника, који ову рецептуру успешно већ дуго година крију од својих родитеља. А, ако вам је сан да постанете астронаут, онда је ово право место на којем ћете пробати храну који ови храбри људи једу како би опстали тамо негде високо. Такође, открићемо вам и који су трикови коришћени током снимања филма Господара прстенова, како би се наше лукаво око било преварено...

На први Фестивал науке позвани су сви млади, мало мађи, најмлађи, као и они који ће заувек остати млади духом. Мада, ако су неки мама и тата пропустили ову шансу док су били деца, можете и њих да поведете, нећемо се љутити. Научници ће вам на сав глас одговарати на питања која сте барем једном себи тихо поставили. Ово је фестивал који постоји да би задовољио вашу вечиту радозналост, тако да вам саветујемо да без много размишљања поведете све своје другаре, можда се међу вама крије неки нови научник.

Нашем Фестивалу науке придружили су се млади научници из многих научно – образовних институција које ћете имати прилике да упознате током радионице на Фестивалу.

52. МЕЂУНАРОДНИ БЕОГРАДСКИ САЈАМ КЊИГА 2007.

ДЕЧЈА КЊИГА ГОДИНЕ

ИЗДАВАЧ ГОДИНЕ

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
БЕОГРАД

50 ГОДИНА СА ВАМА!

БЕОГРАД
Обилићев венац 5, тел/факс: 2638 405
Косовска 45, тел/факс: 3224 708
Kralja Milana 19, тел. 3235-409
Вукасовићева 50, тел/факс: 3594 835

НИШ Трг краља Александра 3
Тел. 018 511 428

НОВИ САД Сремска 7
Продаја: 021 616 310
Књижара: 021 624 433

КОСОВСКА МИТРОВИЦА
Владе Ћетковића 1
Тел. 028 421 609

www.zavod.co.yu

127533

ЕНИГМАТИКА

ИСПУЊАЉКА

1					
2					
3					
4					
5					
6					

А, АР, ГРИ, ДА, Е, ЗА, ЗЛИ, ЈА, ЛИ, ЛО, МЕР, МИ, ПА, ПЕ, РАТ, ТА, ТА.

Од наведених слогова склопите тражене речи и упишите их водоравно.
У означеним пољима добићете називе афричких животиња са слика.

1. Велики амерички медвед, **2.** Војска, **3.** Знак интерпункције, **4.** Врста сира названог по холандском граду, **5.** Роман Владимира Набокова, **6.** Справа ■

ДОМИНО УКРШТЕНИЦА

Т	■	К	А	■	О	Т	О	М	Е	Н	О	■	Ћ	А
А	Р	А	Н	О	В	И	К	О	Т	У	М	К	И	■
Т	У	Д	■	К	А	Б	И	Н	А	Т	■	Л	■	С
Т	Р	С	Е	Н	■	Д	А	■	С	П	Р	Ј	Е	М
О	■	И	П	А	С	И	М	А	О	Р	О	А	Т	А
М	О	Н	Е	Р	А	К	А	■	М	Е	Т	М	И	Н
П	С	А	В	А	■	Н	И	Ћ	■	Г	О	Т	■	А
У	Л	Т	■	Л	А	К	■	А	Б	О	Р	К	О	Л
С	И	Р	Д	Е	Ј	Е	Н	Т	А	Р	О	■	С	И

„Плочице” са словима и црним пољима распоредите у мрежу како бисте добили исправну укрштеницу. У означеним пољима добићете име и презиме глумца са слике и наслов његовог новог филма ■

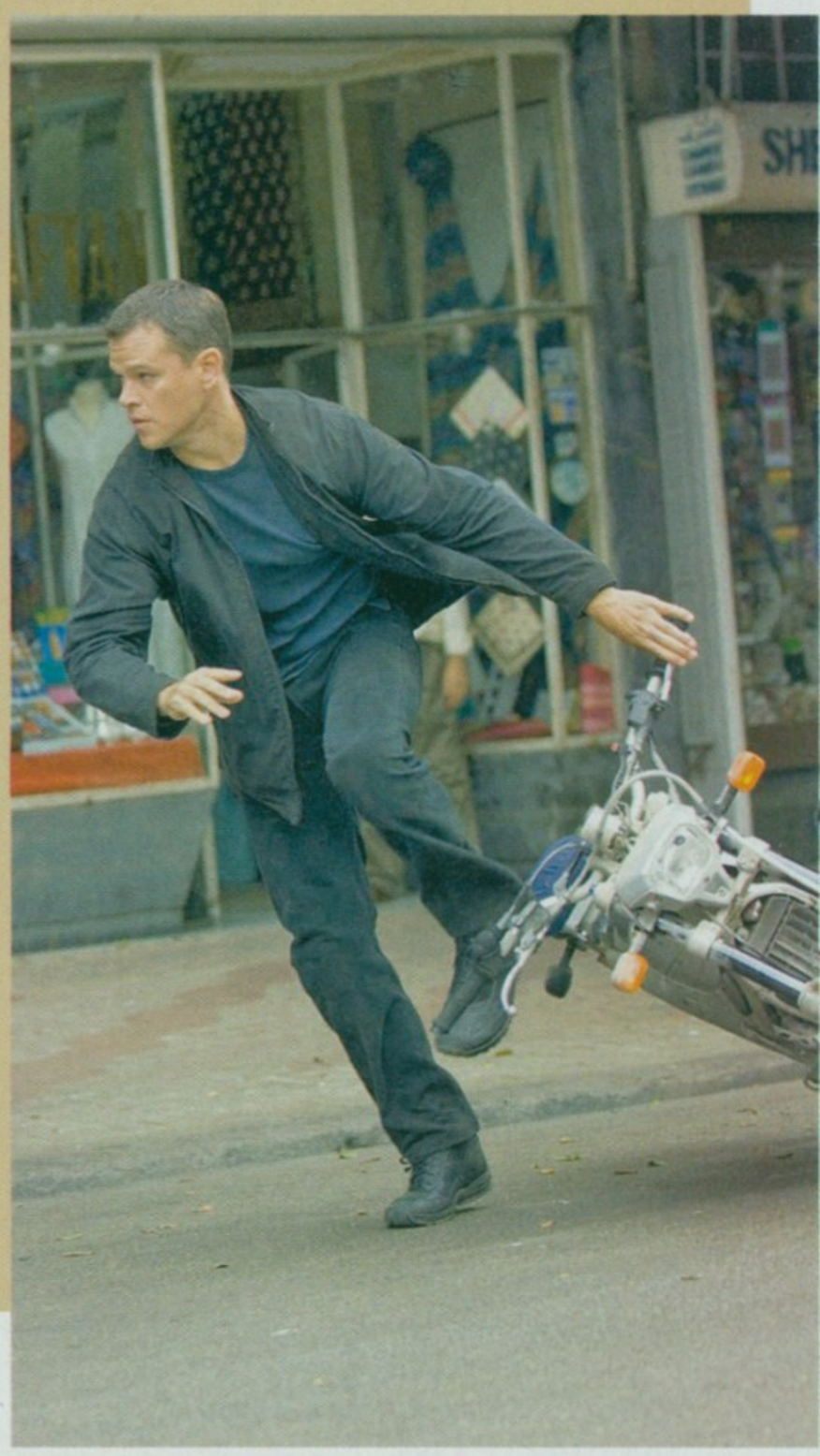

ПАРНЕ УКРШТЕНИЦЕ

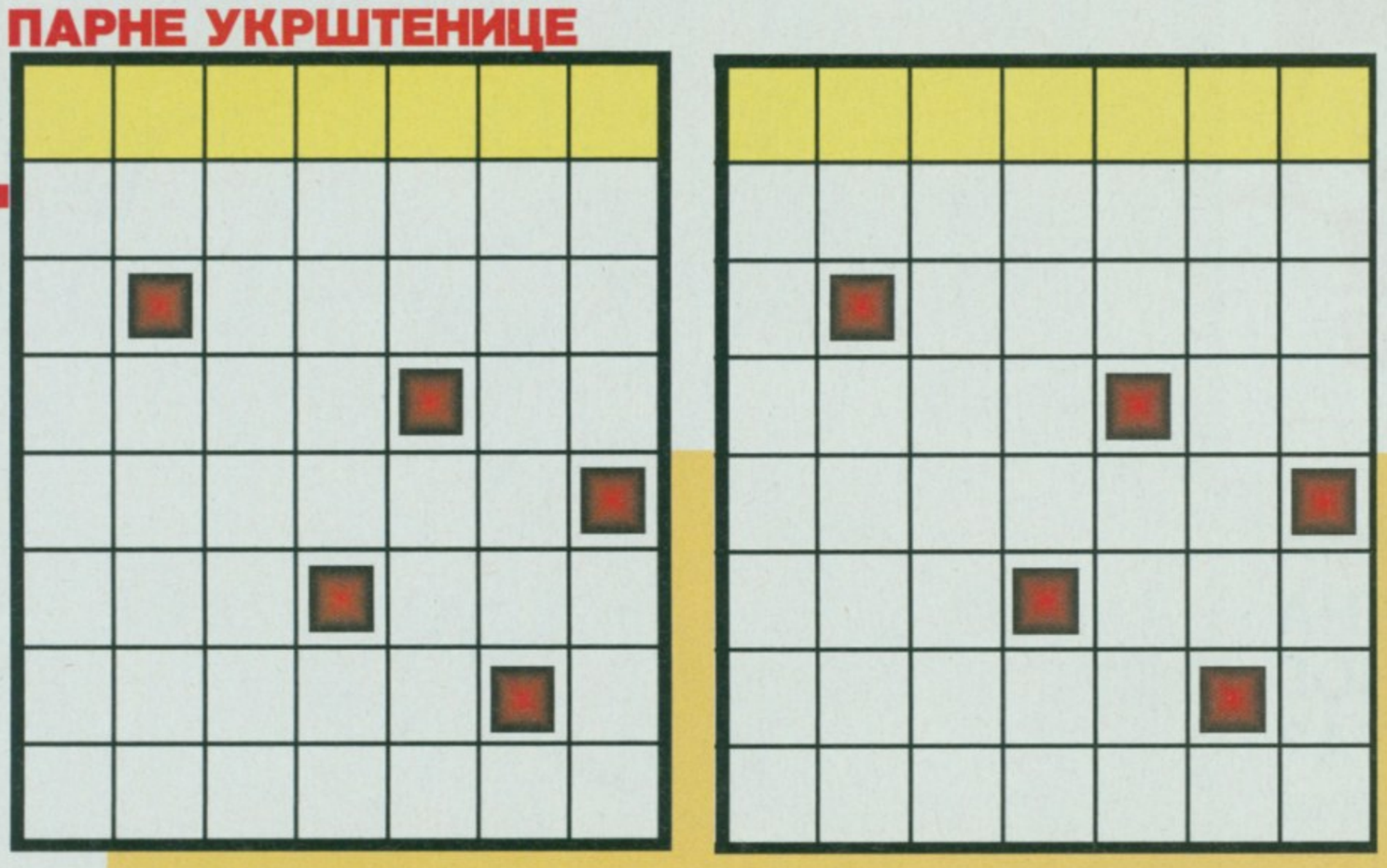

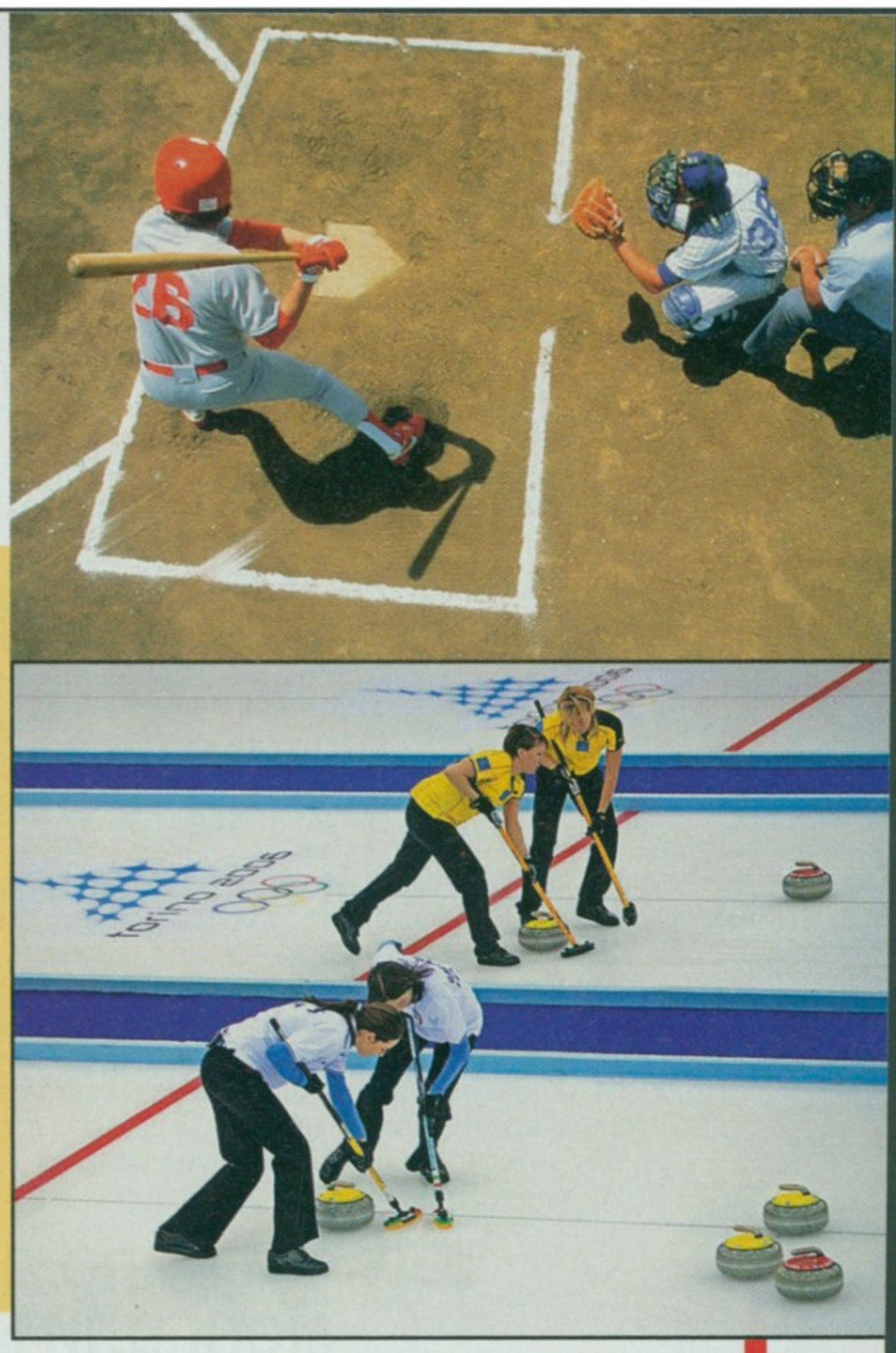

Азбучни попис појмова односи се на обе укрштенице. Комбиновањем одредите у коју се мрежу уписују задате речи. У првим водоравним редовима добићете називе спортова са слика.

АВ, АВИОФОН, АКТ, АЛЕК, АН, АНАНАСИ, АНАПЕСТ, АП, БЕН, БОЛИВИЈА, БРАВО, ВИНАРА, ВИРЕН, ГНОЈ, ДАНАС, ЕНИ, ЕП, ЗРАКА, ИВИК, ИРИ, ИСТ, ИЋИ, ИФА, ЈЕДИНИЦА, ЈЕЦАЈ, КАРАМЕЛА, ЛАСА, ЛЕНОН, ЛИЦЕ, ЛОНАЦ, ЛОРКА, МЕТАЛИ, НОВЧИЋ, ОПЕРЕТА, ОТАРАК, РА, РАЈА, РИБЕТИНА, ТРИ, ЧЈ ■

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											

Број црних поља означен је у загради на крају описа.
ВОДОРАВНО: **1.** Француски писац („Црвено и црно") – Индустријско-пољопривредни комбинат (скр.) (1), **2. Фреска са слике, једно од најзначајнијих ликовних уметничких дела на свету** (0), **3.** Чувена шведска музичка група – Некадашњи холандски фудбалер, Руд – Иницијали глумице Михић (2), **4.** Египатско божанство – Кориснице стана (1), **5.** Други назив за острво Борнео (1), **6.** Ознака за север – Амерички новац – Позади (2), **7.** Некадашња манекенка („мршавица") – Део године – Ознака за разред (2), **8.** Дрвени дувачки инструмент – Обрађивати земљу мотиком (1) ■

УСПРАВНО: **1.** Филмска звезда – Део намештаја (1), **2.** Мера за хартију – 3. и 2. слово азбуке (1), **3.** Ноћна птица, луња – Италијански поздрав (1), **4.** Иста слова – Сложност (1), **5.** Стиховна стопа од три слога (мн.) (1), **6.** Женско име, Аврамија – Ознака за краља у шаху (1), **7. Аутор фреске са слике** (0), **8.** Припадник неког удружења – Иницијали балерине Павлове (2), **9.** Трећи и други самогласник – Велики морски гребен (1), **10.** Кратко представљање неког дела – Ознака за тону (1), **11.** Место у Боки Которској (0) ■

ГЛУМАЧКИ АНАГРАМ

РЕШЕЊА НА СТРАНИ 65

ЗАШТО? КАКО?

ДА ЛИ СУ У МУЗЕЈИМА ФОСИЛИ СВИХ СТЕПЕНА ЕВОЛУТИВНОГ РАЗВОЈА ВРСТА?

Свака животиња припада одређеној врсти, а све врсте су се еволутивно развијале једна из друге. Диносауруси су се, на пример, развили из групе гмизаваца којој припадају данашњи крокодили, а диносауруси су еволуирали у данашње птице. Сваки фосил припада врсти која је на крају своје гране еволутивног стабла или је међуоблик између једне и друге врсте. Пошто нису очувани сви фосили, не постоји увек ни потпуни низ међуоблика ■

ШТА БИ БИЛО ДА СЕ МОНГОЛИ НИСУ ЗАУСТАВИЛИ ПРЕД БЕЧОМ?

Древни Монголи били су номадска племена која су борбом крчила пут кроз азијске степе. Освајачки поход Монгола био је сан Џингис-кана, „цара човечанства". На истоку је опустошио Кину, а потом је напао исламске државе на западу. Његов син Огодај напао је руске градове на северу. Монголи су презирали цивилизован начин живота и њихов једини циљ били су пљачка и разарање. Онда су, 1241. године, кренули ка Европи. У време када су европски бојеви били тек донекле усклађене појединачне борбе прса у прса, Монголи су обојеним заставицама управљали војскама удаљеним стотинама километара. Њихови коњаници, лако оклопљени и способни да испале стреле на велику даљину, без потешкоћа могли су да савладају хришћанске противнике у тешким оклопима. Тако опремљен, генерал Саботај кренуо је на запад и прешао мађарску равницу. Ниједна хришћанска војска није могла да га заустави. Саботај је дошао до зидина Беча и – застао. Да је Саботај наставио поход, његова војска вероватно би покорила Холандију, Француску и Италију. До јесени 1242. године пао би и Лондон. Да су европски градови разорени у монголском походу не би било ренесансе и научне и индустријске револуције, нити би било истраживања морепловаца и открића других континената. Монголско царство временом би сигурно пропало, али би разорне последице по Европу биле трајне. Међутим, Саботај је пред Бечом добио вест да је Огодај мртав. Тако је војсковођа био приморан да се врати кући због избора новог кана. Монголи се никад више нису вратили у Европу ■

ШТА ЈЕ НЕБУЛА?

Небуле, односно маглине, добиле су име по латинској речи за маглу. Изгледају као мале, мутне гомиле сјајног гаса. Помоћу телескопа утврдило се да су већи део небула облаци врелог гаса око младих звезда – као, на пример, чувена Орионова небула. Понекад су, као у случају небуле Андромеда, то читаве галаксије, удаљене милионима светлосних година од наше галаксије ■

КАДА ЋЕМО МОЋИ ДА ОДМРЗНЕМО КРИОГЕНСКИ ЗАМРЗНУТЕ ПОКОЈНИКЕ?

Вероватно никада. Појединачне ћелије могу да се замрзну у течном азоту и кад се одмрзну способне су за живот. Међутим, с целим организмима другачија је прича. Као прво, ткиво пропада већ од часа смрти, па до тренутка кад се тело замрзне. Десет минута без кисеоника довољно је да се

КАКО

ЦИРКУСАНТИ ГУТАЈУ ВАТРУ?

Нико заиста не гута ватру. Ова циркуска вештина требало би у ствари да се зове бљување ватре, јер извођач одувава пламен од својих уста. Они вештији држе у устима запаљива испарења неколико секунди (никако дуже!) и онда их издахну. Ако би извођач удахнуо ваздух док му је пламен надомак уста, настале би опекотине, оштећење плућа, а услед шока чак и срчани удар. Гутање ватре изузетно је опасно, чак и за увежбане извођаче који без обзира на своју вештину често имају пликове на уснама и језику. За буктињу користе се незапаљиве материје тако да гори само течно гориво, односно, његова испарења. Слој водене паре која се образује од пљувачке извођача је и делотворан изолатор. Поред свега тога, гутачи ватре воде рачуна о условима под којима изводе тачку. То мора бити у просторији где нема промаје, нити ичег запаљивог око њих ■

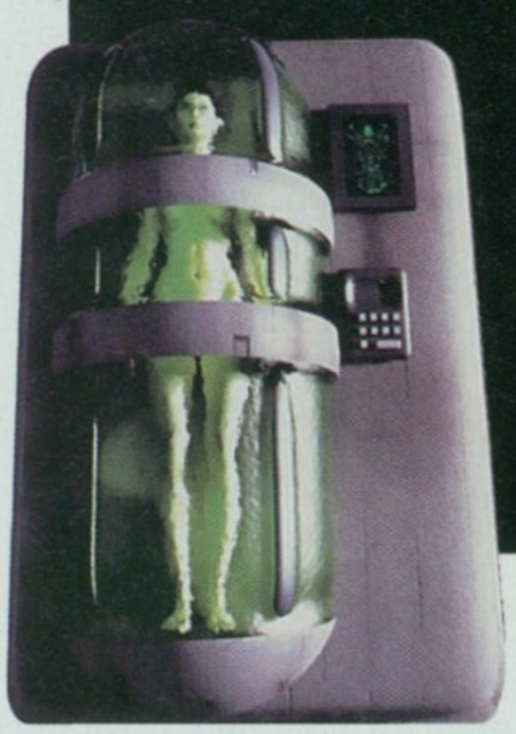

трајно оштети мозак. Потом, ту су оштећења која проузрокује хладноћа.

Кристали леда увек ће пробити неке ћелије, јер је немогуће да се брзо замрзне нешто што је толико велико као људско тело. Коначно, ту је и утицај разних отровних састојака антифриза, као што је глицерол, који се примењују управо да се смање оштећења приликом замрзавања.

До данас нико није смислио решење за превазилажење ових тешкоћа. Али, чак и да јесте, опет би лекари на крају пред собом имали леш, јер то је стање у ком је „пацијент" био пре замрзавања!

То што умемо да нешто маштовито замислимо, не значи обавезно да је то и могуће ■

ГОВОР БИЉА – БОНСАИ

Израз *бонсаи* потиче од јапанских речи *бон* и *саи*, што значи „дрво у саксији". Супротно од онога што многи мисле, бонсаи не потиче из Јапана већ из Кине. Вештина и уметност гајења дрвећа у малим саксијама тек касније пренета је из Кине у Јапан. Још у трећем веку пре наше ере, у неким кинеским записима помиње се патуљасто дрвеће које баштовани гаје у саксијама.

Први бонсаи била су мала, закржљала стабла која су расла у природи, односно обично дрвеће које због одређених климатских и других услова једноставно није порасло. Будући да је мајушно дрвеће љупко изгледало у затвореном простору, људи су почели да гаје младице дрвећа тако да не израсте, али да попримі исти облик какав би имало да је велико. У ствари, узгајање бонсаија у Кини било је од самог почетка уметничка, тачније вајарска вештина.

Дакле, бонсаи су настали (бар) пре 2300 година у Кини. За патуљасто дрвеће везују се многе легенде и бајке. Баш као и кућице за лутке, и патуљасто дрвеће било је надахнуће за причу – биле су то приче о змајевима који бљују ватру, змијама, чаробним птицама и другим митолошким бићима. Баштовани вајари ишли су корак даље – покушавали су да облик крошње малог дрвећа направе тако да људима врате сећање управо на поменута бића из свеста легенди. Касније су људи наручивали дрво какво желе. И тако се временом природа удаљавала од сопственог модела, а све више приближавала бајци и уметничком делу.

Упутство за уживање

У јапанску културу бонсаи је крочио у време Камакура (1185–1333) путем зен будизма који се ширио читавом Азијом. Бонсаи је у зену нашао плодоносно тло. Зен мајстори брзо су заборавили кинеске змајеве и митолошка бића и посветили су се гајењу једноставног патуљастог дрвећа које одише складом. Није више била важна бајка, већ уметничко дело које настаје у дубокој медитацији. Из зен манастира бонсаи су се полако преселили у властелинске куће и постали обележје високог друштвеног слоја, као и части.

Од тада, за Јапанце бонсаи значи мешавину древних веровања и филозофије. Једноставно речено, бонсаи је симбол склада који влада између човека и природе. Ипак, у једном свитку из раздобља Камакура, пише:

„Да би неко ценио и могао да ужива у дрвећу што се чува у малим саксијама, потребно је да воли оно што има необичне, искривљене облике."

Ово упутство за уживање у патуљастом дрвећу могло се много година касније применити и на модерну уметност. У сваком случају, бонсаи су од почетка четрнаестог века били израз уметничке истанчаности, украс најугледнијих манастира и племићких кућа. Убрзо су постали неизоставни украс приликом обреда и у свечаним приликама. Због тога су у Јапану почели да граде посебна постоља и величанствене мале баштенске куће за бонсаи у саксијама како би људи могли несметано да их посматрају и у њима уживају.

У седамнаестом и осамнаестом веку, уметност бонсаија достигла је врхунац. Вештина узгајања патуљастог дрвећа састојала се у уклањању чак и важних делова биљке како би се раст усмерио у жељеном правцу, тачније – према

МАЛО ДРВО, ВЕЛИКА ВЕШТИНА

Баштовани вајари покушавали су да облик, а посебно крошње малог дрвећа, направе тако да људима врате у сећање бића из света легенди

Кенгаи стил: потребне су године да би дрво добило све одлике великог дрвета, а остало мајушно.

жељеном стилу. Свођење биљке на најнеопходније делове било је кључно и у складу с јапанском филозофијом и зен будизмом: дрво је требало да буде суштаствено, једноставно и особено, баш као што стоји у упутству у славном врту храма Роан-ји.

С временом, развили су се различити стилови уметности узгајања патуљастог дрвећа. Уз дрво, уведени су још неки додатни украси: мајушна стена, понекад и малецке грађевине, што је, на пример, одлика стила бон-кеи-кеи. Захваљујући путницима, а изнад свега пу-

Ватрени грм (Pyracantha) у цвету: дрво високо само тридесетак центиметара и збирка бонсаија која краси зоолошки врт у Флориди (доле).

тописцима, приче о патуљастом дрвећу стигле су почетком 20. века и на Запад. У Лондону, Бечу и Паризу приређују се изложбе бонсаи дрвећа. Посетиоци су били одушевљени. Открили су нешто сасвим ново.

И у осталим деловима света људи су били задивљени лепотом и складом мајушних стабала. Јапанци су искористили велико занимање људи за ову необичну уметничку вештину и отворили су бројне школе за узгајање бонсаија. А онда су с огромним успехом почели да извозе ова жива уметничка дела. Убрзо су поклоници зен баштованства и уметности гајења бонсаија и у другим деловима света почели сами да праве мала уметничка дела у саксијама према источњачким упутствима... Тако се данас може рећи да бонсаи одражава не само јапанску, односно кинеску културну баштину, већ и међународне уметничке склоности. Зато су бонсаи почели да се праве и од дрвећа које одговара клими краја где се бонсаи гаји, а не само каква је у Јапану.

Бонсаи у стану

Ипак, у Јапану, више можда него у Кини, бонсаи је и даље знамен културе и филозофских начела. На пример, дочек Нове године није онај прави уколико у углу просторије (токонома), уз украсе и кућне драгоцености не стоји мајушно дрво – бонсаи – које је тек пропупело. Ускоро, кад опадну латице цвећа, појавиће се малецке кајсије или шљиве.

Уколико добијемо бонсаи на поклон, да ли ћемо успети да га одржимо у стану? У ствари, бонсаи се најлакше гаји управо у стану будући да је клима у Европи континентална, сувише сурова за тако мајушно дрво. Савршено место за бонсаи дрво треба да има довољно светлости. Најбоље би било да се налази на полици која је нарочито направљена за саксију с бонсаи стаблом. Саксија би обликом и бојом требало да буде у складу с биљком. Уколико у стану држите друге биљке, удаљите их од бонсаија. Бонсаи је, наиме, нежан – уколико га нападну биљне ваши, брзо ће се осушити. Сметају му промаја и промене температуре, као и снажни извори топлоте (клима уређаји и радијатори). Кад власник мајушног дрвета нађе добро место за своју биљку, не треба да је помера. Залива се тако што се кваси одозго, као да пада киша.

Како настају одређени стилови бонсаи дрвећа? Кад се ископа младица дрвета, дрво и корен очисте се од земље и положе на тањир. Оставља се само главни корен, а остало мање бочно корење пажљиво се уклања. Том приликом води се рачуна да се корен исече подједнако, или неравномерно уколико желимо да стабло буде нагнуто. Сечењем корена на одређени начин одлучујемо, заправо, ком ћемо стилу бонсаија да се приклонимо. Наиме, постоје многобројни стилови од којих су најпознатији следећи:

Шумски стил (Yose-ue)

Из даљине подсећа на малу шуму. Има најмање пет мајушних стабала. У саксији треба да буде природно окружење какво је у шуми – дакле, земља, камење, чак и мало стење, маховина... Сва стабла треба да буду мање-више иста и обавезно у непарном броју. Још једно правило које се не сме заборавити – кад се бонсаи посматра

с предње стране, сва стабла морају бити јасно видљива ■

Стеновити стил (Ishitsuki)

Овај бонсаи требало би да подражава дрвеће које расте на недоступним местима, на врховима високих стена, где иначе има мало растресите земље.

Корење овог дрвећа дубоко продире у стену и стиже до земље ■

Званични стил (Chokkan)

Реч је о најчистијем, али најтежем стилу вештине узгајања бонсаи дрвећа. Подражава дрвеће које слободно расте у низији или на брежуљцима. Стабло је равно, а крошња подсећа на корнет. Најчешће настаје од младица јавора, бреста, храста или букве ■

Незванични стил (Moyogi)

Подражава облик дрвета које је због атмосферских (не)прилика порасло тако да има искривљено, чворновато стабло и гране које се пружају на све стране. Корење овог малог дрвета мора бити снажно, а врх крошње треба да је густ. Реч је о најчешћем стилу бонсаија, као што је уосталом и у природи ■

Степенасти стил (Kengai)

Степенасти стил требало би да подражава дрво које расте на стеновитом тлу, шибано ветром, нагнуто због снега што се гомила на гранама. Гране дрвећа расту често испод висине саксије. То је веома тежак стил за мајсторе бонсаија. Гране су усмерене на једну страну и подсећају на бујицу. Корење овог дрвећа је кратко, али снажно. Најчешће се прави од бора ■

Ветровити стил (Fukinagashi)

Дрво које је одолело ветру – то је, у најкраћем, опис овог стила бонсаи дрвећа. Изгледа као застава која се вијори, а корење је видљиво јер је и земљу „одувао ветар". Овај бонсаи посебно је цењен јер подсећа на уметничку скулптуру. Најбоље се прави од рузмарина, чемпреса и дрвета маслине ■

Сликарски стил (Bunjingi)

Овај стил надахнут је сликама кинеске школе цртања: танка стабла, најчешће искривљена али веома складна, с малим бројем грана на крошњи. Сликарски стил истиче се једноставношћу, па ипак, то мајушно дрво није лако одгајити. Најчешће се прави од игличастог дрвећа или од чемпреса, рузмарина и тимијана ■

М. Огњановић

Свет у БРОЈКАМА

50.000.000 Европљана пати од неуролошких болести, указују подаци Европског друштва неуролога. Од свих врста лечења, 35 одсто су обољења као што су епилепсија, мождани удари и деменција, а то кошта 84 милијарде евра годишње ■

2.950.000 животиња коришћено је прошле године у британским лабораторијама. Од тога највише је било пацова, мишева и других глодара – 83 одсто ■

2.000.000 година је прошло од када је киша последњи пут пала на Антарктику ■

1.100.000 евра приближна је вредност на коју је процењено благо једне викиншке хорде које је недавно ископано у Јоркширу. Међу ископинама које потичу из 10. века има више стотина новчића ■

195.000 евра коштаће карта за лет у свемир. „EADS Atrium" се нада да ће летови на висину до 100 километара изнад земље почети до 2012. године. Пут ће трајати око сат и по укључујући и 3–5 минута бестежинског стања ■

30.000 орангутана остало је на целом свету ■

6800 километара дуга је река Амазон, према најновијим резултатима до којих су дошли научници с бразилског Института за географију и статистику. Знало се да је Амазон највећа река на свету по запремини, али се веровало да је најдужи Нил (6696 километара) ■

400 древних предмета које су украли пљачкаши гробница, враћено је властима у Перуу. Ту је било и златног и сребрног накита који је пренет у САД шверцерским каналима ■

84 младунца сибирског тигра рођена су ове године у заточеништву, а до краја године треба да се окоти још 13 женки и увећа тај број. Оволики окот сибирских тигрића огроман је допринос размножавању врсте која спада међу десет најугроженијих на планети. У дивљини је остало свега 400 сибирских тигрова ■

60 месеца кружи око Сатурна. Астрономи су недавно открили стену широку два километра која је била „ушушкана" међу путањама два друга месеца. Нови сателит, за који се верује да је сачињен од леда и камена, појавио се на снимцима Насине сонде „Касини" ■

12 глава израсло је на медузи на којој су вршени генетски огледи на Универзитету у Хановеру, у Немачкој. Истраживачи су створили још једну медузу с две главе, управљајући њеним генима ■

7,8 килограма тежак је мозак кита главате уљешуре ■

7 минута нам је најчешће потребно да утонемо у сан ■

6 страна има свака снежна пахуља ■

1 џоинт марихуане штети плућима као пет цигарета, установљено је у недавном истраживању спроведеном на Институту за медицинска истраживања на Новом Зеланду ■

Jaffa
crvenka

NOVO

neto 250g

Jaffa

Jaffa

Jaffa Petit Choco

keks sa čokoladnim mrvicama

Jaffa

Vaša prva želja.

119945

Марсел Швоб

МАЈОР СТИД ГУСАР ИЗ

Мајор Стид Бонет бејаше џентлмен који је, повукавши се из војске, негде 1715. живео на својим плантажама на острву Барбадос. Поља шећерне трске и каковца доносила су му приходе и он је са задовољством пушио дуван који је сам узгајао. Оженивши се, није никако имао среће у браку, и говорило се да му је жена померала памет. Уистину, његова га помама спопаде тек после четрдесете и испрва је његови суседи и послуга прихватише олако.

Помама мајора Стида Бонета беше оваква: стао је да у свакој прилици ниподаштава копнену тактику и велича морнарицу, а на уснама му беху једино имена Ејверија, Чарлса Вејна, Бенџамина Хорниголда и Едварда Тича. По њему, били су то одважни морепловци и предузимљиви људи. Они су у то доба харали водама Антила. Уколико би се догодило да их неко пред мајором назове гусарима, овај би узвикнуо:

– Хвала Богу што је допустио тим гусарима, како ви кажете, да дају пример неспутаног и заједничког живота какав су водили наши праоци. Тада није било богатих власника ни чувара жена, нити робља да испоручује шећер, памук ил' индиго; него је све давало дарежљиво божанство и свако је отуд добијао свој део. Ето зашто се ја неизмерно дивим слободним људима који добра међу собом деле и скупа воде живот дружбеника среће.

Обилазећи своје плантаже, мајор би често потапшао раме неког раденика:

– Зар ти не би било боље, будало, да на каквом трабакулу или бригантину слажеш бале те бедне биљке над чијим изданцима лијеш овде зној?

Скоро сваке вечери окупљао је мајор своје слуге под вајатима с летином, где им при свећи, док су около зујале разнобојне муве, читаше о подвизима гусара са Хиспаниоле и Корњачиног острва. Јер су села и имања била лецима обавештавана о њиховим отимачинама.

– Сјајни Вејне! – кликтао је мајор. – Јуначино Хорниголде, правцати си рог изобиља препун злата! Красни Ејвери, сав у драгуљима великог могула и мадагаскарског краља! Дични Тиче, који си знао да покориш четрнаест жена заредом па их се отарасиш, и смислио да сваке вечери последњу (њој само је шеснаест лета) уступаш својим најбољим садрузима (из чисте племенитости, великодушја и животне мудрости) на свом пријатном острву Оукракоук! О, срећан ли је онај што ваше бразде следи, што рум свој с тобом пије, Црнобради, господару „Освете краљице Ане"!

Све те говоранције мајорова послуга слушала је затечено и у тишини; и његове речи прекидаше тек слаб, потмули шум малих гуштера, како би који падао с крова, пошто му, престрашеном, попусте пријањалке на ножицама. Затим је мајор, заклањајући руком свећу, својим штапом исцртавао међу листовима дувана све поморске маневре тих великих капетана и претио „Мојсијевим законом" (тако су гусари звали бичевање од четрдесет удараца) сваком ко не би схва-

БОНЕТ ЂЕФА

тио проницљивост тактичких престројавања својствених флибустјерији.

Напокон, мајор Стид Бонет не могаше више да одоли, па, купивши једну стару шалупу с десет топова, опреми је свим оним што приличи гусарству, попут ђорди, кремењача, лестви, мостића, кука, секира, Библија (ради полагања заклетве), бачви с румом, фењера, чаћи за гарављење лица, катрана, фитиља да се припале између прстију богатих трговаца, те силесије црних застава с белом мртвачком главом, две укрштене бедрењаче и именом лађе: „Освета". Онда напрасно укрца седамдесеторицу од својих слугу и закрми, ноћу, пут запада, тик уз Сент Винсент, да оплови Јукатан и похара све обале до Саване (где никад не стиже).

Мајор Стид Бонет уопште се није разумео у поморство. Поче, елем, да губи главу између бусоле и астролаба, побркавши сошњачу са сошком, прамницу с претходницом, припоне с попругом, опуту са оплатом, гротло са ждрелом, заповедајући „ваље" уместо „убраље" – укратко, беше толико уздрман халабуком непознатих речи и необичним гибањем мора да већ помисли на повратак тлу Барбадоса, и само га пуста жеља за истицањем црне заставе при опажању прве лађе одржаваше у његовом науму.

Рачунајући на пљачку, није утоварио никакве намирнице. Али прве ноћи не угледаше светла ни најмање баркаче. Мајор Стид Бонет закључи дакле да би ваљало напасти неко село.

Илустровао Хауард Пајл

Постројивши своје људе на палуби, раздели им он нове ћорде и позва их на крајњу суровост; затим наложи да се донесе једно ведро чаћи којим лично нагарави себи лице, наредивши им да га опонашају, што они учине не без радости.

Најзад, просудивши на основу сећања како би било прикладно да своју посаду осоколи неким уобичајеним гусарским пићем, он их све натера да сруче по пинту рума помешаног с барутом (немајући ни капи вина које је неизоставни састојак гусарства). Мајорова послуга послуша; но, насупрот очекивању, ликови им не плануше јарошћу. Они прилично сложно приступе што левом што десном боку брода и, нагнувши своја нагарављена лица преко спремишта за висаљке приложе ту мешавину зулумћарском мору. Након чега се, пошто „Освета" готово наседе на обалу Сент Винсента, искрцају посрћући.

Било је рано јутро, и зачућена лица сељана уопште не побуђиваху на гнев. Ни само мајорово срце не беше склоно дерњави. Он достојанствено обави набавку пиринча и сушеног поврћа са усољеном свињетином, што плати (на гусарски начин и, чинило му се, веома широкогрудо) с два бурета рума и једним старим паламаром. После чега људи успеше да на једвите јаде одсучу „Освету" и мајор Стид Бонет, сав надмен због своје прве тековине, опет исплови.

Једрио је цео дан и целу ноћ, немајући појма који га ветар носи. Пред зору другог дана, мајора Стида Бонета, који дремаше уз кормиларницу, прописно нажуљан својом ћордом и тромблоном, пробуди повик:

– Хеј, ви са шалупе!

И он на кабел даљине спази прикосник неке лађе што се љуљушкала. Један веома брадати човек стајао је на прови. На јарболу лепршаше црна заставица.

– Дижи наш барјак смрти! – викне мајор Стид Бонет.

Па, сетивши се како му звање потиче из копнене војске, на лицу места одлучи да, по угледу на славне узоре, узме друго име. Не часећи, он дакле одврати:

– Шалупа „Освета", којом заповедам ја, капетан Томас, са својим дружбеницима среће.

На шта се брадоња насмеја:

– Добро те нашао, друже – рече. – Могли бисмо да бродимо у друштву. И дођите да попијете мало рума на „Освети краљице Ане".

Мајор Стид Бонет истом докучи да је срео капетана Тича, Црнобрадог, најчувенијег од оних којима се дивио. Али радост му би мања но што је замишљао. Имаше осећај да ће изгубити своју гусарску слободу. Смркнут, он пређе на лађу код Тича, који га дочека врло љубазно, са чашом у руци.

– Друже – рече Црнобради – страшно ми се свиђаш. Али пловиш несмотрено. Те, ако ми верујеш, капетане Томас, остаћеш на нашој лепој лађи, а ја ћу управљање твојом шалупом предати овом ваљаном, јако искусном човеку по имену Ричардс; и ти ћеш на лађи Црнобрадог до миле воље пробивати у слободи живљења џентлмена среће.

Мајор Стид Бонет не усуди се да одбије. Лишише га његове ћорде и његовог тромблона. Он положи заклетву на секири (јер Црнобради није могао очима да види Библију) и доделише му његово следовање двопека и рума, као и удео у будућем плену. Мајор ни сањао није да је живот гусара тако уређен. Трпео је бесове Црнобрадог и страхоте пловидбе. Пошавши с Барбадоса као џентлмен, како би био гусар по свом умишљају, би, ето, принуђен да стварно постане гусар на „Освети краљице Ане".

Водио је тај живот једно три месеца, током којих припоможе свом газди у тринаест похара, потом изнађе начина да пређе натраг на своју шалупу, „Освету", под Ричардсово заповедништво. То му би разборито, јер, колико следеће ноћи, Црнобрадог, на прилазу његовом острву Оукракоук, нападне поручник Мејнард, који је приспео из Бата. Црнобради је у том окршају убијен, те поручник наредби да му се глава одруби и прикачи на врх косника – што буде и учињено.

У међувремену, сироти капетан Томас утече ка Јужној Каролини и у пловидби проведе још неколико недеља. Обавештен о његовом проласку, гувернер из Чарлстауна пошаље пуковника Рета да га ухвати на Саливеновом острву. Капетан Томас допаде заробљеништва. Са великом помпом спроведен је у Чарлстаун, под именом мајор Стид Бонет, које опет преузе чим је узмогао. Баце га у тамницу до 10. новембра 1718, када се појави пред судом вицеадмиралитета. Судија председавајући Николас Трот осуди га на смрт једном веома лепом беседом. Ево је:

– Мајоре Стиде Бонете, доказане су вам две оптужбе за гусарство; мада ви знате да сте опљачкали бар тринаест лађа. Тако да бисте могли да будете оптужени по још једанаест тачака, али две ће нам бити довољне (рече Николас Трот), јер оне су у супротности са Божијим законом који налаже: ***Не кради*** (Излазак, 20.15) и свети апостол Павле изриком вели да ***лупежи царства Божијега неће наследити*** (Коринћанима посланица прва, 6.10). Но криви сте приде и за убиство, а убицама (рече Николас Трот) ***је дијел у језеру што гори огњем и сумпором; које је смрт друга*** (Откровење, 21.8). Ако (рече Николас Трот) ***може остати код вјечне жеге?*** (Књига пророка Исаије, 33.14). О! Мајоре Стиде Бонете, из оправданог разлога страхујем како су верска начела којима је прожета ваша младост (рече Николас Трот) посве упропашћена вашим порочним животом и вашим претераним одавањем литератури и испразној философији овог времена; јер ***да вам је омилио закон Господњи*** (рече Николас Трот) ***и да сте о закону његову мислили дан и ноћ*** (Псалми, 1.2) открили бисте да је ***ријеч Божија жижак нози вашој, и видјело стази вашој*** (Псалми, 119.105). Али ви нисте поступали тако. Не преостаје вам, дакле, доли да се поуздате у ***јагње Божије*** (рече Николас Трот) ***које узе на се гријехе свијета*** (Јеванђеље по Јовану, 1.29) и ***које дође да спасе изгубљено*** (Јеванђеље по Матеју, 18.11) и обећа ***да оног који долази к њему неће истјерати напоље*** (по Јовану, 6.37). Тако да уколико желите да му се вратите, премда касно (рече Николас Трот), попут посленика који дођоше у једанаести сахат из параболе о виноградарима (по Матеју, 20.6,9), могао би вас он још примити. У међувремену, суд пресуђује (рече Николас Трот) да будете одведени на губилиште где ћете бити обешени за врат док смрт не наступи.

Пошто скрушено саслуша беседу судије председавајућег Николаса Трота, мајор Стид Бонет буде истог дана обешен у Чарлстауну као лупеж и гусар ■

Превео ***Никола Ђорђевић***

(Са изузетком цитата из Светог писма – у преводу Ђуре Даничића и Вука Стефановића Караџића)

Марсел Швоб
(1867–1905)

Прелиставајући строге историје књижевности само ће упорнији наћи име Марсела Швоба. Кратким животописом овог француског писца из учене јеврејске породице не горде се велики томови енциклопедија. Есејиста, преводилац, филолог и ерудита, упамћен је у првом реду као приповедач, у чијем делу поклоници препознају чисте одлике симболизма, али и нови израз наредног столећа; утицаје Дефоа, Шекспира, Витмана, Шопенхауера, грчке драме и филозофије. Пролазећи деветнаестим веком срећемо га у друштву Валерија, Жида, Малармеа, Гијома Аполинера. Поштовање и пријатељство овековечени су посветама Алфреда Жарија („Краљ Иби") и Оскара Вајлда („Сфинга"). Заокупљао га је Франсоа Вијон и средњовековни арго. Аутор је „Дечијег крсташког рата", те збирки „Двоструко срце", „Краљ са златном маском", као и „Измишљених живота" у којима на позорницу трагичних ликова изводи гусаре и јеретике, злочинце и луталице, сецикесе, врачаре и ловце на благо, изгубљене душе. У приповедању на трагу онога што би цртач упоредио с „чистом линијом", он је сенка иза Рилкеа и Фокнера, драгоцени извор у Борхесовом џепу. На начин који је тешко одгонетнути, његове књиге још остају добро скривене у златном песку библиотека, сасвим достојне да само упућенима отварају нове прилазе свету његових највећих узора – свету Поа, Стивенсона, свету прича ■

(И. Ђ.)

АУ,
ОД 15. НОВЕМБРА
МАГАЗИН О НАМА
SIMPSONOVI
СВАКОГ МЕСЕЦА!

THOOM

THOOM

THOOM

Авантура почиње!

А цена 99 дин

У ИЗДАЊУ КОМПАНИЈЕ НОВОСТИ

126919

8 ТАЈНИ

САВРШЕН ВИД И ПОКРЕТЉИВА ГЛАВА

Захваљујући великим очима, сова има веома оштар вид па може да ухвати миша чак и по највећем мраку. Осим тога, ова грабљивица може да окрене главу за 270 степени што јој омогућава да што лакше открије плен ■

6. ЧУЛА

ЊЕГОВА РИКА ПУТУЈЕ И 600 КИЛОМЕТАРА
Кит „разговара" тако што испушта звуке веома ниске фреквенције који прелазе прилично велику раздаљину ■

УПОТРЕБА ЕЛЕКТРИЦИТЕТА
Кљунар се користи својим веома осетљивим кљуном да би ухватио електричне сигнале које испуштају његове жртве ■

ШАРЕНИ ЗАВОДНИК
Мужјак пауна шири реп како би привукао пажњу ■

Донедавно се мислило да испод морске површине нема ултраљубичастог зрачења. Али, сада знамо да ултраљубичасти зраци досежу до дубине од више десетина метара и да неке рибе могу да их осете. Тропруги дамсели (шарене тропске рибице, препознатљиве по црно-белим пругама) својим леђним перајима могу да одбијају ултраљубичасте зраке. На овај начин опште с другим припадницима своје врсте и то без икаквог ризика, јер њихови противници немају сличну способност. За разлику од нас, рибе слабије виде и зато се ослањају на друга чула како би преживеле. Заправо, у природи постоји безброј оваквих прича, јер свака животиња има неку невероватну способност о каквој би људи могли само да сањају.

Бешумни лет ноћних птица

Ноћне птице грабљивице (сове и ћукови) имају перје које током лета не производи ултразвук. До оваквог еволутивног развоја дошло је зато што су глодари, њихов омиљени плен, изузетно осетљиви на ултразвук. Довољно је да само једно перце зашушти с висине, па да им пропадне лов. Неке азијске и афричке ноћне птице грабљивице хране се рибом. На први поглед, оне изгледају као и све друге, иако је њихов плен другачији. Оне круже изнад воде у ниском лету у нади да ће се појавити нека риба. Чим је угледају, устреме се ка њој и хватају је својим оштрим канџама. Основна разлика између ових птица грабљивица и обичних сова и ћукова јесте та што немају способност потпуно бешумног лета. Ове ванредне способности превазилазе границе чула која су код појединих животиња и те како истанчана. Животиње могу да реагују и на ултраљубичасто зрачење, поларизовану светлост, ултразвук и инфразвук.

Рибе шаљу електричне таласе, глодари су осетљиви на ултразвук, слепи миш се понаша као природни радар... Све животиње имају неку урођену способност коју човек може да стекне само коришћењем гомиле уређаја ■

УЛТРАЉУБИЧАСТИ ЗРАЦИ
Ти зраци су светлосни таласи невидљиви за људско око ■

УЛТРАЗВУК
То су звукови фреквенције веће од 20 килохерца, колика је горња граница за људско уво. Звукове више фреквенције људи не чују, али неке животиње (као што је слепи миш) њима се користе ■

ИНФРАЗВУК
Звукове фреквенције ниже од 18 херца, колика је доња граница за људско уво, могу да осете животиње као што су мишеви и пацови ■

Животиње на струју

Да би се заштитиле или онеспособиле плен, неке врсте јегуља и ража користе електричну струју коју производе у својим телима. У свим живим бићима, па и у човеку, постоји мала количина струје којом човек не може да управља. Јегуље имају електричну струју напона између 500 и 600 волти, па је користе против непријатеља.

Велику количину електричне струје у својим малим телима рибе не користе само за одбрану. Она је од великог значаја приликом одређивања смера у тамним морским дубинама. Рибе одашиљу сигнале који се након судара с тврдим предметом одбијају и

САВРШЕНО ВИДИ И ДАЊУ И НОЋУ
Домаћа мачка има веома осетљиве очи, сачињене од ћелија које одбијају чак и најмањи извор светлости. Зато може да види и у мраку ■

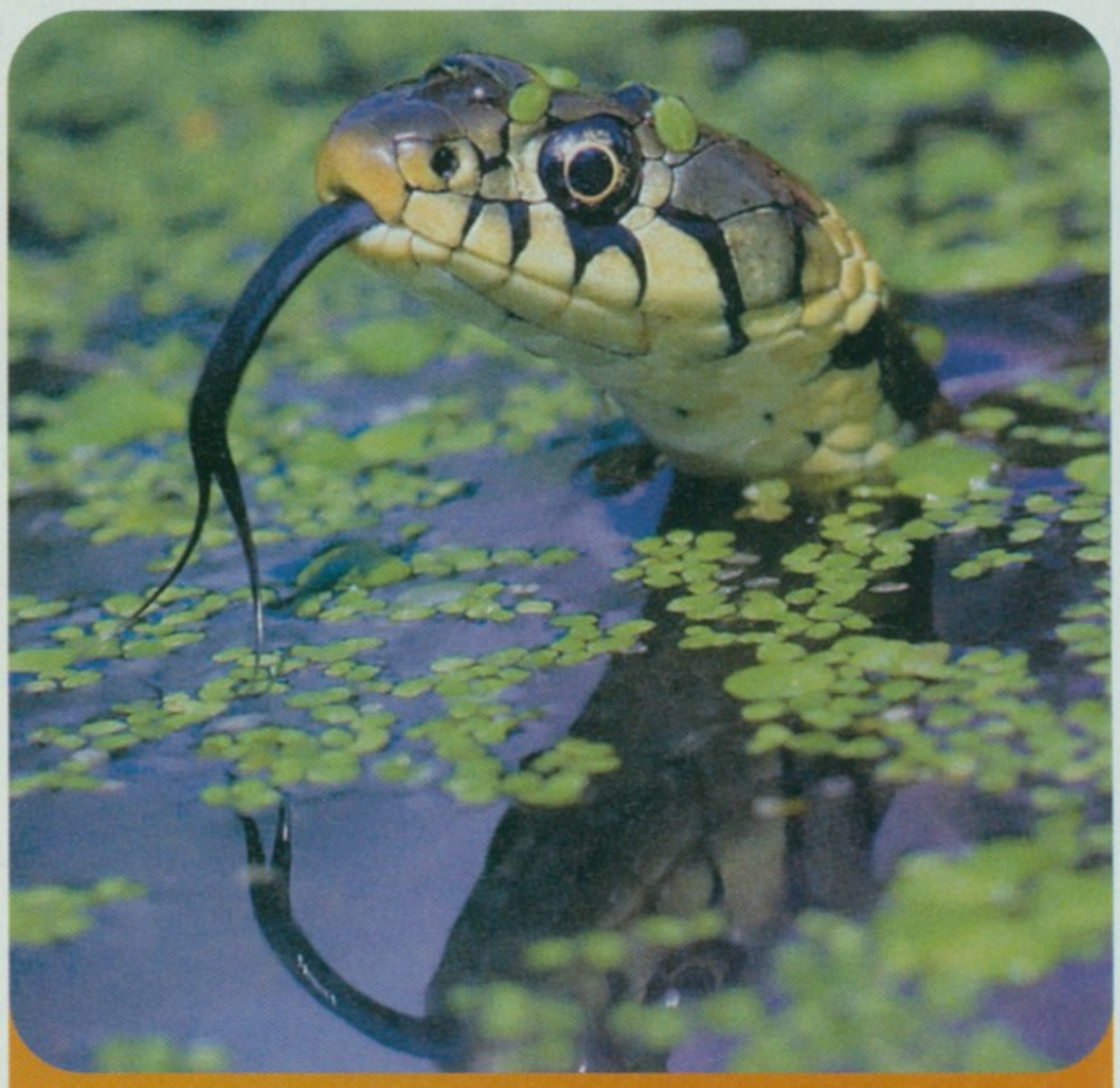

ЈЕЗИКОМ ОСЕЋА МИРИС
Змија тако долази до мишева и других ситних глодара који су јој омиљена храна ■

доносе податке о предмету. И мајушна птица киви и кљунар користе електричну струју да би уловили плен. Заправо, кљунар је једини сисар који има способност електрорецепције – може да одреди где се налази плен тако што осети електрична поља која настају приликом грчења његових мишића.

Како види слепи миш

Очи шишмиша су мале и слабо развијене, али зато он има нешто много боље, а то је способност ехолокације. Ова вештина краси још и делфине и китове, а ради се о одашиљању звукова високе фреквенције и слушању њиховог одјека. На овај начин слепи мишеви се крећу у мраку и долазе до хране. Помоћу звучних таласа они могу да одреде удаљеност и положај инсекта или неку препреку која им се нађе на путу. Наиме, што је предмет већи, то је и повратни сигнал јачи. Уколико је одбијена фреквенција виша од послате, то значи да се слепи миш и плен приближавају једно другом ■

М. Б.

ИМА ТРИ ЖИВОТА
Свилена буба: најпре гусеница, затим лутка, па лептир. Овде се види глава једног мужјака увећана микроскопом ■

УШИ КАО РАДАР
Ово је *Plecotus auritus* чије су уши дугачке 4 центиметра, исто колико и његово тело ■

kraš express

U EPIZODI:

ČUDOTVORNI NAPITAK!

UJUTRO ZA DOBAR DAN, NAŠ KE IMA SUPER PLAN!

JEDNA ČAŠA TOG NAPITKA DAĆE NJEMU MOĆ
SUPER-HEROJ KE BOY BIĆE DOK NE PADNE NOĆ

OD KALCIJUMA ČVRST K'O STENA, IZDRŽLJIV OD VITAMINA,

...ŠAMPION U SVAKOM SPORTU, REŠAVANJU JEDNAČINA!

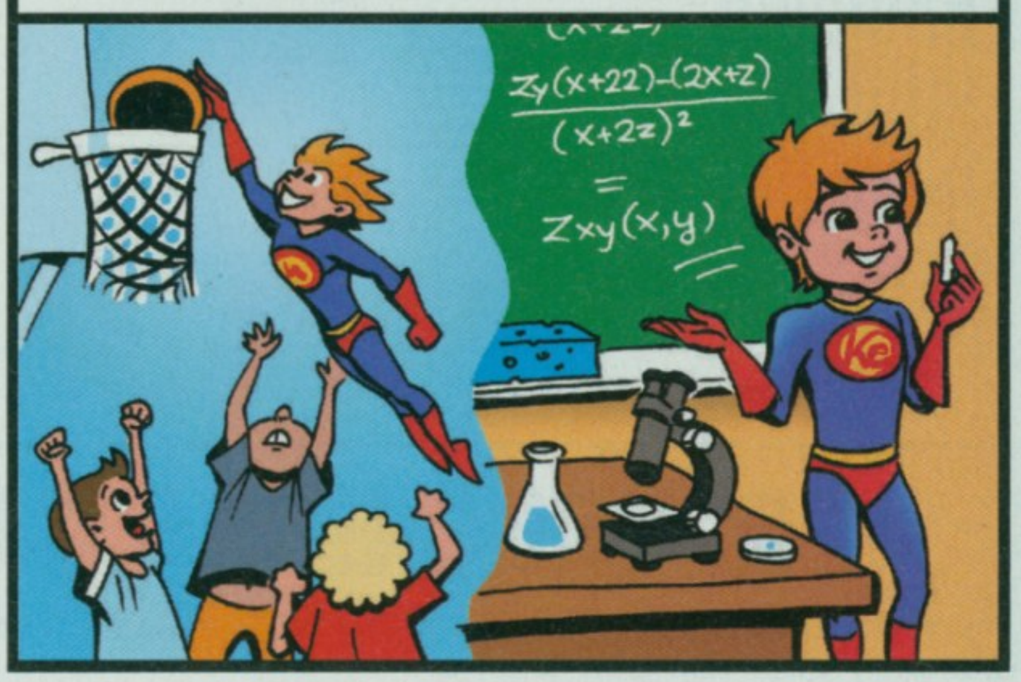

MAMI JE POMAGAO, DOMAĆI NAPISAO,
GITARU JE UZEO I NAPOLJE ZBRISAO!

POSLE OVOG BURNOG DANA, ON VEĆ IMA NOVI PLAN:
JEDNA ČAŠA EKSPRES KRAŠA UVEČE ZA MIRAN SAN!

Mame znaju da je Kraš Express zdrav napitak, izuzetnog čokoladnog ukusa, obogaćen sa 8 vitamina i kalcijumom. Mame sigurno znaju da se Kraš express podjednako rastvara i u toplom i u HLADNOM mleku. Mame znaju šta je dobro za njihovu decu jer već 30 godina generacije mališana započinju dan i slatko se predaju snovima uz čašu Kraš expressa.

ujutro za dobar dan
uveče za miran san

126466

ЗАВЕДЕНО

1. ВАРЉИВЕ ЛИНИЈЕ

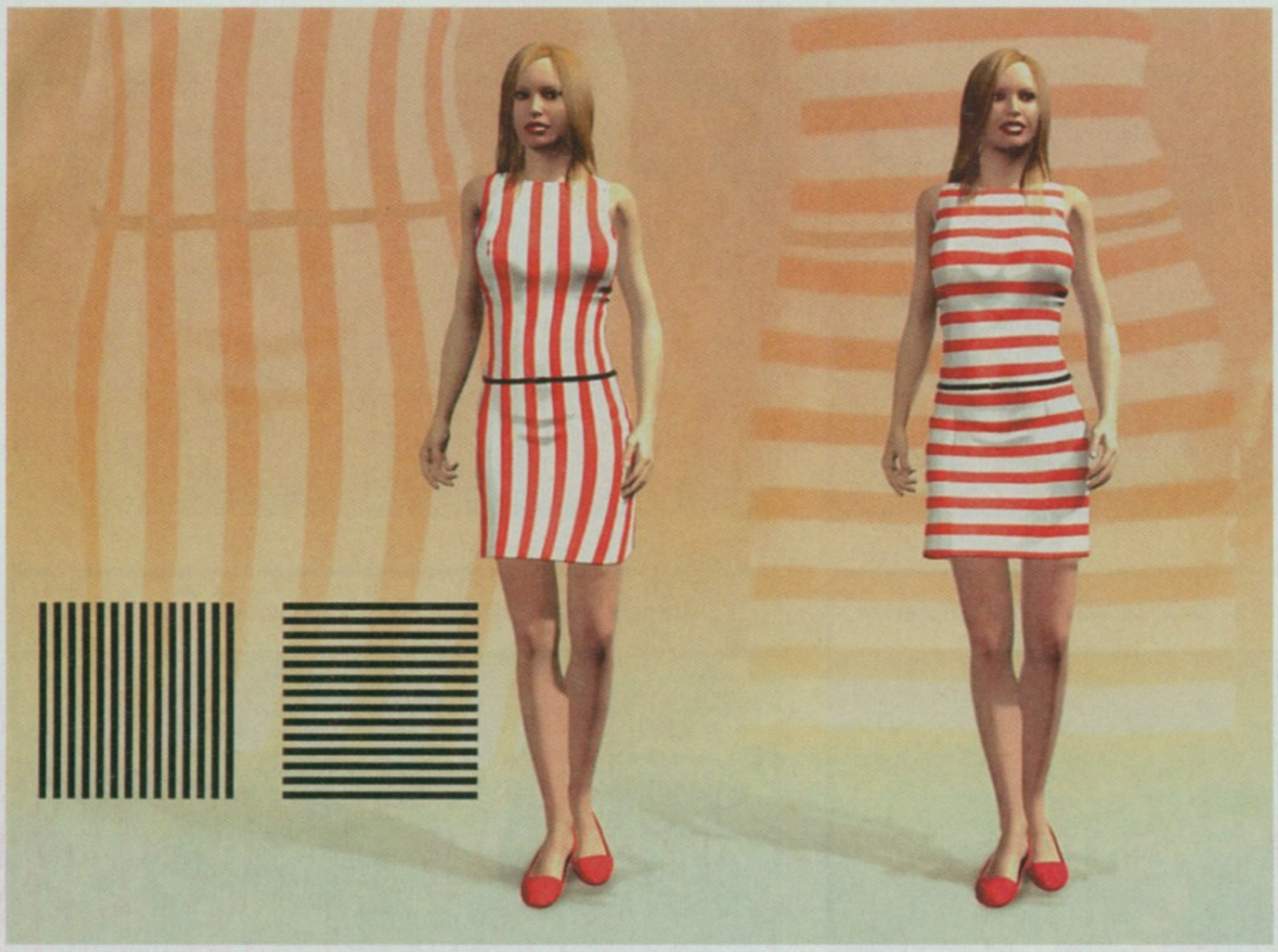

Линије лако могу да збуне око. Предмет, тканина или слика на којима се налазе деловаће уже и дуже ако су линије танке, збијене и усправне. Супротан утисак остављају широке, удаљене, водоравне линије. Али, чак и кад су исте ширине и размака, а различито постављене, увек ће заварати око. То доказује и ова слика. Мада се види да су у питању квадрати исте величине и иста модна лутка, водоравне линије чине их већим и крупнијим. Ту оптичку варку коју изазивају линије па очи нетачно запажају, веома вешто користе стручњаци за моду. Онима који желе да изгледају виткије него што јесу, предлажу тканине са танким усправним пругама, такозвани V изрез за ужи изглед рамена, а обрнуто онима који би да изгледају пуније ■

2. ЦРНО-БЕЛА СЛИКА

Погледајте добро ову слику. Састоји се од неправилних црно-белих мрља које обликују један портрет. Чији? ■

3. АМБИГРАМ

Ево једног занимљивог задатка који су смислили синолози са Универзитета у Мичигену. Треба одгонетнути која је реч исписана кинеским симболима. Али, да би се у томе успело, није потребно знање кинеског језика какво имају ови универзитетски стручњаци који се баве проучавањем кинеског језика и културе, већ тек површно познавање енглеског. Јер, у питању је амбиграм, једна врста графичке загонетке која се решава лако – или читањем одраза у огледалу исписане речи, или читањем под неким углом, односно окретањем странице. Који од начина читања овде треба да се примени, одредите сами и сазнаћете шта пише.

Ако не успете, погледајте решење ■

ОПАЖАЊЕ

4. ПОМЕРИ ПАЛИДРВЦЕ

Овај математички задатак треба да се решава померањем само једног палидрвца, а могућности да се добије тачан резултат је више ■

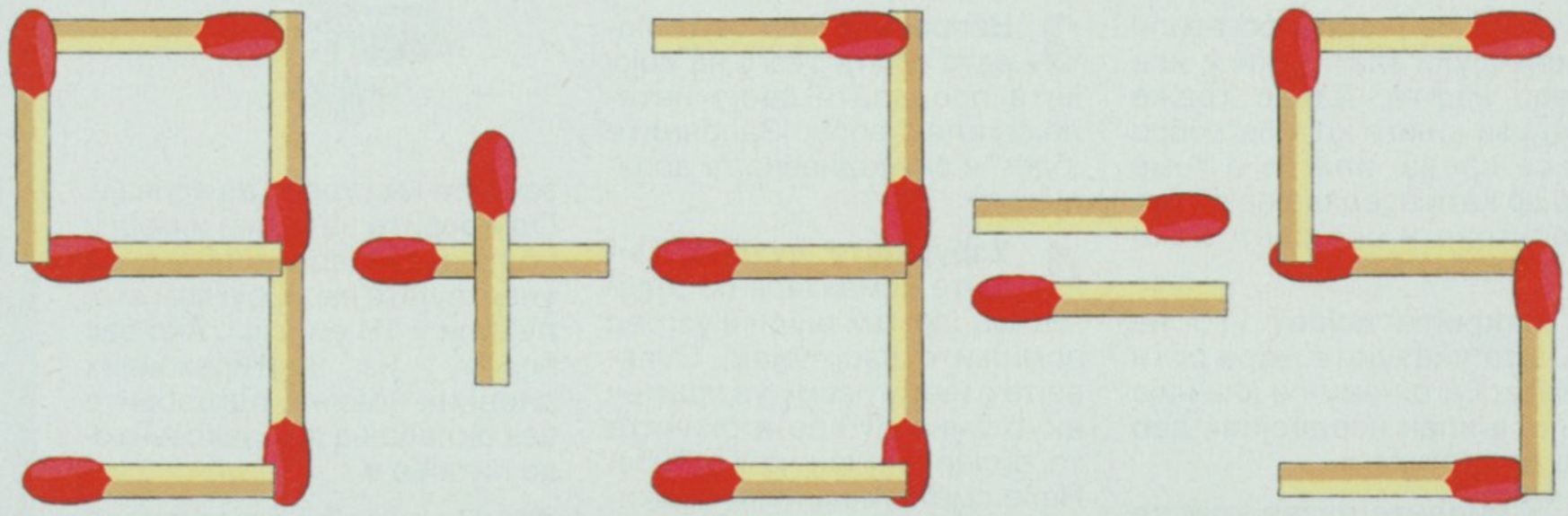

5. ЛОКВАЊИ У ЈЕЗЕРУ

Психолози кажу да причом може све да се постигне, па и да се заведу мисли и уљуљка трезвено размишљање. Прочитајте ову кратку причу и сазнајте да ли је тако.

На једном великом имању, окућницу је одржавало више баштована. Сваки је предано обављао свој посао, па је имање подсећало на прелепи парк. Најмлађи међу њима бринуо је о малом језеру. Било је много воденог растиња, а највише локвања. Баштован је њима био опчињен. Гледао је како листови локвања сваког дана удвостручују величину. После 30 дана прекрили су целу површину језера. После колико дана је језеро било допола прекривено локвањима? ■

6. ДВА ЛИЦА ЈЕДНЕ СЛИКЕ

Шта видите на овој слици? Двојицу мушкараца који се срдачно осмехују један другом? Окрените слику за 180 степени! Шта сад видите?

Да је уметник вешто нацртао два лица опречног расположења у једном, види се кад се слика окрене за 90 степени.

Овакве слике биле су од 16. до 19. века својеврсна уметност, али и забава за одгонетаче. Славни италијански ренесансни сликар Ђузепе Арчимболдо (1527–1593) био је веома успешан у таквим занимљивим портретима ■

С. Д.

РЕШЕЊА

2. Црно-бела слика

Мрље обликују портрет Исуса Христоса ■

3. Амбиграм

Ако слику окренете за 90 степени, видећете да је кинеским знацима, а графички осмишљено, исписано Chinа, односно Кина ■

5. Локвањи у језеру

Ако су листови локвања сваког дана удвостручавали величину, значи да су 29. дана допола прекрили језеро ■

4. Померп палидрвце

Нека од решења су:

КАКО ВИШЕ ИСТОВ

КАКО ПРОДАТИ ЗАМИСАО?

Људи су се некада богатили откривајући златну жицу или извор нафте. Данас траже идеју за књигу која ће добро да се прода, или ће о томе бар држати предавања и тако пропутовати цео свет. Како то постићи?

1. Откријте појаву. То на шта указујете мора бити у зачетку, о чему се још није чуло, а ипак неодвојиви део опште културе ■

2. Смислите назив који се лако памти. Под савршеним околностима, то је комбинација две речи – нешто што оставља утисак, као „цезерсајз" или „метросексуалац" ■

3. Направите web сајт. Морате имати тезгу на којој ћете продавати своју интелектуалну робу. Започните „блог" и свакодневно га допишите ■

4. Узбуркајте духове. Пишите коментаре по „блоговима" других људи и узгред помињите свој појам. Отпевајте о њему песму уз пратњу акустичне гитаре и окачите тај видео-снимак на YouTube. Неће сметати ни нека вештина о којој ће извештавати медији, као што је акробатски скок и/или мало голотиње ■

5. Укључите се. Сада сте јавна личност, а јавне личности никад нису сувише заузете кад треба да причају. Одговорите на сваки и-мејл и прихватите сваки позив да учествујете на „округлом столу" или у ТВ емисији. Ако вас позову из најтиражнијих дневних новина, одговорите без оклевања на свако њихово питање ■

6. Правите се да никад нисте прочитали кораке 4 и 5. Пред репортерима глумите да се устручавате. Реците: „Па, ја не бих да стварам сувише буке око те теме, али..." ■

КАКО „ИСПАСТИ" ПАМЕЋАН У ЈАВНОСТИ?

Кад причате с новинарима, не смете да се збуните да не бисте били смешни. Ево неколико корисних савета:

1. Имајте на уму о чему треба да причате и којој се циљној групи обраћате. Забележите кључне тачке на „пушкице" ■

2. Размислите и о ономе што никако не бисте желели да кажете. Одредите сопствене границе и пазите да разговор не одлута на погрешну страну ■

3. Добро упамтите да особа с којом причате *није* ваш пријатељ и радо ће (зло)употребити све што изговорите ■

4. Припремите се на притисак, али не покушавајте да будете савршени. Мало треме сасвим је у реду и показује да сте човек као и сви други ■

5. Будите сажети. Ограничите своје одговоре на три реченице за штампу и једну реченицу на телевизији ■

6. На телевизијском „округлом столу" можда ћете током целе емисије имати само једну прилику да нешто кажете. Потрудите се да то буде нешто упечатљиво ■

7. Не причајте с другом особом у исти глас. Мало преклапања није наодмет, али ако превише упадате другоме у реч, остављате утисак силеџије. Ионако вас у тим тренуцима нико не чује ■

8. Избегавајте поштапалице и изразе као што су „да будем искрен", „да вам право кажем", „парадигма", „синергија", „проактивно", „Web 2.0" и слично ■

ОБАВЉАТИ ПОСЛОВА РЕМЕНО?

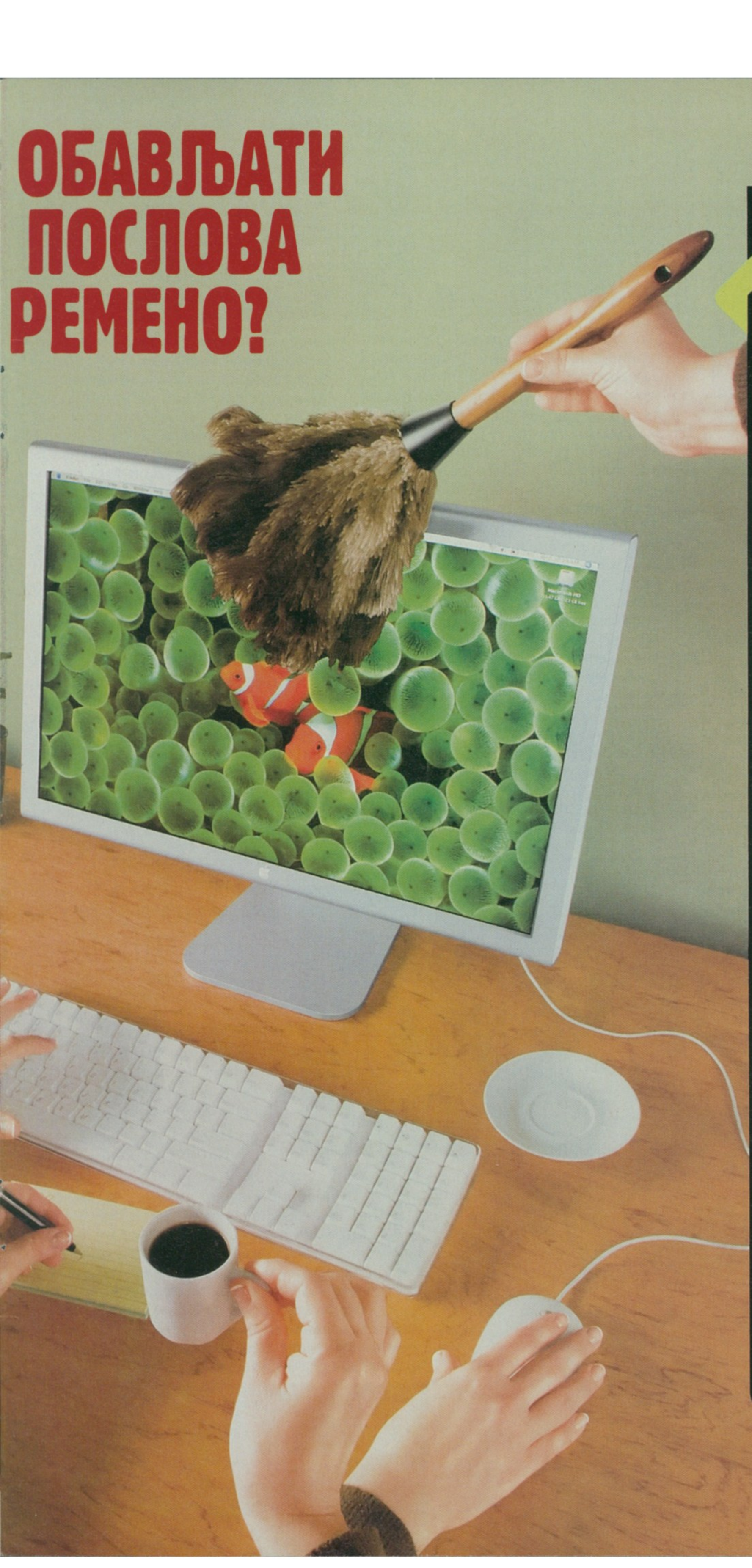

Дејвид Мајер, професор који се бави поступцима сазнавања и опажања на Универзитету у Мичигену, тврди да мозак има више „канала" за обраду података (визуелни, језички, додирни...), али да неки канали могу да раде само једну ствар у једном тренутку. Ево неколико савета како да најпаметније искористите мозак, а да га не преоптеретите.

1. Вежбајте послове за које се користе различити канали. На пример, писање два извештаја истовремено вероватно неће бити успешно. Али, писање извештаја неће да се коси са, рецимо, разменом мишљења о новом заштитном знаку предузећа ■

2. Пажљиво размотрите шта је све потребно за сваки посао који је пред вама, и можда ћете увидети да није све тако једноставно као што изгледа. На пример, вожња аутомобила наизглед користи највише визуелни канал. Међутим, док читате саобраћајне знаке, правите план пута у мислима или псујете остале возаче, упошљава и језички канал. Разговор телефоном утиче и на визуелни канал, јер ум аутоматски замишља саговорника и оно о чему вам он прича. Обављати истовремено оба посла има за последицу опасну вожњу и неповезан разговор ■

3. Смањите непотребно скретање пажње колико год можете: искључите телефон, програм за и-мејл, затворите врата... Ако знате да ћете често бити ометани, усредсредите се на рутинске послове ■

4. Завршите реченицу коју пишете пре него што се јавите на телефон. Зауставите се на крају пасуса или поглавља, да смањите време поновног менталног загревања ■

5. Одвојите неко време кад нећете радити баш ништа. Обављање више послова истовремено ослобађа хормоне стреса који утичу на посао, а временом могу довести до нервозе, депресије и губитка памћења. Правите паузе, добро једите, вежбајте и потрудите се да довољно спавате ■

ИМЕ ИЗ ДОБА ДИКТАТУРЕ

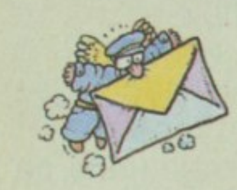

Ког датума је Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца променила име у Краљевина Југославија?

МИЛАН ДУКИЋ
Нови Сад

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца званично је основана 1. децембра 1918. године. Њено државно уређење одређено је такозваним Видовданским уставом, усвојеним 28. јуна 1921. године. Овај устав укинуо је краљ Александар Карађорђевић 6. јануара 1929. године и завео војномонархистичку диктатуру. Тог датума и држава је преименована у Краљевину Југославију ■

КОНКУРС ЗА НАЈЛЕПШУ ФОТОГРАФИЈУ ПТИЦЕ 2007. ГОДИНЕ

Фонд за заштиту птица грабљивица отворио је четврти по реду конкурс за најлепшу фотографију птице. Конкурс је осмишљен с циљем да посматрању птица да још један смисао и да подстакне заљубљенике у природу да фотографијом овековече незаборавне тренутке. Право учешћа на конкурсу није ограничено – на њему могу учествовати сви грађани Србије без обзира на то да ли се фотографијом баве професионално или аматерски. Један учесник може да пошаље већи број фотографија, али не више од 10. За конкурс су прихватљиве фотографије свих дивљих птица у природи, а ван конкуренције биће све фотографије птица из зоолошких вртова и оних које су везане. Фотографије морају бити у боји, на фото-папиру, неопремљене (неурамљене и некаширане), затим у облику дијапозитива у боји лајка-формата или у дигиталном облику. Фотографије на фото-папиру треба да буду уобичајеног галеријског формата (20 x 30 cm), а уколико су у дигиталном облику треба да буду мање у величини 13 x 18 cm и резолуцији 300 dpi. Сваку пошиљку фотографија треба да прати уобичајени пријавни лист с подацима о аутору и радовима, то јест где је и када снимљена која фотографија.

Последњи рок за пријем радова је 1. децембар 2007. Након тога стручни жири ће прегледати радове и изабрати најбоље. Најбоља фотографија биће одштампана у форми плаката, а награда за њеног аутора је обилазак колоније белоглавих супова у клисури реке Увац, једне од најатрактивнијих bird-watchers локација у Србији. Друга награда је бесплатан излет у организацији Фонда у клисуру реке Трешњице, а трећа награда је објављивање награђене фотографије на пропагандним материјалима Фонда.

Фотографије треба послати на адресу: ФОНД ЗА ЗАШТИТУ ПТИЦА ГРАБЉИВИЦА, Булевар деспота Стефана 142, 11000 Београд. Додатне информације о конкурсу потражите на web сајту www.vulture.org.yu или на телефон 011/2078352 ■

ЧУДНО ЈЕЗЕРО У ПУСТИЊИ

Недавно сам сазнао да у Азији постоји језеро чији је један део воде слан а други сладак, па бих вас молио да напишете нешто о томе.

ДЕЈАН С.
Богатић

То необично језеро налази се у западном делу средњоазијске земље Туркменистан, у пустињи Каракум, а име му је Јасхан. Језеро обликом подсећа на потковицу чији је један део воде слан, а други сладак. Лети, кад сва језера у околини пресуше, само Јасхан остаје на истом нивоу. Научници су утврдили да тајна тог језера лежи у подземном мору које садржи осам милијарди кубних метара слатке воде ■

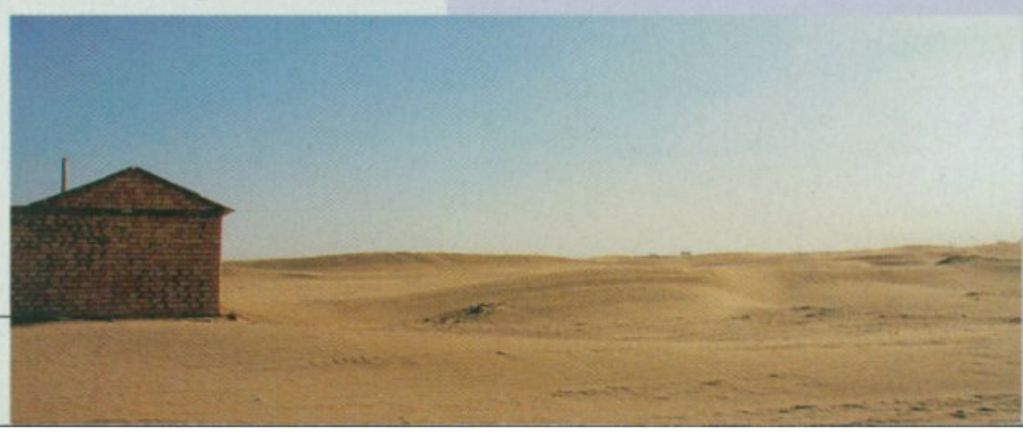

ЉУБАВНИЦИ ИЗ ВАВИЛОНА

Занима ме ко су били Пирам и Тизба.

МИРЈАНА
Шид

Према једној античкој причи, Пирам и Тизба били су заљубљени пар из Вавилона коме су посвађани родитељи бранили да се састају. Зато су се договорили да се састану ноћу у шуми. Журећи на састанак, Тизба је наишла на лавицу. Док је бежала, изгубила је вео који је лавица запрљала својим крвавим чељустима. Пирам је нашао вео и, мислећи да је Тизба настрадала, убио се. Видевши нешто касније мртвог Пирама, и Тизба се убила.

Ову причу обрадио је римски песник Овидије (43. пре н. е–17) у свом чувеном делу „Метаморфозе". Она је, такође, надахнула Шекспира за „Ромеа и Јулију" и многе друге уметнике ■

Илустровао Драган Максимовић

ЗАМЕНХОФОВ „ПИШИ КАО ШТО ГОВОРИШ"

Ко је и када изумео језик есперанто?

РАДОВАН
Текија

Пољски офталмолог Лазар Лудвиг Заменхоф (1859–1917) измислио је међународни језик есперанто и 1887. године објавио први уџбеник. Овај фонетски језик има 28 слова, пише се као што се изговара и нема неправилних глагола. Корени речи у есперанту већином су узети из романских и германских језика, а синтакса је углавном словенска.

Пре тачно 100 година урађена је поједностављена варијанта овог језика под називом есперантидо. Међутим, за разлику од есперанта који је до данас у свету научило око два милиона људи, есперантидо није стекао много присталица ■

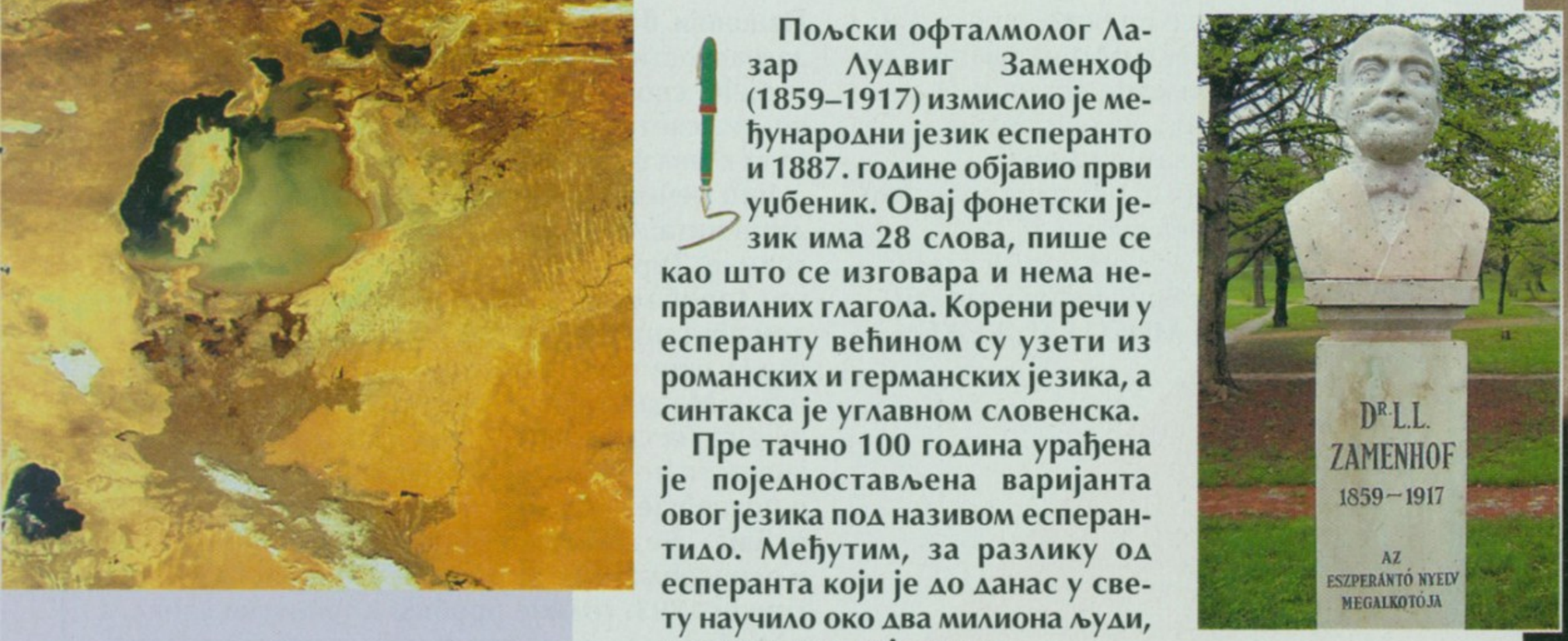

БИБЛИЈСКО ИМЕ САВА

Зовем се Сава. Име сам наследио од свог деде по мајци. Волео бих да знам одакле потиче и шта значи.

САВА
из Сомбора

Сава је веома старо библијско име. Верује се да је потекло из Сирије и Месопотамије, односно Арамеје, како је њихов библијски назив. На армејском језику Сава значи „старац, деда".

У нашем народу ово име веома је често и има више облика. Томе је свакако допринео историјски значај светог Саве. Тако се среће и облик Саво, баш као и Савко, Савомир. Од имена Сава настала су и многобројна српска презимена попут Савић, Савовић, Савићевић, Савин, Савковић, Савановић ■

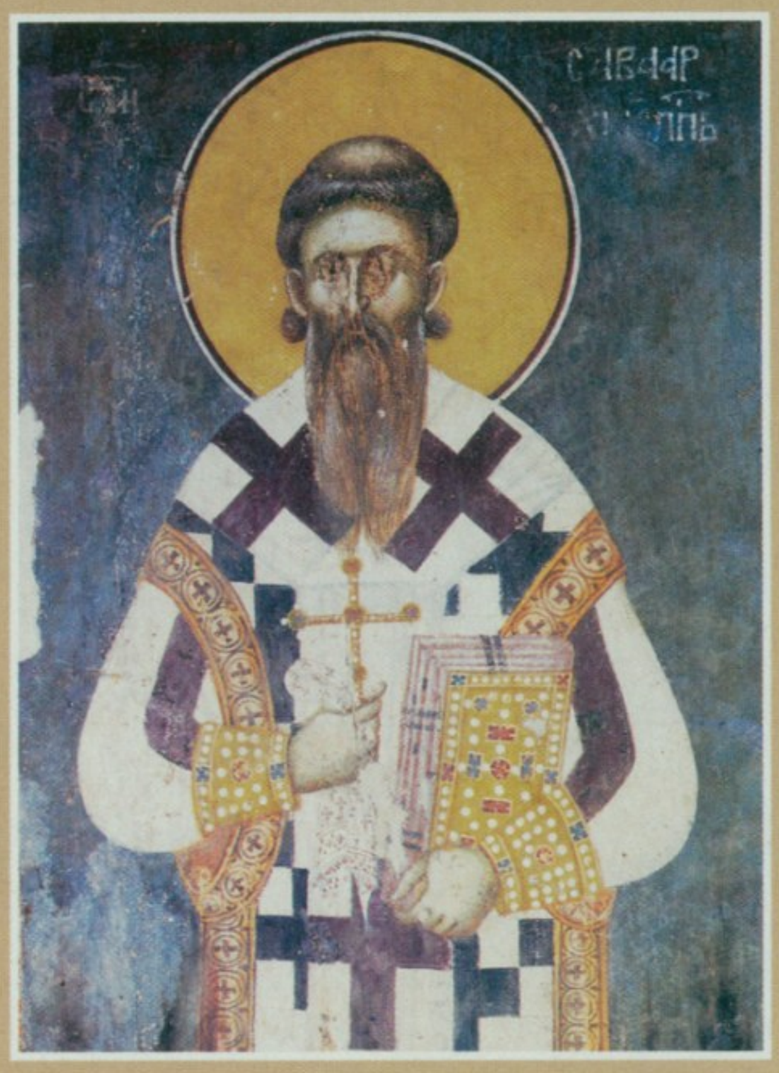

Свети Сава са фреске из манастира Грачанице и његов имењак свети Сава Освећени са иконе у истоименом манастиру из 5. века који се налази у Јудејској пустињи.

ДОВОЉНА ЈЕ ЈЕДНА СЕКУНДА

Молим вас да ми одговорите колико је времена потребно црвеним крвним зрнцима да би преузела кисеоник из наших плућа.

КОСТА
Лозница

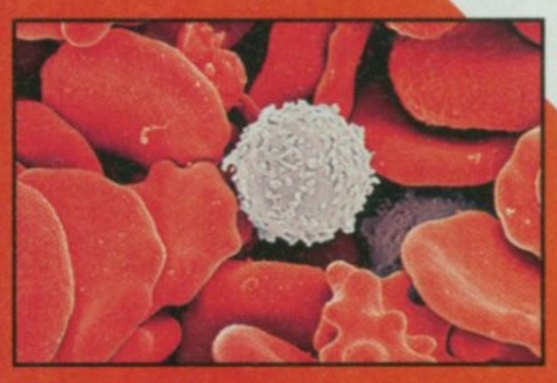

Веома мало. Црвена крвна зрнца (еритроцити) задржавају се у плућима човека само један секунд. За то кратко време она морају да прихвате кисеоник који касније предају ћелијама у телу. Овај поступак предаје кисеоника ћелијама траје једну до три секунде, колико и њихово бављење у капиларима разног ткива. Иначе, црвена крвна зрнца већину времена проводе у кружењу телом, а један такав циклус траје око минута ■

СПОМЕНИК ПАНОНИЈИ

Пријатељи, ви ми остајете као последња нада у потрази за одговором на једно питање. Наиме, на месту где се раздвајају Велики и Мали бачки канал (код Малог Стапара) налази се споменик. По тврдњама једних, тај споменик подигао је генерал Тир (који је руководио копањем Малог бачког канала), у знак сећања на царицу Марију Терезију, док, по другима, тај споменик представља симбол богиње Панонije. На споменику је још видљив натпис: „Felallitatta Turrtaborno". Надам се да ћете успети да нађете одговор на питање ко је, кад и коме подигао овај споменик. Уз ово питање шаљем вам и слику споменика, нажалост, одавно обезглављеног.

Најбољи сте!!!
Ваш верни читалац
МИОДРАГ ЖЕЖЕЉ

Наш верни читалац и захвални сарадник Милан Војновић, ходајућа енциклопедија Сомбора али и целе Бачке, ни тренутка се није двоумио у пружању одговора.

Прошло је тачно седам деценија откако је Велики бачки канал, величанствено дело Јожефа Киша, спојио реке Дунав и Тису, када је, ништа мање генијални визионар, Иштван Тир дошао на замисао да отклони недостатке Кишовог канала и да га новим, од Малог Стапара, повеже с Дунавом код Новог Сада. Тиме је побољшана пловидба, а наводњавањем добијено око 1000 јутара плодног земљишта на коме је, уз остало, успевао и одличан пиринач.

Градња канала Мали Стапар – Нови Сад почела је 5. маја 1872. године, и то првим ашовом који је аустријски цар Фрањо Јосиф зарио у земљу код Малог Стапара. Он је тада у непосредној близини положио и камен темељац за споменик Панонији, богињи плодности, кад је и срочен текст захвалности генералу Тиру. Нажалост, и данас постојећи споменик непознатог аутора између два велика светска рата оштећен је тако што је отргнута глава богиње бачена у канал.

Још реч-две о Стефану Тиру (Баја, 1825 – Будимпешта, 1908). Након Мађарске буне, 1848/49. године, Тир одлази у изгнанство и постаје генерал Гарибалдијеве револуционарне војске, а потом ађутант италијанског краља Виторија Емануела I у чину фелдмаршала. Године 1855, због учешћа у Мађарској буни, управо Фрањо Јосиф осуђује га на смрт, али је под притиском европске јавности помилован. Кући се враћа 1867. године и посвећује градњи канала: од 1871. до 1875. то је Баја – Бездан, потом Мали Стапар – Нови Сад и оспособљавање за пловидбу Кишовог канала. У Грчкој 1893. године пробија Коринтски канал, а имао је удела и у изградњи Панамског канала ■

Забавникове логичке загонетке

РЕШЕЊА

1. СТЕФАН И ЧАРАПЕ
Мора насумице узети 4 чарапе, а у другом случају 13 ■

2. ЛОВЦИ
Дајемо једно од могућих решења ■

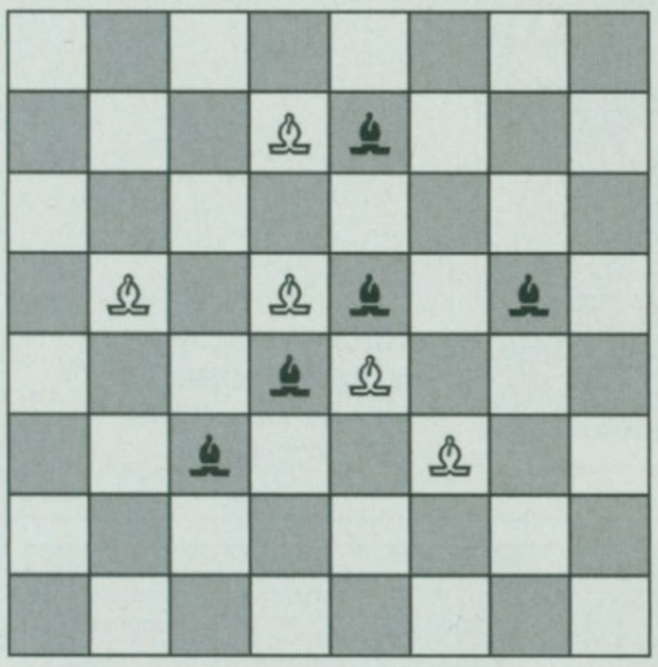

3. ТРИ ПОРЕТКА
Дајемо једно од могућих решења ■

3	4
7	6

1	10
2	11

5	9
12	8

4. ЗАМЕНА МЕСТА
На прву наредбу замените места 1 и 1979, 2 и 1978, 3 и 1977, ..., и тако даље. Тада се добија распоред обрнут почетном: 1979, 1978, ..., 3, 2, 1. На другу команду ученик с бројем 1979 остаје на свом месту, а остали се мењају слично претходном, односно, 1978 и 1, 1977 и 2, и тако даље. Тако се добија тражени распоред ■

5. ОДГОВАРАЈУЋИ БРОЈ
B = 1, јер је 36 x 9 = 324; 27 x 9 = 243; 24 x 9 = 216 и 19 x 9 = 171 ■

6. ВОЗ
Растојање између два града је 72 километра ■

7. РАЗЛИЧИТИ ПУТЕВИ
а) 12 начина; б) 18; в) 2 ■

8. ВРАНА И ОРАО
Орао је добио 85 и 5/7 црва, а врана 14 и 2/7 ■

9. БРОЈНА ПОРОДИЦА
Има осморо деце ■

10. ПОЛОВИНА ОД ПОЛОВИНЕ
Може, јер је половина половине од 24, укупно 6 ■

11. ПРАВЕДНА ПОДЕЛА
Четворици дати по јабуку, а петом корпу с јабуком ■

12. ТРИ ДРУГА
Четири сата ■

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

79

ПОЛИТИКИН забавник / главни и одговорни уредник Зефирино Граси. - Ћир. изд. - Год. 1, бр. 1 (28. фебруар 1939)-год. 3, бр. 220 (4. април 1941);год. 14, бр. 1 (5. јануар 1952)- . - Београд : Политика Магазини, 1939-1941;1952- (Београд : Политика АД). - 30 cm

Недељно
ISSN 0032-339X = Политикин забавник (Ћирилично изд.)
COBISS.SR-ID 16193794

РЕШЕЊА

ИСПУЊАЉКА
Газела, импала (гризли, армија, запета, едамер, „Лолита”, апарат) ■

ДОМИНО УКРШТЕНИЦА
Спрва, Трст, атом, оро, Лао, иколико, Мет Дејмон, Сибин, Гоа, опсада, ено, „Борнов ултиматум”, Аро, касирка, ат, Јемен, ћат, Кнић, Атапаски, арак, а, минерал, студент ■

ПАРНЕ УКРШТЕНИЦЕ
Бејзбол, оперета, л, данас, ивик, ра, винара, Ири, акт, јецај, р, ананаси; карлинг, авиофон, р, браво, Алек, чј, метали, Ени, ићи, лонац, с, анапест ■

БЕЛА УКРШТЕНИЦА
Стендал, ИПК, „Тајна вечера”, Аба, Крол, ИМ, Ра, станарке, Калимантан, с, долар, иза, Твиги, дан, р, обоа, копати ■

ГЛУМАЧКИ АНАГРАМ
Итан Хоук

С. Б.

Дописујте се, људи!

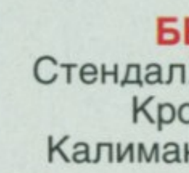

Драги „Забавниче”, Зовем се Марко Алановић. Ученик сам петог разреда основне школе. „Забавник” читам већ дужи период, редовно, сваког петка. Желим да се дописујем с друговима из Србије, Црне Горе, Републике Српске (БиХ), Хрватске, Словеније, Македоније – из целог света. Сакупљам телефонске картице, поштанске маркице, стари и страни новац (папирни и метални) и сличице „Животињско царство”. Очекујем ваша писма. Поздрав свима!

Марко Алановић
Проминска 11/8
11060 Београд
Србија

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину • ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину • ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК **БРОЈ 2910**

YU ISSN 0032-339X
Први број „Политикиног Забавника” изашао је 28. фебруара 1939. године

Генерални директор Срђан Јанићијевић
Заменик генералног директора Вернер Херић
Директор Зоран Мошоринski
Главни и одговорни уредник Зефирино Граси
Издаје ПОЛИТИКА Магазини ДОО
Штампа ПОЛИТИКА АД
Графички уредник Горан Војиновић
Редакција Слободанка Делибашић, Јасна Лукић, Петар Милатовић, Мирјана Огњановић, Јова Радовановић, Весна Ракић, Весна Софреновић
Техничка редакција Бранислав Вукомановић, Зорица Милошевић, Јелена Попадић, Митра Тиљев
Секретаријат Зорица Филиповић
Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК” *Македонска 29, 11001 Београд, П. фах 124*
Телефони
секретаријат 330-1452; 330-1456
техничка редакција 330-1454
централа 3373-111
претплата 330-1617
Оглasни сектор Македонска 29, 3373-349

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
1 месец 387,00 дин. 3 месеца 1.160,00 дин.
6 месеци 2.317,00 дин.
Текући рачун код Комерцијалне банке АД Београд: 205-97096-91
Наш нови текући рачун код RAIFFEISEN BANK АД Београд је: 265-1100310005857-35
Претплату слати уз обавезну назнаку: *ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК”.*
Обавештење о претплати можете добити на тел. 330-1617

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Полугодишња/возом: 109 EUR или противвредност осталих валута. *Полугодишња/авионом*: I група – Европа: 120 EUR. II група – Азија – Африка: 126 EUR. III група – Америка – Аустралија: 132 EUR или противвредност осталих валута.

ДЕВИЗНЕ УПЛАТЕ У EUR
(или противвредност осталих валута)
за иностранство вршити преко:

I DEUTSCHE BANK AG FRANKFURT AM MAIN DE: DEUTDEFF
Korisnička banka: 100 9363029 0000
RAIFFEISENBANK, Resavska 22, Beograd
SWIFT CODE: RZBSRSBG
Korisnik: RS35265100000002543779
POLITIKA MAGAZINI DOO Beograd

II DRESDNER BANK AG Frankfurt am Main, Germany SWIFT CODE: DRESDEFF
Korisnička banka: KOMERCIJALNA BANKA AD, Beograd, Sv. Save 14
Serbia
SWIFT - BIC: KOBBRSBGXXX
Korisnik: RS35205002000984500033
POLITIKA MAGAZINI DOO, Beograd
Makedonska 29, Beograd

Код уплате обавезно навести:
Претплата на лист Забавник
Копију уплате и адресу послати на:
ПОЛИТИКА Newspapers and Magazines – 11000 Београд,
Булевар деспота Стефана 24/I,
Србија или на факс ++ 381 11 330-1234

Званично испитивање тиража (одитовање) врши ABC SRBIJA

Интернет адреса: www.politikin-zabavnik.co.yu
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika.co.yu

Насловна страна
Невил Конверс Вејт

ГЕРИЈА ЛАРСОНА

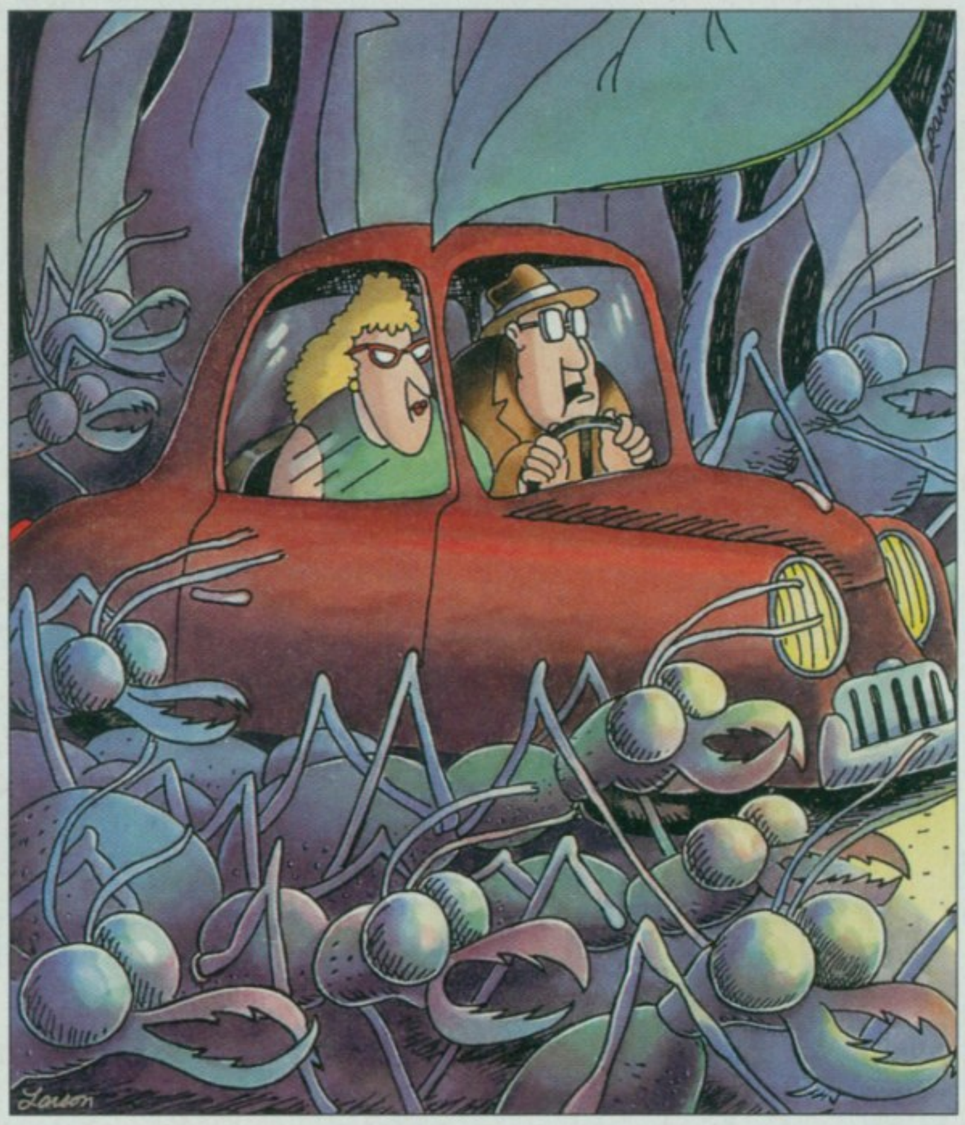

НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ! ОВО МЕНИ НЕ ЛИЧИ НА ПУТ Е-75!

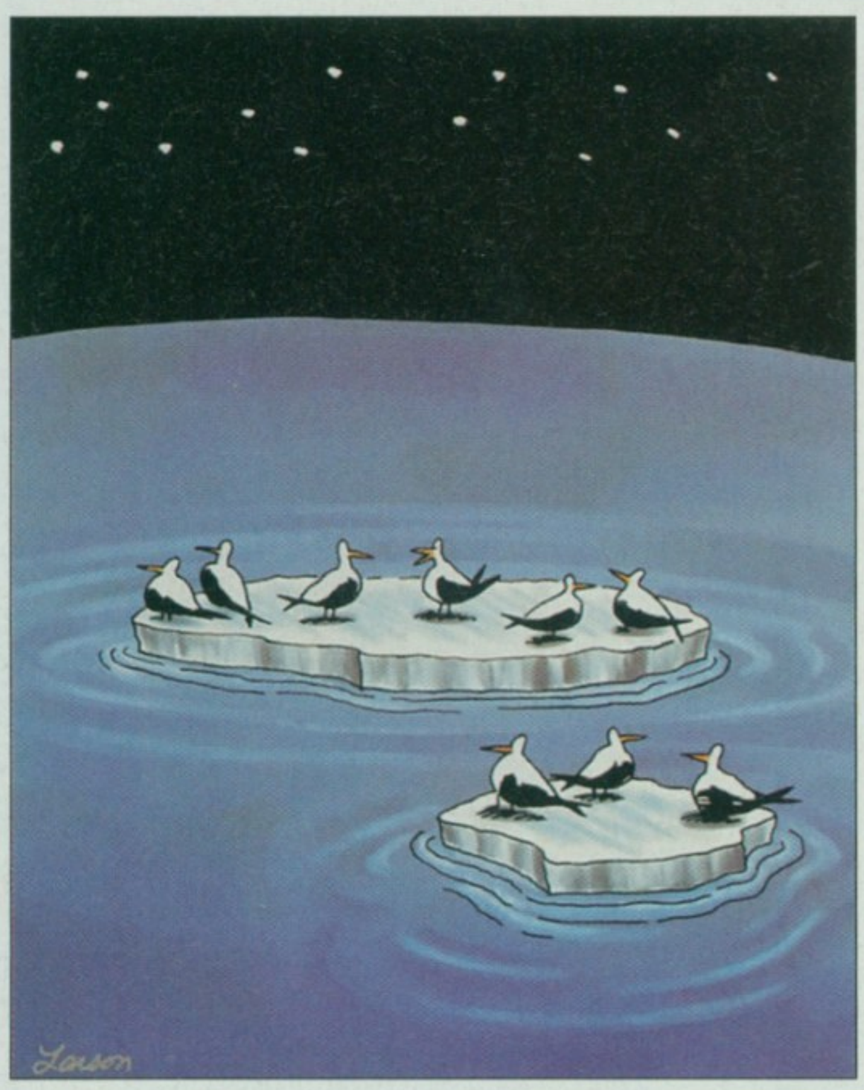

КРЕТЕНУ, И ЗБОГ ОВОГ СМО ЛЕТЕЛИ 6000 КИЛОМЕТАРА!

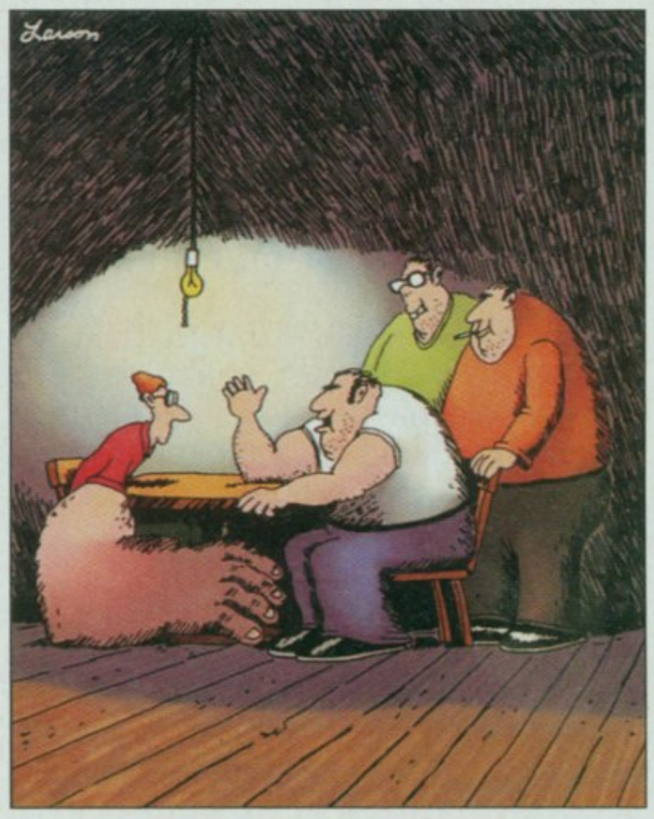

ДОБРО, ДРУГАР, ХАЈДЕ МАЛО ДЕСНОМ!

ЕТО ТИ ГА САД, И ХЕНДЕРСОНОВИ ИМАЈУ БОМБУ!

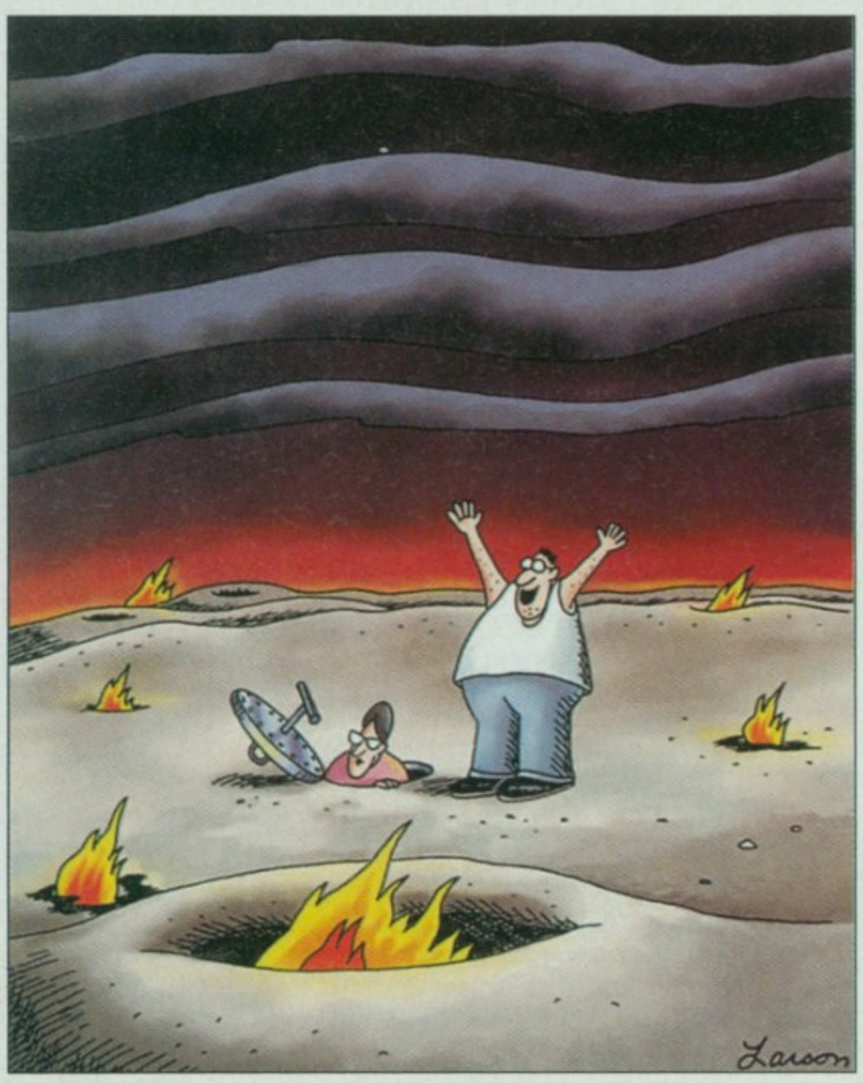

ХВАЛА БОГУ, СИЛВИЈА, ЖИВИ СМО!

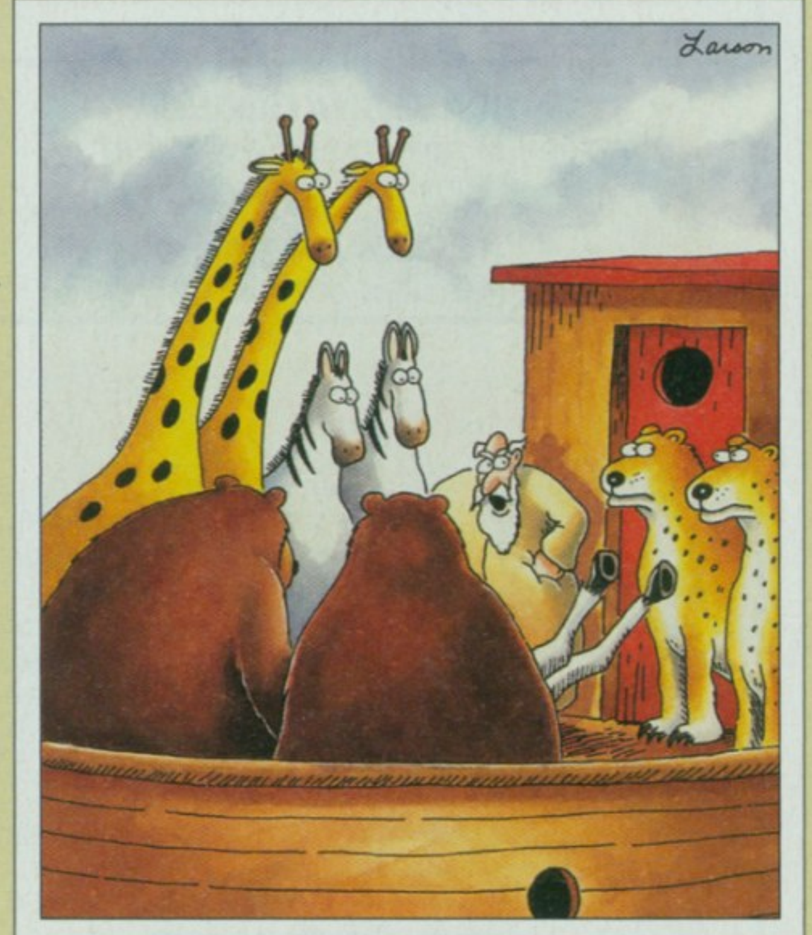

ДОБРО, ЗАБОРАВИТЕ ЈЕДНОРОГЕ, АЛИ ОД САДА МЕСОЖДЕРИ ИДУ НА ПАЛУБУ БРОЈ 3!

РЕКЛИ СУ

ОСКАР ВАЈЛД

(1854–1900)

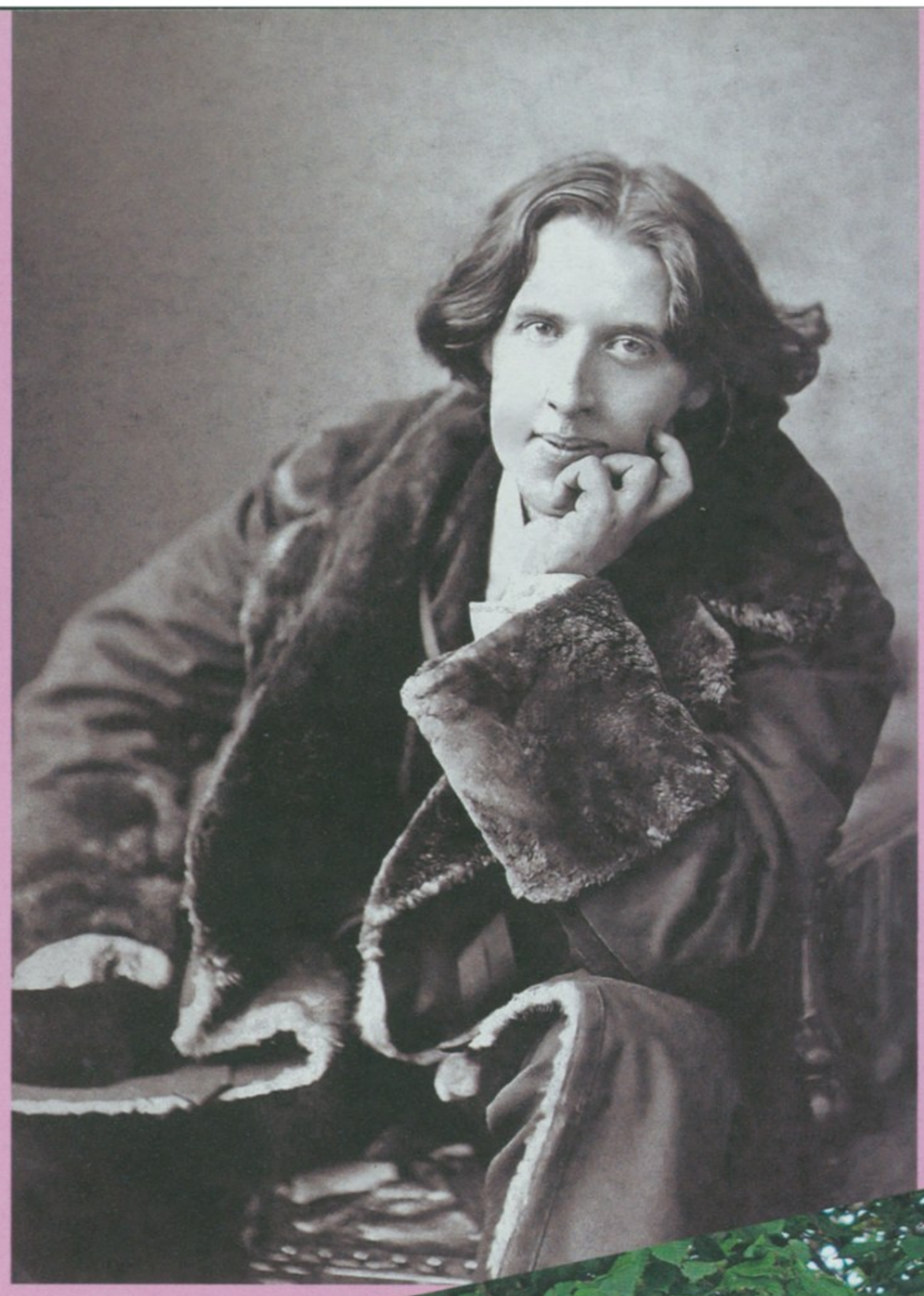

- *Мало искрености је опасна ствар, а много – сасвим кобна.*
- *Увек праштајте непријатељима; ништа их толико не љути.*
- *Свако ко живи у оквиру својих могућности пати од недостатка маште.*
- *Сваки портрет који је сликан са осећањем је портрет уметника, а не модела.*
- *Геније се рађа – а не плаћа.*
- *Моралност, као и уметност, значи негде подвући црту.*
- *Кад год се људи слажу са мном, увек осећам да сигурно нисам у праву.*
- *Једино што је добро урадити с добрим саветом је да га проследите. Нама самима он никад није од користи.*
- *Искуство је име које свако даје својим грешкама.*
- *Свако може да саосећа с патњама пријатеља, али потребна је изузетно добра природа да бисмо саосећали с пријатељевим успехом.*

ГАРФИЛД

GARFIELD GARFIELD GARFIELD GARFIELD

BY JIM DAVIS

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
16. 11. 2007.